gemeente
Zoetermeer

Perspectiefnota 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

Inleiding 4

Financieel perspectief 6

Toelichting per programma 17

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie 18

Programma 2. Samen leven en ondersteunen 30

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen 39

Programma 4. Vrije tijd 48

Programma 5. Veiligheid 55

Programma 6. Dienstverlening en participatie 60

Programma 7. Inrichting van de stad 66

Overzicht Overhead 76

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien 84

Bijlagen 91

Bijlage 1. Toelichting loon- en prijsstijging 92

Bijlage 2. Samenvatting Eerste Tussenbericht 2025 94

Bijlage 3. Resultaatbestemming jaarrekening 2024 96

Bijlage 4. Totaaloverzicht financiële ontwikkelingen 107

Bijlage 5. Overzicht Tijdelijke middelen 119

Bijlage 6. Monitoring evaluatie Pilots 122

Inleiding

De Perspectiefnota 2026 (PN) schetst op hoofdlijnen het financieel perspectief voor 2026 en de volgende jaren. Ook worden de afwijkingen over het lopende begrotingsjaar 2025 in de PN opgenomen: het Eerste Tussenbericht. Hiervan zijn de structurele effecten meegenomen in het perspectief van de meerjarenbegroting 2026 – 2029. De PN biedt de raad handvatten om in het perspectiefdebat nader richting te geven voor de komende jaren. Ook kan de raad aandacht voor specifieke onderwerpen vragen. De uitkomsten van het perspectiefdebat zijn de basis voor de Programmabegroting 2026 – 2029, waarover tijdens het begrotingsdebat in november 2025 besluitvorming plaatsvindt.

Meicirculaire

De voorschriften van de provinciaal toezichthouder geven aan, dat de gevolgen van de meicirculaire worden betrokken in de Programmabegroting 2026-2029. Er is een eerste inschatting gemaakt van de gevolgen van de aanstaande meicirculaire en die zijn in de Perspectiefnota 2026 verwerkt. Zo snel als mogelijk na het verschijnen van de Meicirculaire 2025 met de definitieve cijfers wordt de raad in een afzonderlijk memo op hoofdlijn over de financiële uitkomst van de meicirculaire voor het perspectiefdebat geïnformeerd.

Leeswijzer

Na de inleiding komt het financieel perspectief voor de komende jaren aan bod. Ook wordt ingegaan op de ontwikkeling van de reserves (Reserve Fonds Zoetermeer 2040 en Reserve vrij inzetbaar).

In aansluiting daarop wordt per programma en daarbinnen op postniveau, een toelichting op de ontwikkeling van met name het financieel perspectief gegeven.
Op 18 februari 2025 was een themabijeenkomst met (een deel van) de raad over de vernieuwing van de begrotingsopzet. Een voorzichtige, algemene conclusie was, dat de huidige indeling eigenlijk niet zo slecht is. Wel kunnen zaken op onderdelen worden aangepast zoals meer samenhang en evenwicht tussen de programma's aanbrengen en meer doorkliklinkjes opnemen. Vanwege het traject bezuinigings- en dekkingsmaatregelen 2026 is het project vernieuwing begroting nog niet verder uitgewerkt. Het voorstel is om voor de Programmabegroting 2026 vooralsnog de huidige programma-indeling te handhaven. Eind dit jaar volgt nadere informatie over de vernieuwing van de opzet van de begroting.

In principe kent elk programma de volgende inrichting. Allereerst wordt schematisch de doelenboom getoond met op het hoogste niveau het te bereiken maatschappelijk effect. Daaronder volgen de te realiseren doelen en de effectindicatoren (= meetfactoren).

Ten tweede wordt een tabel gepresenteerd met onderwerpen (op postniveau) met daaronder een korte toelichting op de financiële en inhoudelijke gevolgen voor het Financieel perspectief met een indeling in:

1. Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (mee- en tegenvallers). Naast de leereffecten jaarrekening 2024 gaat het om (financiële) afwijkingen van het lopend begrotingsjaar. Uitgangspunt is dat het vastgestelde kwaliteitsniveau gelijk blijft.
2. Onvermijdelijke (of exogene) ontwikkelingen met financiële gevolgen, die buiten de invloedsfeer van de gemeente liggen. De gemeente heeft geen keuze. Denk aan wetswijzigingen, (natuur)rampen, ontwikkeling bijstandsuitkeringen of hogere aanbestedingskosten.
3. Voorstellen voor beleidswijzigingen zoals wijzigingen van kwaliteitsniveau, inhoud, doelgroep, nieuwe activiteiten, beleidsintensivering, activiteiten naar aanleiding van uitkomsten pilot.
4. Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen.

Het uiteindelijke saldo geeft de financiële gevolgen voor het betreffende programma ten opzichte van de Programmabegroting 2025-2028. Hierbij betekent een min - teken een verslechtering van het saldo.

Indien van toepassing worden aan het eind van een programma ook de nieuwe strategische risico’s vermeld. Tot slot worden afwijkingen in investeringen en voorzieningen gemeld.

Bijlage 2 Samenvatting Eerste Tussenbericht 2025 toont een samenvatting van het financieel totaaloverzicht van de afwijkingen over het jaar 2025.

Bijlagen

De volgende bijlagen zijn bijgevoegd:

1. Toelichting loon- en prijsstijging
2. Samenvatting Eerste Tussenbericht 2025
3. Resultaatbestemming jaarrekening 2024
4. Totaaloverzicht financiële ontwikkelingen: financiële ontwikkelingen bestaand beleid, onvermijdelijke ontwikkelingen, nieuw beleid en bezuinigings- en dekkingsvoorstellen. De inhoudelijke toelichtingen maken onderdeel uit van de programma's.
5. Overzicht tijdelijke middelen 2024-2027
6. Monitoring evaluatie pilots: overzicht van alle recent afgeronde - en lopende pilots

Financieel perspectief

Inleiding

De Perspectiefnota 2026 (PN) schetst op hoofdlijnen het financieel perspectief voor 2026 en de volgende jaren. Ook worden de afwijkingen over het lopende begrotingsjaar 2025 in de PN opgenomen: het Eerste Tussenbericht 2025. Hiervan zijn de structurele effecten meegenomen in het perspectief van de meerjarenbegroting 2026 – 2029. De PN biedt de raad handvatten om in het voorjaarsdebat nader richting te geven voor de komende jaren. Ook kan de raad aandacht voor specifieke onderwerpen vragen. De uitkomsten van het perspectiefdebat zijn de basis voor de Programmabegroting 2026 – 2029, waarover tijdens het begrotingsdebat in november 2025 besluitvorming plaatsvindt.

Er wordt gestart met algemene financiële uitgangspunten voor de loon- en prijsstijgingen en het Eerste Tussenbericht 2025. Vervolgens wordt het financieel perspectief op hoofdlijnen gepresenteerd. Daarna komt het vertrekpunt voor het nog op te stellen dekkingsplan van de meerjarenbegroting aan de orde. In aansluiting daarop komen de ontwikkelingen in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 en de Reserve vrij inzetbaar aan bod. Daarbij wordt ook de relatie gelegd met het resultaat van de Jaarrekening 2024 en het voorstel tot bestemming daarvan.

Algemene financiële uitgangspunten

Loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2025 worden als volgt in de programma's van de begroting 2026 verwerkt.

	2026
Prijsstijging	4,0 %
Loonstijging	1,4 %

Prijsstijging 2026

Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2025 wordt de prijsstijging voor 2026 bepaald. Voor de prijsstijging wordt de Index materiele overheidsconsumptie (Imoc) gebruikt. Voor de lasten, baten en de opbrengsten van de belastingen, leges en heffingen van de begroting 2026 wordt uitgegaan van een prijsstijging van 4% ten opzichte van de begroting 2025.

Dit percentage is als volgt tot stand gekomen. De inschatting van het Centraal Plan Bureau (CPB) van de Imoc staat in onderstaande tabel weergegeven. Het bestaat uit de inschatting voor 2026 van 2,1% en een correctie van 5,5% over voorgaande jaren. In totaal een stijging van 7,6%.

	2026
Correctie 2024 en 2025	5,5 %
Inschatting 2026	2,1 %
Vermindering*	-3,6 %
Prijsstijging in begroting 2026	4,0 %

*Vooral de correctie over 2024 is fors. Deze stijging is waar nodig al in de begroting 2024 verwerkt door actualisatie van de ramingen gedurende het jaar. Dit is gebeurd door bij de tussenberichten extra structurele middelen toe te kennen aan bepaalde programma's om de hogere prijsstijging op te vangen. Daarnaast proberen we scherp aan de wind te varen in het kader van de bezuinigingen. Hiermee voeren we de toezegging uit dat bezuinigingsmaatregel 311 van pakket 3 naar pakket 1 is overgeheveld. Vanwege de onzekerheid of 4% voldoende is, wordt 1,6% gereserveerd op OAD voor programma's waar de prijsstijging toch hoger blijkt te zijn dan 4%.

Loonstijging 2026
Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2025 wordt de loonstijging voor 2026 bepaald. Voor de loonstijging wordt de loonvoet overheid gebruikt. Voor de stijging van de loonkosten wordt een stijgingspercentage van 1,4% aangehouden ten opzichte van de begroting 2025. Bij de bepaling van het stijgingspercentage is rekening gehouden met de sociale lasten, zoals deze bekend zijn op 1 januari 2025.

Zie ook bijlage 1.

Eerste Tussenbericht 2025
De komende programmabegroting heeft betrekking op 2026 - 2029. De afwijkingen over het lopend jaar 2025 maken daarvan geen onderdeel uit, maar beïnvloeden wel de financiële positie. Een wijziging van het voor 2025 verwachte resultaat werkt door naar de hoogte van de reserve vrij inzetbaar. Daarnaast kunnen de afwijkingen van 2025 ook een doorwerking hebben naar 2026 en mogelijk latere jaren. De afwijkingen van de lopende begroting 2025 (€ 4,637 mln. negatief) vormen feitelijk het Eerste Tussenbericht 2025. In het kader van het traject van inventariseren van bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden is extra aandacht besteed aan 'praktijkgericht begroten'. Dit heeft voor meerdere onderwerpen geleid tot de constatering van een onderuitputting van budgetten. Dit is verwerkt in het Eerste Tussenbericht 2025.
Bijlage 2 toont de financiële samenvatting van het Eerste Tussenbericht 2025.

Financieel perspectief

In de afgelopen periode heeft het college, conform de gemaakte afspraken, de raad actief bij het bezuinigingsproces betrokken. Hiertoe is in maart 2025 een memo Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen 2026 aan de raad gezonden met een voorlopige richting van de maatregelen die het college overweegt. Dit betrof een extra stap ten opzichte van het reguliere proces binnen de planning en control cyclus van de gemeente Zoetermeer. Het doel hiervan was om de raad nader te informeren en een eerste richting te laten bepalen, zodat het college dit bij de voorbereiding op de Perspectiefnota 2026 kon meenemen. Op 18

april 2025 presenteerde het rijk de Voorjaarsnota 2025, wat voor Zoetermeer een voordeel van € 2,75 mln. in 2025 en € 10 mln. in de jaren 2026 en 2027 betekent. Ondanks deze positieve uitkomsten blijven de financiële verwachtingen vanaf 2028 zorgelijk.

Om een structureel en reëel sluitende begroting voor 2026 te bereiken, is een pakket aan bezuinigings- en dekkingsmaatregelen nodig dat is opgenomen in deze Perspectiefnota 2026. Het structureel begrotingssaldo voor 2026 vertoont een krap positief saldo van € 1.031.000, dankzij bezuinigings- en dekkingsvoorstellen van ruim € 23 mln. inclusief een onttrekking van € 5 mln. aan de algemene reserve. Vanaf 2027 daalt het structurele begrotingssaldo verder, wat resulteert in aanzienlijke tekorten in de jaren 2027-2029.

Onderstaande tabel toont het financieel perspectief op hoofdlijn.

Bedragen * € 1.000

	Financieel perspectief op hoofdlijn					
	Omschrijving	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Saldo MJB 2023-26, incidentele posten	-11.863	-2.097	-788	-206	0
	Saldo MJB 2023-26, structurele posten	1.557	-29.255	-32.105	-38.954	-42.932
1	**Progr.begr. 2025-2028**	**-10.306**	**-31.352**	**-32.893**	**-39.159**	**-42.932**
2	Raadsbesluiten tot en met april 2025	-350	164	-9	-79	-18
3	Mutaties TB1:					
3a	- Septembercirculaire 2024	1.700	3.700	4.600	4.900	4.900
3b	- Verwacht accres Meicirculaire 2025/indexatie lonen en prijzen	3.650	-4.217	-5.635	-4.691	-5.402
3c	- Financiële ontwikkelingen bestaand beleid	151	-599	-954	234	202
3d	- Onvermijdelijke ontwikkelingen	-50	-600	-340	-340	-340
3e	- Nieuw beleid	-2.183	-1.138	-485	-680	-680
4	Algemene uitkering, voorjaarsnota rijk	2.750	10.000	10.000	2.500	2.500
	Progr.begr. 2026-2029 excl. dekking	**-4.637**	**-24.043**	**-25.715**	**-37.315**	**-41.770**
5	Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen, structureel	0	23.211	16.569	16.628	16.686
6	**Progr.begr. 2026-2029**	**-4.637**	**-831**	**-9.145**	**-20.687**	**-25.084**
	Waarvan incidenteel	-9.175	-1.862	-557	-137	58
	*** waarvan structureel (inclusief inzet surplus, in 2025 € 14,7 mln. en in 2026 € 5,0 mln.)**	**4.538 ***	**1.031***	**-8.589**	**-20.550**	**-25.142**

*Dit is in 2025 inclusief € 14,7 mln. en in 2026 inclusief € 5 mln. inzet van het zogenaamde surplus in de algemene reserve.

Financiële vertreksituatie (regel 1)
In november 2024 is de begroting 2025-2028 vastgesteld. Gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten bedroeg het structurele saldo voor 2025 nog € 1,5 mln. positief. Hierbij is gebruik gemaakt van de inzet van het zogenaamde 'surplus in algemene reserve' voor een bedrag van in totaal € 14,7 mln. We teren dus in op het eigen vermogen. Vanaf 2026 vertoont de meerjarenraming tekorten van ruim € 31 mln. in 2026 oplopend tot bijna € 43 mln. in 2029.

Raadsbesluiten tot en met april 2025 (regel 2)
Na de vaststelling van de Programmabegroting 2025 is een aantal raadsbesluiten met een effect op het begrotingssaldo genomen waaronder o.a. Markt 10, Van Kunstwerk naar Kunstwerk, Maatregelen Crisisorganisatie Sociaal Domein, Lokaal Mediabeleid Zoetermeer en Uitwerkingskader Roggeakker.

Septembercirculaire 2024 (regel 3a)
In oktober 2024 is de raad via een memo geïnformeerd over de uitkomsten van de Septembercirculaire 2024. De financiële consequenties zijn in deze Perspectiefnota 2026 verwerkt.

Verwacht accres meicirculaire en indexatie lonen en prijzen (regel 3b)
De groei van de algemene uitkering (het accres) wordt bepaald aan de hand van de groei van het Bruto Binnenlands Product (BBP). De raming van het CPB voor het BBP maakt onderdeel uit van het Centraal Economisch Plan (CEP). Hierdoor kunnen gemeenten een berekening maken van het accres. Voor Zoetermeer gaat het om € 2,5 mln. in 2025 oplopend tot € 4,3 mln. vanaf 2029. Bij de Meicirculaire 2025 krijgen we de definitieve cijfers. Dit accres wordt allereerst ingezet om de loon- en prijsstijgingen te dekken. Zie hiervoor ook de toelichting in bijlage 1.

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (regel 3c)
De analyse van de Jaarrekening 2024 en het Eerste Tussenbericht 2025 toont afwijkingen in de uitvoering van de begroting. De grootste negatieve afwijking betreft de ontwikkeling van kosten met betrekking tot de uitvoering van de WSW en beschut werk door de Binnenbaan. Daarnaast levert ook de uitvoering van jeugdgezondheidszorg hogere kosten op. Deze afwijkingen hebben deels een meerjarig karakter. De noodopvang van Oekraïners levert een incidenteel voordeel op. Bij het onderdeel 'nieuw beleid' wordt voorgesteld hiervan een bedrag van € 2,1 mln. te reserveren voor de realisatie van gemeentelijke opvangplaatsen. Hogere parkeeropbrengsten leveren naar verwachting structureel € 0,5 mln. meer inkomsten op. Een incidenteel nadelig effect wordt veroorzaakt door de dalende rente, waardoor de rente-inkomsten € 0,5 mln. lager uitvallen. De inkomsten uit dividend vallen daarentegen naar verwachting structureel voordelig uit. In de toelichtingen per programma zijn de verschillen op postniveau toegelicht. Een totaaloverzicht van posten is opgenomen in bijlage 4.

Onvermijdelijke ontwikkelingen (regel 3d)
De afwijkingen in de categorie onvermijdelijke ontwikkelingen liggen buiten de invloedsfeer van de gemeente. De belangrijkste post hierin betreft de gevolgen van de NIS2-richtlijn met betrekking tot informatiebeveiliging waardoor in 2025 strengere eisen worden gesteld aan de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen binnen essentiële sectoren, waaronder lokale overheden. Dit geeft een structureel nadeel van € 0,3 mln. Door stijging van de kosten van bestuurlijke samenwerkingsverbanden, waaronder tussen de gemeente Zoetermeer, Stedennetwerk G40, Fonds GGU en de VNG verwachten wij een structureel nadeel van € 50.000. Zie voor het totaaloverzicht bijlage 4.

Nieuw beleid (regel 3e)
De toelichtingen van de voorstellen van nieuw beleid staan in de programma's vermeld. Voorstellen voor nieuw beleid zonder specifieke dekking betreffen o.a.

het aanstellen van twee integriteitsmedewerkers, het koersplan van de regionale uitvoeringsdienst (RUD) en het campagnebudget preventie en vroegsignalering schuldhulpverlening. Daarnaast wordt voorgesteld om voor bepaalde onderwerpen zoals wonen, mobiliteit en volkshuisvesting een beroep te doen op de reserve Fonds Zoetermeer 2040. Het totaaloverzicht van beleidsvoorstellen is opgenomen in bijlage 4.

Voorjaarsnota 2025 rijk (regel 4)
Op 18 april 2025 heeft het rijk haar Voorjaarsnota 2025 gepresenteerd met daarin financiële gevolgen voor gemeenten. In totaliteit komt er tot en met 2027 € 3 miljard beschikbaar voor gemeenten. Dit extra geld helpt om onder andere de jeugdzorguitgaven te dekken en de terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 deels te dempen. Dit betekent voor Zoetermeer een voordeel van € 2,75 mln. in 2025 en € 10 mln. in de jaren 2026 en 2027. Ondanks deze voorzichtig optimistische uitkomsten blijven de financiële verwachtingen vanaf 2028 zorgelijk. Het kabinet zet in op invoering van een eigen bijdrage voor de jeugdzorg, verkorting van de trajectduur en daarnaast wordt de opbrengst van de hervormingsagenda geïndexeerd, terwijl er geen indexatie van de jeugdzorgkosten is opgenomen. De gevolgen van de Voorjaarsnota worden verwerkt in de Meicirculaire gemeentefonds 2025. Zo snel als mogelijk na het verschijnen van de meicirculaire wordt de raad in een afzonderlijk memo over de financiële uitkomst van de meicirculaire geïnformeerd.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen (regel 5)
In april 2024 heeft het college de Inventarisatienota bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden aan de raad gestuurd.
In maart 2025 heeft het college conform de gemaakte afspraken om de raad actief bij het bezuinigingsproces te betrekken een memo Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen 2026 aan de raad gezonden met een voorlopige richting van de maatregelen die het college overweegt.
Dit betrof een extra stap ten opzichte van het reguliere proces binnen de planning en control cyclus van de gemeente Zoetermeer. Het doel hiervan was om de raad nader te informeren en een eerste richting te laten bepalen, zodat het college dit bij de voorbereiding op de Perspectiefnota 2026 kon meenemen.

Op basis van uitkomsten van de Voorjaarsnota 2025 van het rijk en de richtinggevende uitspraken in de vorm van aangenomen moties door de raad en toezeggingen door het college is een pakket aan maatregelen samengesteld dat is gebaseerd op scenario 1 (hopen op het beste), dat uitgaat van een extra bijdrage van het rijk van € 10 mln. Uitgangspunt hierbij is een structureel en reëel sluitende begroting voor het jaar 2026 binnen de financiële spelregels van de toezichthouder.
Bij het samenstellen van het pakket van bezuinigings- en dekkingsvoorstellen is rekening gehouden met de moties Geen lastenverzwaring voor onze inwoners (2406-12), Stapeleffect bij kwetsbare doelgroepen (2406-36) en Bestaanszekerheid behouden (2406-44). De uitwerking van de moties De kosten gaan voor de baten uit (2411-57) en Kostendekkendheid leges (2411-64) vragen meer doorlooptijd.

Het college blijft ondertussen actief zoeken naar verdere besparingsmogelijkheden, manieren om efficiënter (samen) te werken en tijdelijke investeringen die op langere termijn tot besparingen kunnen leiden. Deze inspanningen worden meegenomen in de voorbereiding op de Programmabegroting 2026 en de Perspectiefnota 2027.

Groei van de stad
Het beter faciliteren van de groei van de stad vraagt om het stellen van prioriteiten bij de strategische – en organisatorische inzet van middelen en het investeren in projecten die de grootste impact hebben op leefbaarheid, bereikbaarheid en duurzaamheid. Daarbij verdienen met name personele groei, organisatieontwikkeling, slimme technologie en datagedreven beleid specifieke aandacht. Een flexibele/adaptieve begroting die ruimte laat voor groei en kansen is daarbij ondersteunend. De hogere inkomsten door de toename van inwoners en woningen worden voor (maximaal) 50% gestort in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 en voor 50% ingezet voor hogere kosten van beheer en een aanleg van voorzieningen, onderhoud openbaar gebied, personeel en

organisatieontwikkeling.
Enkele concrete voorstellen in deze Perspectiefnota 2026 zijn het structureel aanstellen van een subsidiewerver en een adviseur public affairs. Daarnaast vindt de komende periode een nadere uitwerking plaats van voorstellen in relatie tot groei van de stad.

Toelichting provinciaal toezicht
Onderstaande tabel geeft het begrotingssaldo met het onderscheid in incidenteel en structureel. Dit onderscheid is van belang in het kader van het provinciaal begrotingstoezicht. Het structureel begrotingssaldo vertoont voor het jaar 2026 een krap positief (structureel) saldo van € 1.031.000. Om dit positieve saldo te bereiken is wel een dekkingsplan nodig met bezuinigings- en dekkingsvoorstellen van ruim € 23 mln. Hierbij is als onderdeel van de bezuinigings- en dekkingsvoorstellen een bedrag van € 5 mln. onttrokken aan de algemene reserve, waarmee een deel van het zogenaamde 'surplus in de algemene reserve' is aangewend. Zonder dit dekkingsplan is sprake van een negatief saldo van ruim € 24 mln. In 2027 daalt het structurele begrotingssaldo naar ruim € 8,5 mln. negatief, in 2028 ruim € 20,5 mln. negatief en in 2029 ruim € 25,1 mln. negatief. Dit als gevolg van het 'uitgestelde financiële ravijn'.

Omdat het (structurele) begrotingssaldo (inclusief bezuinigings- en dekkingsmaatregelen) voor 2026 positief is, heeft het nu gepresenteerde tekort vanaf 2027 geen directe gevolgen voor het oordeel van de provincie in kader van het begrotingstoezicht. In de beoordeling van de provincie is de meerjarenraming 2027-2029 alleen van belang, indien het eerste jaar van de begroting – dus 2026 – niet structureel en reëel in evenwicht is. Dat betekent dat als de structurele lasten in 2026 lager zijn dan de structurele baten, de meerjarenraming niet in de beoordeling wordt meegenomen. De provincie kijkt wel met een schuin oog naar de meerjarenraming en maakt er mogelijk ook een opmerking over, maar het is geen reden om de gemeenten een andere vorm dan repressief toezicht te verlenen. Indien het jaar 2026 niet structureel en reëel in evenwicht is, ontstaat een andere situatie en dringt de provincie bij de raad eerder aan om tot maatregelen te komen die leiden tot een sluitende begroting. Tevens zal de provincie kritisch de haalbaarheid van de voorgestelde bezuinigings- en dekkingsvoorstellen beoordelen.

Bedragen * € 1.000

	Financieel perspectief op hoofdlijn					
	Omschrijving	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Saldo incidentele baten en lasten	-9.175	-1.862	-557	-137	58
	Saldo structurele baten en lasten	4.538	1.031	-8.589	-20.550	-25.142
	Begrotingssaldo	**-4.637**	**-831**	**-9.145**	**-20.687**	**-25.084**

Tijdelijk beschikbaar gestelde middelen
Via het Coalitieakkoord 2022-2026 en de Programmabegroting 2024 - 2027 zijn voor bepaalde onderwerpen nieuw beleid tijdelijk middelen beschikbaar

gesteld: Zie bijlage 5. Dat betekent dat er zonder aanvullende besluitvorming vanaf 2026 dan wel 2027 geen budget meer beschikbaar is voor de uitvoering van die taken. Voor bepaalde onderwerpen wordt via deze Perspectiefnota 2026 een voorstel voor nieuw beleid voorgelegd.

Reserve Fonds Zoetermeer 2040

Onderstaande tabel toont het verloop van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Per 1 januari 2024 zijn de reserve Investeringsfonds 2030 en de reserve Fonds Zoetermeer 2040 samengevoegd in deze reserve.

Bedragen * € 1.000

	Reserve Fonds Zoetermeer 2040						
	Omschrijving	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
A.	**Stand 1 januari Fonds Zoetermeer 2040**	112.274	94.268	60.301	51.469	47.146	43.711
1	**Raadsbesluiten Fonds 2040**	-9.574	-14.899	-6.134	-2.972	552	1.432
2	**Reserveringen vanuit eerdere besluitvorming**						
	Schaalsprong						
a	Binnenstad	-305					
b	Regie, voorbereiding en samenhang	-150					
c	Entree, dekking onrendabele top goedkope huurwoningen	-2.000					
B.	**Begroting 2026 in voorbereiding**						
1	**Herfaseringen/overgebleven middelen jaarrekening 2024**						
a	Strategie werklocaties, verrekening Fonds Z'meer 2040		-100				
b	OV Schaalsprong	-250					
c	Woningbouw als aanjager	-100					
d	Ruimtelijke strategie	-100					
e	Investeringsagenda	-100					
f	Nieuwe initiatieven	-100					
g	Onderzoeksbudget bestemmingsplannen	-35					
h	Wijkverkenning Buytenwegh, verrekening reserve	-90	-90				
i	Maatschappelijke initiatieven			-100			
2	**Perspectiefnota 2026, verwachtingen uit voorgaande jaren**						
a	Gebiedsontwikkeling Dutch Innovation Park		-205				
b	Gebiedsontwikkeling Binnenstad		-15.800				
c	Woningbouwprogrammering		-220	-220	-220	-220	-220
d	Nieuwe initiatieven		-150	-150	-150	-150	-150
e	Gemeentelijke inzet 700 woningen		-350	-350	-350	-350	-350
f	Voorbereiding schaalsprong, OV en stationsgebied		-120	-120	-120	-120	-120
g	Binden en onderhouden relatienetwerk		-120	-120	-120	-120	-120
h	Strategische agenda Zoetermeer (Fonds Z'meer 2040)		-592	-592			
i	Beheerlasten openbare ruimte Edisonpark en Roggeakker			-80	-80	-166	-166
j	Parkeervoorziening auto's en fietsen elders in de Binnenstad	-5.200					
k	Verduurzaming woningen en openbare ruimte					-2.750	
l	Kerkenbos	-44	-91	-91	-91	-91	-91
m	Rooseveltlaan			36			
3	**Perspectiefnota 2026, nieuwe voorstellen**						
a	Technische praktijkocatie	-40	10	30			
b	Grand Depart (start Tour de France)	160	40		-200		

	c	Realisatie filmhuis Cameo	-127					
	d	Zoetermeerse panden		-190	-190			
	e	Dakenteam		-120	-120			
	f	Volkshuisvestingsprogramma		-300	-300			
	g	Formatie wonen		-116	-116			
	h	Formatie verkeer/mobiliteit	-80	-195	-195			
	i	Mobiliteit, participatie en onderzoek		-240				
	j	Voorbereiding regiodeal	-50	-100				
	k	GR Bedrijvenschap Hoefweg	200					
	l	Penvoerderschap Hoefweg	-20	-20	-20	-20	-20	-20
		Fonds Z'meer inclusief concept voorstellen nieuw beleid per 31-12	94.268	60.301	51.469	47.146	43.711	43.907
C.		**Verwachte winstafdrachten (cumulatief)**						
		Grondexploitaties	957	1.659	2.641	2.247	2.105	925
		Stand Fonds Z'meer 2040 31/12 incl winstafdrachten grondbedrijf	95.225	61.960	54.110	49.394	45.817	44.832

De reserve Fonds Zoetermeer 2040 heeft per eind 2030 nog een bestedingsruimte van € 43,9 mln. Als de winstafdrachten uit de grondexploitaties worden gerealiseerd loopt dit bedrag op naar € 44,8 mln.
Onder A staat de beginstand van het lopende jaar inclusief verwerking van de resultaten uit de jaarrekening 2024. Onder A1 zijn de financiële gevolgen van de eerder genomen raadsbesluiten over het Fonds opgenomen. Onder A2 worden reserveringen in het Fonds vanuit eerdere besluitvorming vermeld.

B presenteert de begrotingsvoorstellen in voorbereiding.
Bij B1 staan de voorstellen tot herfasering van eerder beschikbaar gestelde budgetten uit 2024 naar later jaren, zie ook bijlage 3. B2 vermeldt de verwachtingen uit voorgaande perspectiefnota's. Onder B3 staan de verwachtingen uit deze perspectiefnota.

Onder C staan de verwachte winstafdrachten uit grondexploitaties.

Reserve vrij inzetbaar

Deze tabel geeft het verloop van de reserve Vrij inzetbaar weer.

Bedragen * € 1.000

	Reserve vrij inzetbaar					
	Omschrijving	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Stand per 1 januari, inclusief rekeningsresultaat	191.495	157.141	151.227	151.350	151.394
A.	**Raadsbesluiten ten laste van vrij inzetbaar**					
1	Vastgestelde raadsbesluiten	-20.431	105	290	290	290
B.	**Verwachting**					
1	**Overgebleven middelen 2024**					
	a. Herijking schoolgebouwen	-798				
	b. Was- en kleedaccommodatie FC Zoetermeer	-39				
2	**Rekening 2024**					
	a. Budgetoverhevelingen en resultaatbestemmingsvoorstellen	-8.449	102	123	44	10
3	**Begroting 2025**					
	a1. Begrotingssaldo 2025, structureel	4.538				
	a2. Begrotingssaldo 2025, incidenteel	-9.175				
4	**Begroting 2026-2029 in voorbereiding**					
	a1. Begrotingssaldo 2026, structureel		1.031			
	a2. Begrotingssaldo 2026, incidenteel		-1.862			
	a3. Bezuiniging, verlaging dotatie Vrij inzetbare reserve		-290	-290	-290	-290
	a4. Dekking begrotingstekort, inzet surplus		-5.000			
	Nog beschikbaar 31-12 (weerstandscap. reserve vrij inzetbaar)	**157.141**	**151.227**	**151.350**	**151.394**	**151.404**
	Totaal aan af te dekken risico's					**22.025**
	Saldo aan weerstandscap. excl grondbedrijf					**129.379**
C.	**Factor weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit / risico's)**	**7,13**	**6,87**	**6,87**	**6,87**	**6,87**

Deze reserve vormt de weerstandscapaciteit van de gemeente. De reserve moet de ruimte hebben om de financiële gevolgen van eventuele tijdelijke financiële tegenvallers en risico's op te vangen. In de stand van de reserve is rekening gehouden met:

- rekeningresultaat 2024
- resultaatbestemmingsvoorstel 2024 (zie tabel punt B2)
- verwachte begrotingsresultaten 2025 en 2026 (zie tabel punten B3 en B4)

De reserve Vrij inzetbaar moet dekking bieden voor:

- het verwachte rekeningresultaat van het lopende begrotingsjaar (inclusief voorstellen Perspectiefnota 2026/Eerste Tussenbericht 2025) en
- de financiële risico's bestaande uit:
  - de financiële vertaling van de benoemde risico's uit de paragraaf Weerstandsvermogen in de Jaarstukken 2024 en
  - 4% van het begrotingstotaal (exclusief grondexploitaties) voor eventueel niet onderkende risico's.

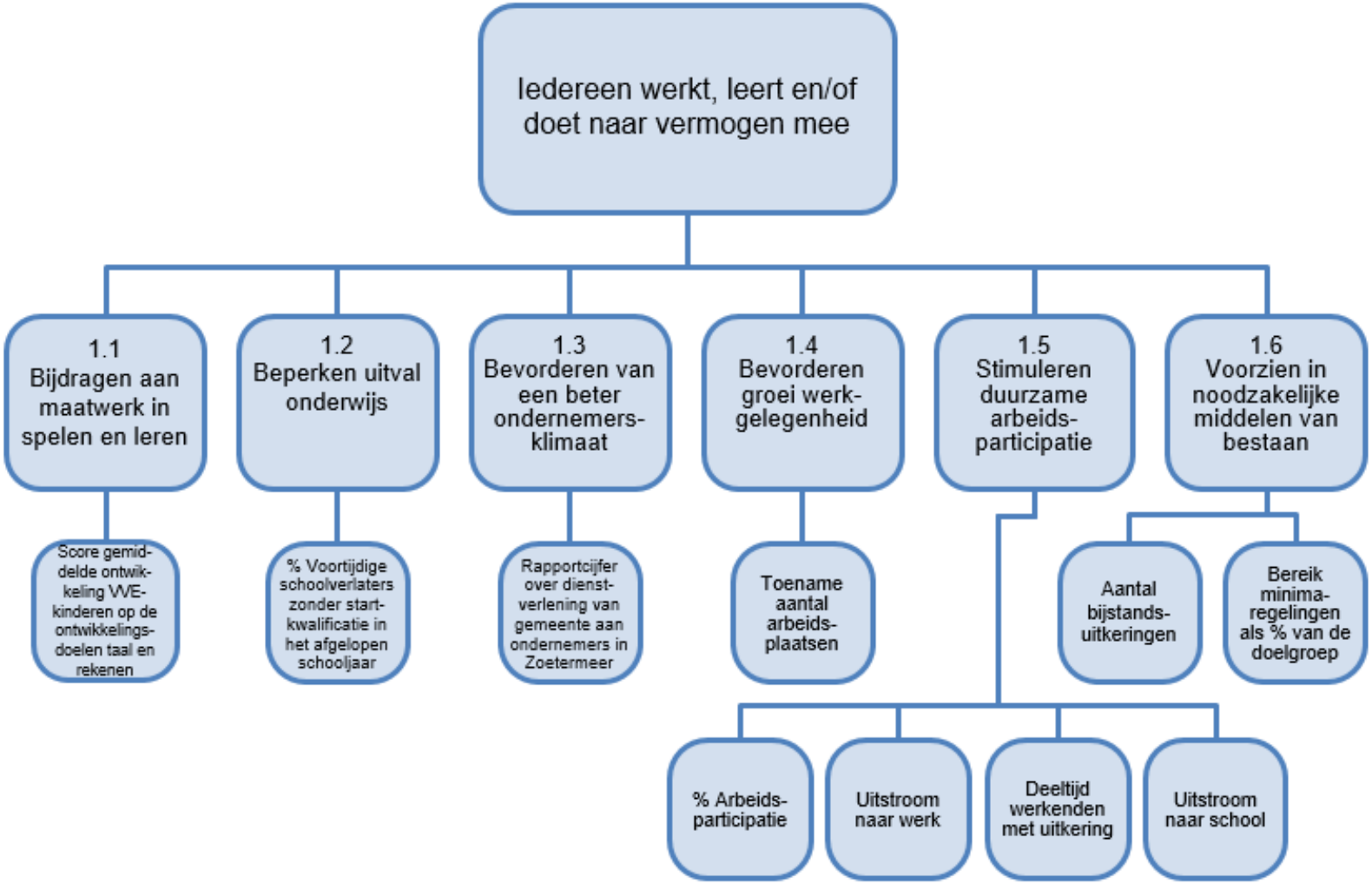
Het verwachte structurele begrotingssaldo voor 2026 komt uit op € 1,031 mln. positief (4a1). Dat is inclusief inzet van het surplus in de reserve ter dekking van het structurele begrotingstekort voor een bedrag van € 5 mln. Zonder de inzet (4a4) is het structureel begrotingssaldo negatief. Onderdeel van het pakket van bezuinigingen is het achterwege laten van een jaarlijkse dotatie in de Vrij inzetbare reserve ter grootte van € 0,29 mln. Dit leidt tot een nadeel in de reserve (4a3).

De omvang van de reserve is ruim voldoende om de risico's te dekken, zie C. De verhouding tussen weerstandscapaciteit en waarschijnlijke risico-omvang is de factor weerstandsvermogen en is daar een indicatie voor. De grenswaarde van de gewenste factor weerstandsvermogen ligt voor gemeente Zoetermeer op 1.0.

Toelichting per programma

In de volgende hoofdstukken worden de gevolgen per programma toegelicht.

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Financiën

	Bedragen x € 1.000						
	TB1	**MJB 2026 - 2029**				**Doorkijk MJB**	
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
1.1 Reclame-inkomsten	-406						
1.2 Alleenverdienersproblematiek	-168						
1.3 Aanpassing ramingen Voortijdig schoolverlaten	56 -56						
1.4 Ontwikkeling WSW	-254	-498	-328				
1.5 Oploop Nieuw Beschut Werk (i.h.k.v. de Participatiewet)	-151	-149	-158	-177	-208	-208	-208
1.6 Re-integratie (werkbedrijf de Binnenbaan)	-462	-462	-462	-462	-462	-462	-462
1.7 Aanpassing ramingen Onderwijsachterstandenbeleid / OKE- regeling: - baten - lasten	 800 -800						
1.8 Aanpassing ramingen Volwasseneneducatie / laaggeletterdheid: - baten - lasten	 1.094 -1.094						

1.9 Aanpassing raming Nationaal Programma Onderwijs: - baten - lasten	 428 -428						
1.10 Verhelpen klimaatklachten schoolgebouw Spitsbergen	-50	-4	-4	-4	-4	-4	-4
1.11 Collegevoorstel inzet Geldpunt 2025 - dekking: reserve Zoetermeers noodfonds Energiecrisis	-223 223						
1.12 Organisatieontwikkeling Sociaal Domein		pm	pm	pm	pm	pm	pm
1.13 Uitvoeringscapaciteit Leerplicht en Doorstroompunt	95						
1.14 Aanpassing raming afschrijving	-2	-4					
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen							
2.1 Bijstandsuitkeringen (BUIG) - lasten - baten	 -4.935 4.935	 -4.935 4.982	 -4.935 4.982	 -4.935 4.982	 -4.935 4.982	 -4.935 4.982	 -4.935 4.982
2.2 Verhoogde asielinstroom	-110	pm	pm	pm	pm	pm	pm
2.3 Juridische overdracht schoolgebouwen	-100						
2.4 Uitbreiding Basisschool IKC De Vijf Pilaren	-50						
3 Beleidswijzigingen/Nieuw beleid							
3.1 Work in Nederland (WIN) - dekking via OAD	-150	-150	-150				
3.2 Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal - dekking via OAD	-1.146	-966	-1.256	-1.430	-1.172	-1.001	-830

3.3 Taakmutatie Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal - regionale doelgroepspecifieke aanpak - dekking via OAD	-137	-137					
3.4 Verhoogde inzet asiel en integratie	-258						
3.5 Campagnebudget voor versterking preventie en vroegsignalering Schuldhulpverlening	-25	-25	-25	-25	-25	-25	-25
3.6 Collegevoorstel inzet Geldpunt - dekking via SPUK		-223 223	-223 223	-223 223	-223 223	-223 223	-223 223
4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen							
4.1 Besparing subsidies Onderwijs		262	193	224	254	254	254
4.2 Economie, werkbudget en capaciteit		150	150	150	150	150	150
4.3 Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167): - De Binnenbaan BV - Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag		 450 9	 450 9	 450 9	 450 9	 450 9	 450 9
TOTAAL SALDO PROGRAMMA	**-3.374**	**-1.477**	**-1.533**	**-1.193**	**-961**	**-790**	**-619**

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

1.1 Reclame-inkomsten

De gemeente kent verschillende soorten inkomsten vanuit reclame. Dit betreft reclame op masten, in lichtbakken aan lantaarnpalen, reclameframes, reclamevitrines, billboards en driehoeksborden. Voor de abri's en de reclamevitrines is een contract afgesloten met opbrengsten tot € 0,326 mln. Het contract gaat pas in als de abri's en reclame-vitrines zijn aangesloten op het elektriciteitsnet. Dit is nog niet gebeurd en het is onzeker wanneer dit gaat plaatsvinden. Daardoor kan het afgesproken bedrag nog niet in rekening worden gebracht. Dit geeft naar het zich laat aanzien een nadeel op de opbrengsten van € 0,326 mln. Voor de reclame aan de lichtmasten geldt dat de opbrengsten door opzeggingen (waaronder één grote tussenpersoon) aanzienlijk teruglopen. In de

begroting is daar € 0,134 mln. voor opgenomen. Het is onzeker wat het effect voor 2025 is en wat de mogelijke structurele gevolgen zijn. Voorlopig wordt rekening gehouden met een nadeel van € 0,08 mln.

1.2 Alleenverdienersproblematiek
In de Septembercirculaire 2024 heeft het rijk middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om financiële ondersteuning te bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. De middelen zijn in 2024 nog niet besteed. Naar verwachting worden 170 aanvragen ingediend, met een totale uitgave van € 0,17 mln. (170 x € 1.000).

1.3 Voortijdig schoolverlaten - aanpassing raming baten en lasten 2025
In de Jaarrekening 2024 zijn voor een aantal regelingen voortijdig schoolverlaten met een bestedingsverplichting (over meerdere jaren) de niet in 2024 bestede middelen op de balans (onderdeel vooruitontvangen bedragen) gezet. Deze middelen kunnen hierdoor alsnog in 2025 uitgegeven worden. Het betreft RMC Rijksmiddelen, Kwalificatieplicht en Aanval op Uitval. In totaliteit zijn zowel de baten als de lasten hierdoor in 2025 € 56.000 hoger. De middelen worden ingezet om te voorkomen dat kinderen/jongeren uitvallen in het onderwijs en om hun startkwalificatie te behalen.

1.4 Ontwikkeling WSW
Werkbedrijf de Binnenbaan voert in opdracht van de gemeente de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. De WSW is bedoeld voor mensen die door een lichamelijke -, psychische - of verstandelijke handicap niet onder normale omstandigheden kunnen werken. De Binnenbaan biedt deze mensen een werkplek met de juiste aanpassingen en begeleiding. Met ingang van 2015 is er geen nieuwe instroom meer in deze wet.

De gemeente betaalt aan de Binnenbaan de werkelijke loonkosten van WSW'ers. Bij het tekenen van de opdracht- en budgetbrief 2025 is geconstateerd dat voor het onderdeel WSW een nadeel ontstaat van € 0,25 mln. ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de voor 2025 verwachte loonprijsbijstelling van het bruto-minimumloon met 5,9%.

Daarnaast betaalt de gemeente aan de Binnenbaan een jaarlijks oplopende exploitatiebijdrage vanwege het exploitatieverlies dat de Binnenbaan lijdt als gevolg van de afbouw van de WSW. Voorafgaand aan de periode 2021 t/m 2025 is besloten om dit jaarlijks oplopende bedrag te middelen en de bijdrage gedurende deze periode gelijk te houden. Met de nog te ondertekenen dienstverleningsovereenkomst 2026 t/m 2030 zal worden voorgesteld om deze bijdrage niet langer te middelen, maar jaarlijks mee te laten stijgen met het oplopende exploitatieverlies. Dit zorgt voor een nadeel van € 0,5 mln. in 2026 en een nadeel van € 0,33 mln. in 2027. Naar verwachting kan de oplopende exploitatiebijdrage vanaf 2028 worden opgevangen binnen de begroting.

1.5 Oploop Nieuw Beschut Werk (i.h.k.v. de Participatiewet)
Beschut werk is bedoeld voor mensen die alleen in een zogenaamde beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden kunnen werken. De rijksoverheid verplicht gemeenten om deze voorziening aan te bieden. Het aantal te realiseren plekken loopt jaarlijks op omdat beschut werk een voorziening is die in de plaats is gekomen voor de Sociale Werkvoorziening. Er kan geen nieuwe instroom meer plaatsvinden in de Sociale Werkvoorziening, maar wel in beschut werk. Het rijk stelt financiële middelen beschikbaar aan gemeenten om beschut werk te financieren. Dit gebeurt via de Integratie Uitkering Participatie (IUP) van het gemeentefonds. Deze uitkering loopt jaarlijks op met het aantal verplicht te realiseren plekken.

In 2024 is besloten om jaarlijks meer geld voor beschut werk beschikbaar te stellen aan Werkbedrijf De Binnenbaan om daarmee het oplopend aantal plekken te financieren. Sindsdien vindt de financiering plaats op basis van de werkelijke uitgaven en niet meer als onderdeel van de lumpsumfinanciering van Werkbedrijf De Binnenbaan. In 2025 liggen de uitgaven structureel € 0,15 mln. hoger dan begroot. Dit betreft hoofdzakelijk een prijsverschil.

1.6 Re-integratie (werkbedrijf de Binnenbaan)
Werkbedrijf de Binnenbaan begeleidt in opdracht van de gemeente alle inwoners die vallen onder de Participatiewet naar werk. De kernopgave is de begeleiding naar duurzaam werk, d.w.z. regulier, beschut werk, gesubsidieerd, of met behoud van uitkering. Voor de uitvoering van deze opdracht liggen de lasten vanaf 2025 structureel € 0,46 mln. hoger dan begroot. Dit wordt hoofzakelijk veroorzaakt door (loon-)prijsstijgingen van met name het kaderpersoneel van de Binnenbaan.

1.7 Aanpassing raming Onderwijsachterstandenbeleid / OKE- regeling
De rijksvergoeding 2025 op grond van de Wet op het primair onderwijs (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE)) valt € 0,8 mln. hoger uit dan nu is geraamd in de begroting 2025 (€ 5,3 mln.). Het is een geoormerkte rijksvergoeding en dat betekent dat het bedrag uitgegeven moet worden aan het doel waarvoor het beschikbaar wordt gesteld.
De aanpassing van de rijksvergoeding voor de OKE-regeling heeft betrekking op het onderdeel Rijksbijdrage voor Onderwijsachterstanden. Deze middelen worden ingezet om onderwijsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2 tot 12 jaar te verminderen en te voorkomen, zodat zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen.

1.8 Laaggeletterdheid / Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
De rijksvergoeding 2025 Laaggeletterdheid op grond van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) is € 0,64 mln. hoger dan nu in de begroting 2025 is geraamd (€ 1,385 mln.). Bij de besluitvorming over de begroting 2025 was de definitieve beschikking 2025 nog niet beschikbaar.
De voor 2025 beschikbare middelen vallen ook hoger uit door een beroep op de WEB-middelen die in 2024 niet zijn besteed. Deze middelen zijn in de jaarrekening 2024 opgenomen als 'Vooruit ontvangen bedragen' en hierdoor beschikbaar gebleven om in 2025 uit te geven. Het gaat hierbij om een bedrag van € 0,454 mln.
De totale aanpassing betreft € 1,094 mln. en heeft betrekking op zowel de baten als de lasten. Het betreffen geoormerkte middelen; deze moeten worden uitgegeven voor het doel waarvoor ze beschikbaar zijn gesteld.

1.9 Aanpassing ramingen Nationaal Programma Onderwijs
De gemeente heeft in 2022 de gehele rijksbijdrage voor het Nationaal Programma Onderwijs ontvangen voor de periode 2022-2025 (in totaal ongeveer € 2,5 mln.). Dit geld mag tot en met juli 2025 worden besteed en wordt naar verwachting geheel ingezet. Er resteert voor 2025 nog een bedrag van € 0,428 mln. Het is als Vooruitontvangen 2025 doorgeschoven naar 2025. Baten en lasten worden hierbij in dezelfde omvang in de begroting 2025 opgenomen.

1.10 Verhelpen klimaatklachten schoolgebouw Spitsbergen
Om de klimaatproblemen van het scholengebouw Spitsbergen te verhelpen is eerder een investeringsbudget van € 0,135 mln. beschikbaar gesteld. Vanwege de bouwstijl kan ‘eenvoudige’ zonwering zoals screens niet aan de gevel bevestigd worden. Om op een adequate wijze de zonwarmte uit het gebouw te houden dient het beschikbare investeringsbudget opgehoogd te worden naar € 0,180 mln. Dit betekent jaarlijks ca € 4.000 hogere kapitaallasten. Daarnaast wordt om extra verkoeling te verzorgen een bomenrij aangeplant naast het gebouw: geschatte kosten € 50.000.

1.11 Collegevoorstel inzet Geldpunt 2025
Eind 2022 is het GeldPunt opgericht als tijdelijk steunpunt voor inwoners met vragen over financiële problemen en (dreigende) schulden. Directe aanleiding was de koopkracht- en energiecrisis, waardoor veel huishoudens te maken kregen met geldproblemen en vragen hadden. InZet heeft het GeldPunt opgezet op drie locaties: Buytenweg-De Leyens, Seghwaert-Noordhove en Meerzicht. Inwoners kunnen ook bellen of mailen met hun hulpvragen. De kosten van € 0,223 mln. worden gedekt uit de reserve Zoetermeers noodfonds Energiecrisis. De voortzetting en financiering van het GeldPunt zijn opgenomen in een collegevoorstel.

1.12 Organisatieontwikkeling Sociaal Domein
In het Sociaal Domein is voor 1 januari 2026 een reorganisatie beoogd. De kwaliteit van dienstverlening staat daarbij voorop. In de komende periode worden de consequenties voor de organisatie, personeel en financiën uitgewerkt. Deze consequenties hebben betrekking op programma 1, programma 2 en overzicht overhead en worden meegenomen in de Programmabegroting 2026. De raad ontvangt de benodigde informatie voorafgaand aan het begrotingsdebat zodat tijdens het begrotingsdebat een integrale afweging kan plaatsvinden.

1.13 Uitvoeringscapaciteit Leerplicht en Doorstroompunt
Het team Leerplicht en Doorstroompunt houdt zich bezig met het toezicht op en de naleving van de Leerplichtwet en de kwalificatieplicht. Daarnaast biedt het team begeleiding en ondersteuning aan jongeren van 18 tot 23 jaar die het risico lopen zonder startkwalificatie het onderwijs te verlaten. Het team Leerplicht en Doorstroompunt wordt in 2025 geconfronteerd met langdurige uitval van medewerkers, verloop van personeel en onderbezetting vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. De verwachting is dat dit leidt tot een voordeel van de personele kosten van € 95.000.

1.14 Aanpassing raming afschrijving
Het gaat om diverse kleine correcties op de raming van afschrijvingslasten met als onderliggende basis:
- (nog) niet uitvoeren van een vervangingsinvestering;
- geraamde afschrijvingslast versus gerealiseerde afschrijvingslast;
- opgelopen vertraging bij de uitvoering van het investeringskrediet.

Onvermijdelijke ontwikkelingen
2.1 Bijstandsuitkeringen (BUIG)
De gebundelde uitkering Participatiewet, ook wel genoemd de BUIG, wordt door het rijk uitgekeerd aan de gemeente en bestaat uit vijf uitkeringen. De totale omvang van de BUIG voor de gemeente Zoetermeer was € 52,9 mln. in 2024. De uitkering participatiewet (PW) is de voornaamste en beslaat ongeveer 95% van de BUIG; hiervan betaalt de gemeente de reguliere bijstandsuitgaven. Daarnaast zijn in volgorde van omvang aflopend:
- loonkostensubsidie (LKS);
- inkomensondersteuning arbeidsongeschikte werknemers (IOAW);
- inkomensondersteuning arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ);
- besluit bijstandsverlening zelfstandigen levensonderhoud (Bbz).

Het aantal bijstandsuitkeringen heeft zich in 2024 relatief gunstig ontwikkeld in vergelijking met andere gemeenten. De krapte van de arbeidsmarkt houdt aan en dit resulteert erin dat het aantal bijstandsuitkeringen naar verwachting ook in 2025 relatief stabiel blijft. De gemiddelde prijs van een bijstandsuitkering loopt

echter wel op; dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwachte verhoging van het wettelijk minimumloon o.b.v. de consumentenprijsindex van 5,6% in 2025. De lasten zijn daarmee in 2025 naar verwachting hoger dan eerder begroot.

Het rijk maakt in september van het voorlopende jaar een voorlopig budget bekend en dat wordt eind mei/begin juni bijgesteld. Op basis van de landelijke volumeontwikkeling in 2024 is de verwachting dat het budget € 0,9 mln. lager uitkomt dan het kenbaar gemaakte voorlopige budget voor 2025. Voor deze perspectiefnota gaan wij er vooralsnog vanuit dat dit geen gevolgen heeft voor het begrote saldo van € 0,66 mln. voordelig. De budgetbijstelling (batenkant) wordt meegenomen in TB2 als duidelijk is wat de bijstelling van het rijksbudget precies is.

Tevens zijn de inkomsten uit de BUIG vanaf 2026 structureel € 50.000 hoger i.v.m. de overheveling van de middelen voor de bijstand jongerennorm van de algemene uitkering (cluster Participatie) naar de algemene bijstand. Dit zorgt voor lagere inkomsten vanuit de algemene uitkering, zie ook Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD).

2.2 Verhoogde asielinstroom
De verhoogde asielinstroom van de afgelopen jaren heeft geleid tot een toename van de uitvoeringslast. Door de gemiddelde doorlooptijd van circa drie jaar per inburgeringstraject blijft de druk op de uitvoering hoog. Aan de raad is eerder toegezegd dat de uitvoering binnen het geoormerkte budget zou plaatsvinden. Door de aanhoudende instroom is voortzetting binnen dit budget vanaf 2025 echter niet langer haalbaar. Voor 2025 wordt een verwachte overschrijding van € 0,11 mln. voorzien.

2.3 Juridische overdracht schoolgebouwen
De juridische overdracht van de bestaande schoolgebouwen in Zoetermeer naar de schoolbesturen heeft nog nooit plaatsgevonden. In de praktijk leidt dat tot problematische situaties bijvoorbeeld bij het aanvragen van subsidies e.d. Het juridisch juist regelen van deze onvolkomenheid zal juridische capaciteit en notariskosten vergen: Kosten € 0,1 mln.

2.4 Uitbreiding Basisschool IKC De Vijf Pilaren
De doorgroei van het aantal kinderen op de school De Vijf Pilaren vergt na de zomervakantie een 15e lokaal. Het schoolgebouw aan de Carry van Bruggenhove 23 biedt de mogelijkheid om een 15e en eventueel 16e lokaal te maken. Voor de uitbreiding is een budget van € 50.000 nodig.

Beleidswijzigingen/nieuw beleid
3.1 Work in Nederland (WIN)
Om goede informatievoorziening, hulp en dienstverlening aan EU-arbeidsmigranten te bieden stelt het rijk extra middelen beschikbaar ten behoeve van de verschillende arbeidsmarktregio's. Voor de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal, waarvoor de gemeente Zoetermeer centrumgemeente is, gaat het om een bedrag van € 0,45 mln. verspreid over de jaren 2025 t/m 2027.
Hiervoor is bij het rijk een decentralisatie-uitkering aangevraagd die bij de Meicirculaire 2025 toegevoegd wordt aan de algemene uitkering. Zie het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien (OAD).

3.2 Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal
In het kader van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur ontvangen centrumgemeenten vanwege hun regierol in de arbeidsmarktregio vanaf 2025 twee decentralisatie-uitkeringen. De eerste is een tijdelijk (impuls-)budget ter bevordering van gezamenlijke dienstverlening aan inwoners en werkgevers, waarvan de effectiviteit in 2027 wordt geëvalueerd. In 2025 wordt hieraan eenmalig € 0,1 mln. toegevoegd voor de communicatie rondom het Werkcentrum, waardoor het totale Impulsbudget in 2025 uitkomt op € 1,0 mln. per arbeidsmarktregio. Daarnaast ontvangen centrumgemeenten structureel € 0,65 mln. per jaar voor coördinatie van het Werkcentrum, het Regionaal Beraad en de gidsfunctie, waarbij zij zelf de besteding bepalen.
Het rijk zal hiervoor bij de Meicirculaire 2025 extra middelen toevoegen aan de algemene uitkering. Zie hiervoor OAD.

3.3 Taakmutatie Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal
Het rijk heeft in het kader van het plan van aanpak 'Statushouders aan het werk' en de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur extra middelen beschikbaar gesteld aan centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's voor een regionale doelgroepspecifieke aanpak. Het beoogde doel is om de arbeidsparticipatie van statushouders en andere kwetsbare groepen te vergroten en hen extra te ondersteunen. Het betreft een bedrag van € 0,14 mln. in 2025 en eenzelfde bedrag in 2026.
De dekking komt via de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds, zie ook het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien.

3.4 Verhoogde inzet asiel en integratie
In 2025 wordt extra inzet gepleegd in de vorm van de tijdelijke inhuur van twee beleidsadviseurs asiel en integratie. Tegenover het gevraagde budget staat een voordeel op de rijksvergoeding voor de noodopvang voor Oekraïners op programma 2.

3.5 Campagnebudget voor versterking preventie en vroegsignalering Schuldhulpverlening
Voor de versterking van preventie binnen de schuldhulpverlening is eerder een incidenteel campagnebudget van € 50.000 toegekend, verdeeld over twee jaar: € 25.000 in 2023 en € 25.000 in 2024. Om de preventieve aanpak van campagnes en voorlichting duurzaam voort te zetten, wordt een structureel bedrag van € 25.000 opgenomen in de begroting.

3.6 Collegevoorstel inzet Geldpunt
Eind 2022 is het GeldPunt opgericht als tijdelijk steunpunt voor inwoners met vragen over financiële problemen en (dreigende) schulden. Directe aanleiding was de koopkracht- en energiecrisis, waardoor veel huishoudens te maken kregen met geldproblemen en vragen hadden. inZet heeft het GeldPunt opgezet op drie locaties: Buytenweg-De Leyens, Seghwaert-Noordhove en Meerzicht. Inwoners kunnen ook bellen of mailen met hun hulpvragen. De kosten zijn tot en met 2025 gedekt met incidentele middelen.
Het GeldPunt bestaat nu drie jaar en bereikt steeds meer mensen. In 2024 waren er 1.231 hulpvragen, tegenover 705 in 2023. Vaak is advies of een praktische oplossing voldoende om verergering van financiële problemen te voorkomen. In situaties waar er meer aan de hand blijkt te zijn, wordt er snel intern doorgeleid naar ondersteuning van inZet. Hierom is het wenselijk om het GeldPunt in de huidige vorm, inclusief de spreekuren, voort te zetten. Daarvoor is structurele financiering nodig.
Het rijk heeft in de brief van 11 oktober 2024 ('Kabinetsreactie IBO Problematische schulden') aangekondigd structureel extra middelen beschikbaar te stellen om het aantal huishoudens met problematische schulden terug te dringen. Het is nog niet duidelijk hoe het rijk deze extra middelen gaat inzetten. Daarmee is ook onduidelijk of en hoeveel extra middelen beschikbaar komen voor gemeenten. Op dit moment is de aanname dat het rijk in ieder geval voldoende middelen aan de gemeenten geeft zodat het geldpunt in stand kan worden gehouden. Als blijkt dat de middelen niet toereikend zijn, dan komt het college met een ander voorstel.

Aanpassingen prestatie-indicatoren doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan
Vanaf 1 juli 2023 is de aflostermijn die voor een schuldregeling geldt, verkort tot 18 maanden. Een simpel rekenkundig percentage geeft niet een volledig beeld weer omdat een deel van de schuldregelingen die in 2023 is gestart nog tot 2026 of later loopt. Daarom wordt de volgende wijziging voorgesteld:
De prestatie-indicator '% Succesvol afgeronde schuldregelingen' te vervangen door 'het aantal succesvol afgeronde schuldregelingen in het jaar ten opzichte van het jaar waarin de regeling is gestart.'

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

4.1 Besparing subsidies Onderwijs (maatregel 138b)
De maatregelen bestaan uit bezuinigingen ten aanzien van de volgende subsidies voor onderwijs:

1. Inleveren onderbesteding subsidie Speeltaalhuizen reguliere peuters (OKE-regeling PSZ) € 0,1 mln. en incidenteel € 0,1 mln. extra in 2026;
2. Bezuiniging subsidie schoolbegeleiding OPOZ/UNICOZ € 0,123 mln. Dit is geen wettelijke taak van de gemeente en het onderwijs ontvangt zelf geld voor deze taak van het rijk;
3. Digi-taalhuis Bibliotheek Zoetermeer € 31.000. Deze subsidie kan vanaf 2025 betaald worden uit het rijksbudget voor volwasseneneducatie (WEB).

4.2 Economie, werkbudget en capaciteit (maatregel 1 en 3)
Vermindering van capaciteit: € 0,1 mln.
Team economie heeft twee functies vacant. Door een van de vacatures te koppelen aan een beperkte tijdsduur (een jaar) wordt een bezuiniging behaald van € 0,1 mln.

Reductie werkbudget: € 50.000
Voorgesteld wordt de onderstaande werkzaamheden minder frequent te doen. Dat resulteert in een bezuiniging van: € 50.000.

- Onderzoek naar de stand van zaken op de bedrijventerreinenmarkt, kantorenmarkt en voor winkelgebieden reduceren naar 1x per collegeperiode.
- Monitor leegstand kantorenmarkt reduceren naar 1x per collegeperiode.
- Reductie budget ondersteuning start- & scale up via uitblijven van financiële ondersteuning aan twee eenmalige jaarlijks grote netwerkevents (startersbijeenkomsten): Upstreamfestival en Dag van de Ondernemer.
- Reductie budget voor publicaties.

4.3 Verbonden partijen: De Binnenbaan BV en Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (maatregel 5, 27, 157, 167)
Aan het Werkbedrijf De Binnenbaan BV en de gemeenschappelijke regelingen is gevraagd om voor 2026 een aangepaste begroting in te dienen. De financiële omvang hiervan voor De Binnenbaan moet € 0,45 mln. en van de GR MRDH moet 6,2% lager liggen dan in 2025.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	**Toelichting onderwerp**
Verhelpen klimaatklachten schoolgebouw Spitsbergen	Om de klimaatproblemen van het scholengebouw Spitsbergen te verhelpen is eerder een investeringsbudget van € 0,135 mln. beschikbaar gesteld. Vanwege de bouwstijl kan ‘eenvoudige’ zonwering zoals screens niet aan de gevel bevestigd worden. Om op een adequate wijze de zonwarmte uit het gebouw te houden dient het beschikbare investeringsbudget opgehoogd te worden naar € 0,18 mln. Dit betekent jaarlijks ca € 4.000 hogere kapitaallasten.

Technische begrotingswijzigingen

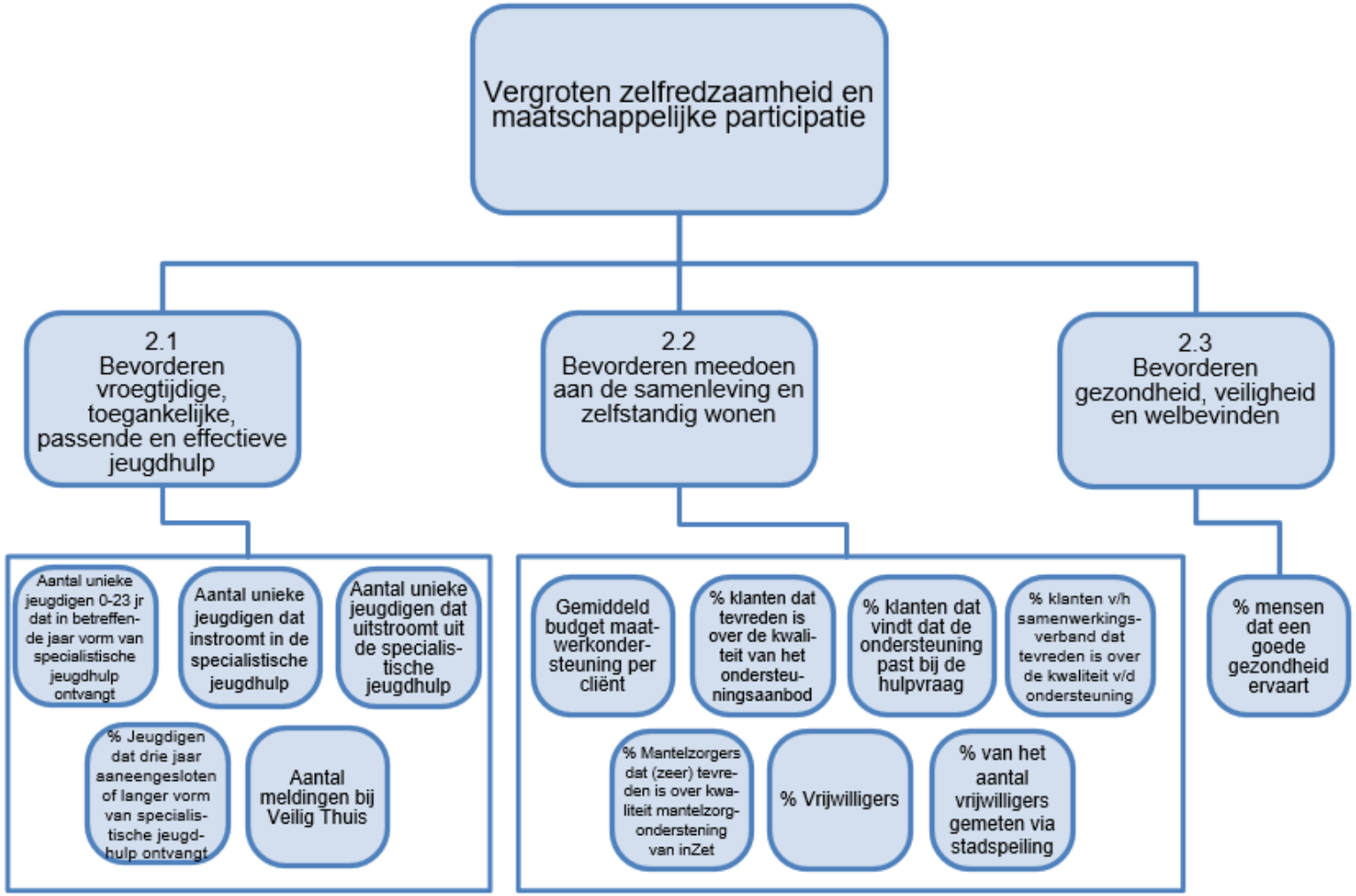
Technische begrotingswijzigingen	
College/Raad	**Toelichting**
Technische praktijk locatie	Raadsvoorstel Bijdrage financiering Technische Praktijk locatie 2024-129465 van 25 november 2024 is € 0,15 mln. met dekking van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de periode 2025/2027 toegekend. Voor de realisatie van de technische praktijk locatie worden momenteel de voorwaarden opgesteld. In overleg met de uitvoerder is besloten de fasering aan te passen op de uitgaven: 2025: € 90.000 i.p.v. € 50.000 2026: € 40.000 i.p.v. € 50.000 2027: € 20.000 i.p.v. € 50.000
Motie 2411-59: Landmarks Dorpsstraat	In de raadsvergadering van 11 november 2024 is de motie 2411-59: Landmarks Dorpsstraat aangenomen. In deze motie wordt het college verzocht om € 25.000 uit het potje van de raad beschikbaar te stellen aan de Vereniging Dorpsstraat Vastgoed BIZ voor het plaatsen van de zogenoemde 'Landmarks'. Het budget voor de kosten wordt opgenomen in programma 1 en gedekt vanuit het potje van de raad.

Risico’s

In bedrijf houden oud schoolgebouw MBC

Nu de in gebruik name van de nieuwbouw voor het MBC-college verschoven is naar het 1e kwartaal 2027, dient het oude gebouw langer in de lucht gehouden te worden. Lucas Onderwijs heeft gemeente gevraagd mee te dragen in het financieel risico van het langer openhouden van dit gebouw. Het aandeel van de gemeente in dit risico wordt op dit moment ingeschat op ca. € 0,2 mln.

Programma 2. Samen leven en ondersteunen

Financiën

	Bedragen x € 1.000						
	TB1	**MJB 2026 - 2029**				**Doorkijk MJB**	
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
1.1 Noodopvang Oekraïne-vergoeding rijk - kosten noodopvang	6.500 -3.600	1.083 -600	pm	pm	pm	pm	pm
1.2 Hotel- en accommodatieregeling (HAR) - vergoeding COA	-771 371						
1.3 Noodopvang asielzoekers - dekking via OAD	-30	-50	-50	-50	-50	-10	
1.4 Behoud uitvoeringscapaciteit Wmo	-1.100	pm	pm	pm	pm	pm	pm
1.5 Werkbudget Wmo	1.100						
1.6 Uitvoeringscapaciteit JGH	-800	pm	pm	pm	pm	pm	pm
1.7 Jeugdgezondheidszorg - Indexatie - Basistakenpakket	- 152	- 152 -192	- 152 -192	- 152	- 152	- 152	- 152
1.8 Organisatieontwikkeling Sociaal Domein		pm	pm	pm	pm	pm	pm
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen							

2.1 Kinderopvang op sociaal medische indicatie - dekking via OAD	-27	-27	-27	-27	-50	-50	-50
3 Beleidswijzigingen/Nieuw beleid							
3.1 Realisatie gemeentelijke opvang	-2.100	pm					
3.2 Crisisorganisatie Sociaal Domein - Regie te voeren, te starten bij GI's - Opstarten Zorg in Natura team - Regie op Thuiszitters		 -77 -446 -130					
4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen							
4.1 Besparing subsidies Sociaal Domein (Wmo/welzijn)		234	234	234	234	234	234
4.2 Besparing subsidies Jeugd		250	250	250	250	250	250
4.3 Effectiever inrichten individuele voorzieningen (Wmo/HH)		250	250	250	250	250	250
4.4 Vrijwilligerswaardering		20	20	20	20	20	20
4.5 Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167), Gemeenschappelijke regelingen: - GGD/VT - Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden		 189 11	 189 11	 189 11	 189 11	 189 11	 189 11
TOTAAL SALDO PROGRAMMA	**-609**	**363**	**533**	**725**	**702**	**742**	**752**

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

1.1 Noodopvang Oekraïne

De gemeente vangt vluchtelingen uit de Oekraïne op. Vanwege onduidelijkheid over het verloop van de oorlog, de opvang en de bijbehorende vergoeding is hiervoor vorig jaar een 'pm -post' opgenomen. In de loop van 2024 is bekend geworden dat de tijdelijke bescherming voor de ontheemden op grond van de

Europese richtlijn de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) is verlengd tot en met 4 maart 2026. Dat houdt in dat we doorgaan met het opvangen van de ontheemden tot deze datum. Er is een reële mogelijkheid dat de tijdelijke bescherming in Europees verband opnieuw verlengd wordt met een jaar, maar dit is geen gegeven. Bij het aflopen van de tijdelijke bescherming onder de RTB vallen ontheemden uit Oekraïne in beginsel terug op hun eerder ingediende asielaanvraag die is gekoppeld aan de aanspraak op de RTB. De prioriteit van het kabinet is inzetten op vrijwillige terugkeer wanneer dat duurzaam kan.

Het rijk heeft de normvergoeding met ingang van 1/1/2025 bijgesteld van € 61 per dag naar € 44. Hierdoor dalen de inkomsten ten opzichte van voorgaande jaren maar omdat de kosten nog steeds passen binnen de normvergoeding is er nog steeds sprake van een voordeel. Daarnaast zijn gemeenten met ingang van 2025 verplicht een eigen bijdrage te innen. Omdat dit met het rijk wordt verrekend, is dit voor de exploitatie budgetneutraal.

De voorlopige schatting voor de inkomsten vanuit het rijk voor 2025 en de gemeentelijke uitgaven bedragen:

- Rijksinkomsten € 6,5 mln.
- Uitgaven € 3,6 mln.
- Voordeel € 2,9 mln.

Het voordelige saldo is vrij besteedbaar en valt in principe vrij ten gunste van het gemeentelijk resultaat. Het voorstel is om het voordeel deels in te zetten voor een lange termijnperspectief waarin in plaats van tijdelijke locaties ingezet wordt op gemeentelijke permanente huisvesting voor verschillende doelgroepen.

1.2 Hotel- en accommodatieregeling (HAR)
In het kader van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en de wettelijke taakstelling huisvesting statushouders biedt onze gemeente opvang aan statushouders in de Huisvesting en Asielopvang Regeling (HAR). Momenteel verblijven 38 statushouders in deze opvanglocatie. Omdat we door de huidige woningnood niet tijdig de statushouders in een woning kunnen plaatsen, moeten we naar verwachting zes maanden langer kamers huren in de HAR-locatie. Na deze periode zijn er naar verwachting wel huizen beschikbaar. Voor het huidige half jaar ontvangen wij een vergoeding van het COA van ca. € 0,371 mln. De kosten om de kamers voor een half jaar te huren inclusief begeleiding en nutsvoorzieningen bedragen ca. € 0,371 mln. Voor de periode na deze zes maanden ontvangen we geen vergoedingen meer van het COA. De kosten van het komende halfjaar worden begroot op € 0,4 mln. Hiervoor doen wij een beroep op het vrij besteedbare voordeel van de Oekraïne gelden.

1.3 Noodopvang asielzoekers
Om aan de indicatieve opgave van de Spreidingswet te voldoen, dient Zoetermeer 703 opvangplekken te hebben, waarvan 60 plekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Het college wil hier aan voldoen door de voormalige PI beschikbaar te stellen voor maximaal 703 plekken aan het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) voor de duur van vijf jaar.

De gemeentelijke kosten voor de noodopvang bestaan uit de gemeentelijk voorbereidings- en begeleidingskosten, bijkomende kosten gemaakt zoals voorlichtingskosten en de beveiligingskosten en kosten van gemeentelijke taken zoals onderwijs, gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid. De uitgaven zijn in voorgaande jaren beperkt gebleven. Op grond van deze inschatting wordt voor de categorie uitgaven een bedrag van € 50.000 opgenomen. Als dit niet toereikend is, wordt hiervan melding gemaakt via de P&C-cyclus.

De kosten worden gedekt vanuit een door het rijk genormeerd bedrag volgens het faciliteitenbesluit. Dit bedrag wordt een decentralisatie-uitkering van ca. € 0,28 mln. via de algemene uitkering van het gemeentefonds verkregen.

1.4 Behoud uitvoeringscapaciteit Wmo
In 2025 wordt een nadeel van € 1,1 mln. verwacht op de personele uitvoeringskosten binnen de Wmo. Dit komt voornamelijk door de inzet van capaciteit om de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening te blijven waarborgen. Voor het eerst in jaren worden Wmo-meldingen binnen de wettelijke termijn van acht weken afgehandeld. De druk op de uitvoering blijft echter onverminderd hoog, onder meer door het toenemende aantal meldingen en de toenemende complexiteit van aanvragen.

1.5 Werkbudget naar uitvoeringsbudget Wmo
Binnen het maatwerkbudget Wmo, met name op de onderdelen huishoudelijke ondersteuning en hulpmiddelen, is sprake van een voordeel. Dit voordeel wordt in 2025 ingezet ter dekking van het genoemde nadeel op de personele kosten onder 1.4 Huidige uitvoeringscapaciteit Wmo. Hiermee wordt het nadeel binnen hetzelfde product gedekt.

1.6 Uitvoeringscapaciteit JGH
Jeugd- en Gezinshulp (JGH) verzorgt een groot deel van de toegang tot jeugdhulp en richt zich tevens op complexe gezinssituaties in Zoetermeer waarbij een veilige ontwikkeling van het kind in het geding is. JGH voert (onder andere) beoordelingen uit om de noodzaak voor jeugdhulp te kunnen bepalen en voert langdurige casusregie. Ondanks dat de instroom in de specialistische jeugdhulp zich stabiliseert en in 2024 is gedaald, is er bij JGH nog wel een stijging geweest van de instroom. Daarnaast heeft de organisatie te maken gehad met langdurige ziekte van een aantal medewerkers. Dit heeft geleid tot het ontstaan van wachtlijsten bij JGH. De beschikbare formatie is onvoldoende gebleken om de hogere instroom bij JGH op te vangen. Daarnaast was er sprake van langdurige uitval van medewerkers.
Om de wachttijden niet nog verder te laten groeien, zijn er tijdelijke medewerkers ingezet. In financiële zin betekent dit dat de personeelskosten in 2025 toenemen met € 800.000. De extra inzet is op dit moment noodzakelijk, maar voor de toekomst ongewenst. Er wordt ingezet op het beheersbaar krijgen van de instroom, het terugdringen van de wachttijden en het beheersen van de totale kosten van de jeugdhulp.
Dit gebeurt onder andere door:
- De inzet van besparingsmaatregelen vanuit de crisisorganisatie Jeugd, zoals de nieuwe verordening jeugd. De gemeenteraad ontvangt hierover voor het zomerreces nadere informatie.
- De implementatie van een nieuwe softwareapplicatie met als doel om met meer efficiency in de werkprocessen te bereiken.
- De definitieve implementatie van lokale buurtteams vanaf 2026. Dit betreft een ingrijpend reorganisatietraject van de gemeentelijke inrichting van de jeugdhulp. Het college ziet deze reorganisatie als noodzakelijk om de kosten beheersbaar te maken. De lokale buurtteams gaan zelf lichte hulp en ondersteuning bieden, betere sturing geven aan de toeleiding tot gespecialiseerde jeugdhulp en beter regie voeren over jeugdhulptrajecten. In de komende periode worden de consequenties voor de organisatie, het personeel en de financiën verder uitgewerkt. De uitwerking wordt vóór het zomerreces aan de raad gestuurd. De verwachte gevolgen worden meegenomen in de Programmabegroting 2026.

1.7 Jeugdgezondheidszorg
Binnen de regio werken gemeenten samen op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. Jaarlijks vindt er een indexatie plaats volgens een in het convenant afgesproken methodiek. Deze indexatie is hoger dan de gemeentelijke indexatie. Dit betreft een nadeel van € 0,15 mln.

In de Perspectiefnota 2025 is incidenteel een bedrag toegekend voor 2025 voor het leveren van het basistakenpakket. Duidelijk is geworden dat deze gelden (€ 0,19 mln.) ook nodig zijn in 2026 en 2027. Komende periode wordt onderzocht wat de impact is voor de jaren 2028 en verder.

1.8 Organisatieontwikkeling Sociaal Domein
In het Sociaal Domein is voor 1 januari 2026 een reorganisatie beoogd. De kwaliteit van dienstverlening staat daarbij voorop. In de komende periode worden de consequenties voor de organisatie, het personeel en de financiën uitgewerkt. Deze consequenties hebben betrekking op programma 1, programma 2 en overzicht overhead, en worden meegenomen in de Programmabegroting 2026. De raad ontvangt de benodigde informatie voorafgaand aan het begrotingsdebat zodat tijdens het begrotingsdebat een integrale afweging kan plaatsvinden.

Onvermijdelijke ontwikkelingen
2.1 Kinderopvang op sociaal medische indicatie
Sociaal-medische indicatie (SMI) is een vangnetregeling voor gezinnen die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag en waarvoor het wel noodzakelijk is voor de ontwikkeling van de kinderen, kinderopvang te indiceren. Via kinderopvang op sociaal medische indicatie kunnen gemeenten deze gezinnen een (gedeeltelijke) vergoeding bieden voor het gebruik van kinderopvang. Het indiceren van kinderopvang op sociaal medische indicatie past binnen de doorontwikkeling van de jeugdhulp, omdat dit een collectieve, reguliere voorziening betreft, die jeugdhulp kan voorkomen.
De volgende ontwikkelingen vinden plaats, waardoor de kosten hiervan stijgen (€ 30.000). Hiervoor is tot 2029 € 27.000 extra rijksbijdrage beschikbaar gesteld en vanaf 2029 € 50.000):

- De kosten van kinderopvangplaatsen zijn door onder andere CAO-afspraken (fors) gestegen.
- De sociaal medische problematiek in gezinnen is langduriger van aard geworden waardoor langere toekenningen van kinderopvang op sociaal medische indicatie nodig zijn.
- De aangekondigde ontwikkelingen van het rijksbeleid (verwacht vanaf 2029) leiden tot lagere ouderbijdragen, dus hogere gemeentelijke kosten.

Dekking kan gevonden worden in de taakmutatie sociaal medische indicatie in de algemene uitkering op OAD.

Beleidswijzigingen/nieuw beleid
3.1 Realisatie gemeentelijke opvang
Om te voldoen aan onze inspanningsverplichting voor ontheemden uit Oekraïne en de taakstelling voor statushouders, is het essentieel om passende huisvesting te realiseren. Een zorgvuldige zoektocht naar geschikte opvanglocaties vereist gedegen voorbereiding. Wij willen dit breed oppakken zodat de locatie na vertrek van ontheemden ook ingezet kan worden voor andere doelgroepen zoals statushouders, spoedzoekers, studenten en starters.

Om de zoektocht naar geschikte opvanglocaties binnen de gemeente zorgvuldig uit te voeren en de nodige voorbereidingen te treffen, is een voorbereidingsbudget van € 0,1 mln. noodzakelijk. Dit bedrag wordt gebruikt voor onderzoek, locatie-analyse en haalbaarheidsstudies. Daarnaast houden we rekening met een mogelijke onrendabele top, aangezien wij verwachten dat een deel van de investeringen in de locaties niet volledig wordt terugverdiend.

Daarom stellen wij voor om een bedrag van € 2,0 mln. te reserveren als dekking voor deze onrendabele top. De reservering wordt gestort in de brede bestemmingsreserve. Als het bedrag niet nodig is, valt het weer vrij.

Het budget voor het onderzoek en de reservering voor de onrendabele top wordt gedekt uit het te verwachten voordeel van € 2,9 mln. dat voortvloeit uit de opvang van ontheemde Oekraïners. Op deze manier zorgen we voor een structurele en toekomstbestendige oplossing voor opvang binnen onze gemeente en zijn we goedkoper uit dan we dit moeten huren.

3.2 Crisisorganisatie Sociaal Domein
In 2024 is de crisisorganisatie Sociaal Domein gestart. Het doel van deze crisisorganisatie is het ombuigen van de kostenstijgingen in de gespecialiseerde jeugdhulp. Er zijn diverse maatregelen gestart om steviger te sturen op de kosten en de inzet van jeugdhulp. Het is noodzakelijk dit voort te zetten in 2026 om de gewenste effecten te bereiken.
De diverse maatregelen die we startten, vragen aanvullende capaciteit van Jeugd- en Gezinshulp, zoals het verstevigen van de regie op de gecertificeerde instellingen en regie op de thuiszitters. Daarnaast is een aanvullend Zorg-in-Natura team gestart dat de verwijzingen naar specialistische jeugdhulp toetst. De extra activiteiten en inzet, voornamelijk door Jeugd- en Gezinshulp en het ZiN team leiden tot een benodigd incidenteel budget van € 0,65 mln. In de doorontwikkeling van de lokale teams worden deze activiteiten en taken meegenomen in de totaalberekening die later dit jaar volgt.

3.3 Digital decade (budgettair neutraal)
De VNG ondersteunt gemeenten in het realiseren van de Europese Digital Decade door gezamenlijke inzet op digitale inclusie, weerbaarheid en innovatie. Gemeenten werken samen aan een gedeelde digitale infrastructuur en standaarden om zo door middel van slim digitaliseren de dienstverlening te verbeteren en de inwoners hierbij centraal te stellen. Deze aanpak versterkt de regierol van Zoetermeer in de digitale samenleving en vergroot het vertrouwen van inwoners. Door de toepassing van digitale innovaties verwachten wij efficiënter te werken en de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren. In het sociaal domein zien we mogelijkheden om te investeren in deze innovaties. We zetten daarvoor in op lokaal maatwerk en ondersteuning vanuit de VNG.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen
4.1 Besparing subsidies Sociaal Domein (Wmo/welzijn) (maatregel 318a)
Er is gekeken naar het bezuinigingspotentieel van specifieke subsidies rondom preventie en sociale cohesie. Het doel hiervan is geweest om inzicht te bieden in het bezuinigingspotentieel, waarbij de bezuinigingsmogelijkheden zo min mogelijk ten koste gaan van het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Er wordt bezuinigingspotentieel gezien op de specifieke subsidies aan verschillende partners. Deze inventarisatie op specifieke subsidies leidt tot een voorgesteld besparingspakket op het thema preventie en sociale cohesie van € 0,234 mln.

4.2 Besparing subsidies Jeugd (maatregel 318c)
De maatregel kenmerkt zich door het uitgangspunt dat het beschikbare budget voor preventieve ondersteuning op het gebied van opvoeden en opgroeien zo doelmatig en effectief mogelijk wordt ingezet. Bij de toekenning van de subsidies jeugd 2025 zijn de subsidieaanvragen scherper dan voorheen getoetst op hun doelmatigheid (de mate waarin zij zich richten op de belangrijkste zorgvragen in Zoetermeer) en hun effectiviteit. Deze ontwikkeling wordt de komende jaren doorgezet waarbij een deel van de bestaande activiteiten steeds meer plaats gaan maken voor bewezen effectieve interventies. Dit zijn interventies die op grote schaal zijn onderzocht en waarvan bekend is dat zij van positieve invloed zijn op bijvoorbeeld de opvoedvaardigheden van ouders of het sociaal-emotioneel welzijn van jeugdigen. Door meer gebruik te maken van deze interventies neemt het gebruik van specialistische jeugdhulp naar verwachting af.

Vanuit de hierboven geschetste ontwikkeling zijn drie onderdelen waarbinnen besparing mogelijk is:
A. Het aandeel bewezen effectieve interventies opvoeden en opgroeien wordt vergroot en de gemeente stopt met onvoldoende onderbouwde activiteiten en interventies (€ 0,145 mln.).
B. Aanscherpen van de opdracht aan organisaties met een breed palet aan activiteiten en interventies (€ 50.000).
C. Stoppen met een aantal activiteiten zoals Mentortrajecten van Jong Perspectief, Jongeren in Actie van het Jongeren Informatie Punt (JIP), Huttenbouwweek, jongerenactiviteiten en zomerkamp van YMCA en Stadhuis van de Democratie (totaal € 55.000). Het betreft een deel van het activiteitenaanbod van aanbieders; overige activiteiten worden voortgezet.

4.3 Effectiever inrichten individuele voorzieningen (Wmo/HH) (maatregel 43/44)
Door de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning effectiever in te richten, verwachten we structureel te kunnen besparen. Het uitgangspunt wordt dat inwoners in hun huishouden zelf blijven doen wat zij nog kunnen. Daarbij gaan we inwoners ondersteunen middels drie ondersteuningsniveaus:

- Een algemene voorziening om de inzet van een maatwerkvoorziening te voorkomen;
- Een kortdurende maatwerkvoorziening;
- Een maatwerkvoorziening voor langere duur als dit echt noodzakelijk is.

4.4 Vrijwilligerswaardering (maatregel 47)
Het bevorderen van vrijwilligerswerk is opgenomen in de Wmo. De invulling van vrijwilligerswaardering en -ondersteuning biedt keuzevrijheid en op onderdelen kan hierop bezuinigd worden. Het stoppen met de inkoop van externe expertise levert een besparing van € 20.000.

4.5 Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167): Gemeenschappelijke regelingen GGD/VT en Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
Aan de gemeenschappelijke regelingen is gevraagd om voor 2026 een aangepaste begroting in te dienen. De financiële omvang hiervan moet 6,2% lager liggen dan in 2025.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	**Toelichting onderwerp**

Technische begrotingswijzigingen

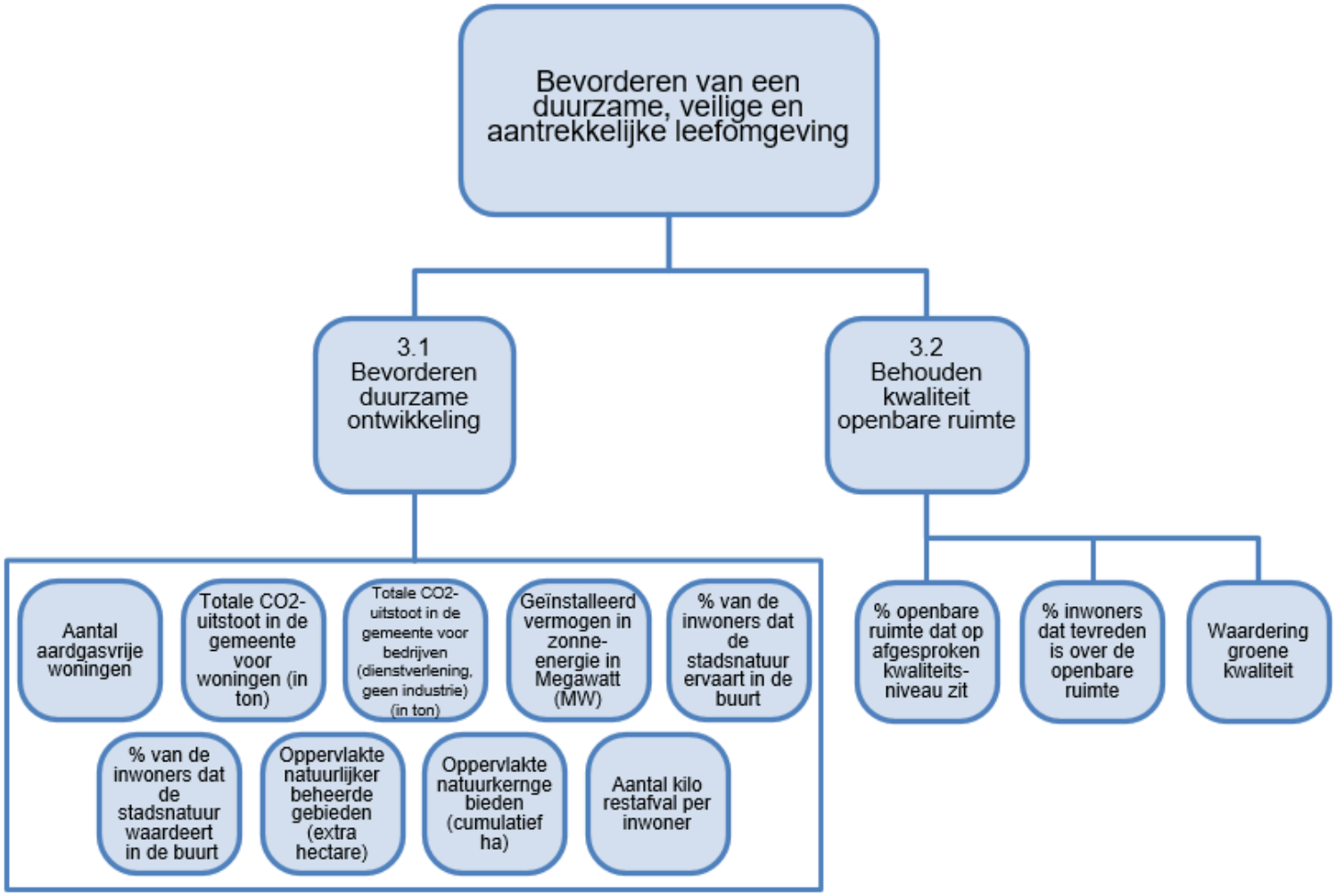
Technische begrotingswijzigingen	
College/Raad	**Toelichting**
College	Het verplaatsen van het budget van € 125.000 voor Integrale Vroeghulp van doelstelling 2.1 (Jeugd) naar doelstelling 2.2 (Wmo) vanwege de uitvoering hiervan door inZet welke onder doelstelling 2.2 valt.

Risico's

Integraal Zorgakkoord

In het najaar 2022 is het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend door gemeenten en partijen uit de zorg, ondersteuning en welzijn. Met het IZA is de lokale en regionale samenwerking tussen partijen verstevigd en zijn gezamenlijke doelen gesteld om in de toekomst zorg te kunnen (blijven) bieden aan inwoners die het nodig hebben. Voor de regio Haaglanden (Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer) is voor 2025 een bedrag van € 6,7 mln. beschikbaar om bij te dragen aan het verwezenlijken van de doelstellingen. Het is nog niet duidelijk of dit bedrag in 2026 ook beschikbaar zal zijn, nadat tijdens deALV van de VNG op 29 november 2024 is besloten (tijdelijk) te stoppen met IZA. Er wordt gewerkt aan een aanvullend zorg- en welzijnsakkoord (AZWA) om het IZA te verbreden, concretiseren en te intensiveren. De afspraken die gemaakt worden in het AZWA worden doorgerekend op (extra) kosten voor het sociaal domein. Vervolgens moeten afspraken gemaakt worden met het ministerie van VWS en Zorgverzekeraars Nederland over gelijkwaardigheid tussen partijen en de bekostiging en voorgelegd worden aan de ALV van de VNG.

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen

Financiën

	Bedragen x € 1.000						
	TB1	**MJB 2026 - 2029**				**Doorkijk MJB**	
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
1.1 Warmte-Koude opslag Palenstein - dekking via Brede bestemmingsreserve	3.162 -3.000	1.000 -1.000	-3.162 3.000		-1.000 1.000		
1.2 Klimaat- en energiebeleid - dekking via SPUK		-2.800 2.800	-2.800 2.800	-2.800 2.800	-2.800 2.800	-2.800 2.800	
1.3 Vervanging wasstraat AIZ - dekking via Afvalstoffenheffing		-11 11	-11 11	-11 11	-11 11	-11 11	-11 11
1.4 Structurele verhoging inkomsten betaald parkeren	500	500	500	500	500	500	500
1.5 Verlichting Jan Waaijerbrug	-180						
1.6 Waterspeeltuin Rakkersveld	-100						
1.7 Voertuigen toezicht en storingsdienst		-60	-60	-60	-60	-60	-60
1.8 Aanpassing raming afschrijving	184	88	87	74	74		
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen (niet van toepassing)							
3 Beleidswijzigingen/Nieuw beleid							

3.1 Natuurinclusief verduurzamen en Soortenmanagementplan - dekking via SPUK	-67 67	-150 150	-150 150				
4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen							
4.1 Vervangingsinvesteringen kapitaliseren		7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
4.2 Kostendekkendheid afvalstoffenheffing		350	350	350	350	350	350
4.3 Kostendekkendheid rioolheffing		130	130	130	130	130	130
4.4 Zwerfvuil ruimen beperken		35	35	35	35	35	35
4.5 Versoberen beheer openbare ruimte		45	45	45	45	45	45
4.6 Beperken herstelwerkzaamheden openbare ruimte		53	53	53	53	53	53
4.7 Verlagen budget tijdelijke kwaliteitsimpuls		100					
4.8 Stoppen met het organiseren van adoptiegroen		28	56	84	112	139	139
4.9 Beperken van het nemen van verkeersmaatregelen		15	15	15	15	15	15
4.10 Verlagen werkbudget energietransitie		63	63	63	63	63	63
4.11 Groenprojecten		63	63	63	63	63	63
TOTAAL SALDO PROGRAMMA	**566**	**8.410**	**8.174**	**8.351**	**8.379**	**8.332**	**8.332**

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

1.1 Warmte-Koude opslag Palenstein

In het kader van het landelijke Programma Aardgasvrije wijken (PAW) is aan de gemeente een bedrag van € 6,5 mln. toegekend. De middelen zijn in de Brede bestemmingsreserve gestort. Het bedrag is als bijdrage voor de onrendabele top voor de aanleg van een WKO-net in Palenstein beschikbaar gesteld.

Voor 2025 is hiervoor een bedrag van € 3 mln. in de begroting opgenomen. In 2024 hebben wij gemeld dat het project in overleg met de betrokken partijen met maximaal twee jaar is opgeschort. De herstart is afhankelijk van een wetswijziging die nu voorbereid wordt en parlementair behandeld moet worden. De wetswijziging is noodzakelijk als gevolg van de gevolgen van het Acantus-arrest. Aan de realisatie van de aanleg gaat een openbare aanbesteding vooraf. Dat houdt in dat op z'n vroegst in 2026/27 een eerste bijdrage te verwachten is en de (meerjarig) in de begroting opgenomen bedragen opschuiven. De kosten worden gedekt vanuit de Brede bestemmingsreserve en zijn daarmee kostenneutraal.

1.2 Klimaat- en energiebeleid
Voor de jaren 2023-2025 is via de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) ca. € 8,2 mln. beschikbaar gesteld. De regeling is bedoeld voor capaciteit voor klimaat- en energiebeleid gericht op de reductie van broeikasgasemissies. De toegekende middelen zijn nog niet allemaal besteed. De gemeente mag het budget van een bepaalde jaarschijf tot twee jaar na het jaarlijks verstrekte voorschot uitgeven. Voor de jaren 2026 tot en met 2030 wordt een nieuwe regeling opgesteld. Het is nog onduidelijk wat de omvang van de regeling wordt en op welke wijze de uitkering wordt verstrekt. Bij het bepalen van de omvang van de subsidie is rekening gehouden met de voorgenomen bezuiniging van 10% op de SPUKS.

De volgende scenario's zijn mogelijk voor de opvolger van de CDOKE vanaf 2026:

- Overheveling naar gemeentefonds als decentralisatie uitkering.
- Overheveling naar bijzonder fondsuitkering (nog in ontwikkeling).
- Voortzetten van SPUK-regeling (eventueel tijdelijk totdat bijzonder fondsuitkering beschikbaar is).

Voor de jaren 2026 tot en met 2030 is voorlopig rekening gehouden met een jaarlijks toekenning via een SPUK van ca. € 2,8 mln.

1.3 Vervanging wasstraat AIZ
De wasstraat is na 25 jaar aan vervanging toe. Door roestvorming in de leidingen werkt de wasstraat niet meer goed en staat de installatie regelmatig in storing. De investering bedraagt € 0,13 mln. en de afschrijvingstermijn is 15 jaar. Het krediet van € 0,13 mln. is in 2025 nodig. De kapitaallasten bedragen met ingang van 2026 € 11.000. Deze kapitaallasten worden gedekt uit een hogere afvalstoffenheffing.

1.4 Structurele verhoging inkomsten betaald parkeren
De Jaarrekening 2024 toont hogere inkomsten uit parkeeropbrengsten. Aanleiding voor deze toename lijkt het effect van de inzet van de scanauto. Op basis van de inkomsten van de eerste twee maanden van 2025 worden de inkomsten structureel verhoogd met een bedrag van € 0,5 mln.

1.5 Verlichting Jan Waaijerbrug
Een deel van de verlichting op de Jan Waaijerbrug functioneert niet. Om de verlichting weer werkend te krijgen, is het nodig om armaturen te vervangen en een storing in de grondkabel te verhelpen. De kosten bedragen € 0,18 mln. in 2025.

1.6 Waterspeeltuin Rakkersveld
Om de waterspeeltuin in de zomer van 2025 weer in werking te stellen, is een bedrag van € 0,1 mln. nodig voor onder andere het opnieuw coaten van het bad.

1.7 Voertuigen toezicht en storingsdienst
Voor het toezicht op werkzaamheden in de buitenruimte en inzet van de storingsdienst bij calamiteiten wordt door medewerkers gebruik gemaakt van hun eigen voertuig. Hiervoor krijgen zij een kilometervergoeding. Door een toename van het aantal projecten en daarmee toezichthouders en een afname van de bereidheid bij medewerkers om hun eigen auto in te zetten wordt in 2025 overgegaan tot de aanschaf van zeven bedrijfswagens.

1.8 Aanpassing raming afschrijving
Het gaat om diverse correcties van de raming afschrijvingslasten met als onderliggende basis:

- (nog) niet uitvoeren van een vervangingsinvestering;
- In 2024 is minder aan groot onderhoud gerealiseerd dan oorspronkelijk was geraamd. Het gevolg hiervan is dat de geraamde afschrijvingslasten hiervan ook hoger liggen dan de daadwerkelijk af te schrijven lasten. Met deze correctie op de toekomstige geraamde afschrijvingslasten voor groot onderhoud wordt dit weer in balans gebracht.

Onvermijdelijke ontwikkelingen
Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen/nieuw beleid
3.1 Natuurinclusief verduurzamen en Soortenmanagementplan
Bij de bouw, verbouw en/of verduurzaming hebben inwoners en belanghebbenden te maken met flora en fauna bescherming. Om aan de Omgevingswet te voldoen moet elke gebouweigenaar hier zelf een onderzoek doen. Hierdoor lopen de kosten op en het onderzoek vertraagt de gewenste ontwikkelingen in de (ver)bouw en de verduurzaming. Om dit te voorkomen willen we starten met het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP). Een SMP houdt in dat we op basis van uitgebreid ecologisch onderzoek een gemeente breed biodiversiteitsplan maken. Hiermee vereenvoudigen we procedures en kunnen we collectieve ontheffingen verstrekken. Voor het maken van een SMP krijgen we € 0,367 mln. subsidie (de Specifieke Uitkering natuurvriendelijk isoleren) om dit onderzoek de komende jaren te kunnen uitvoeren. Hierdoor profiteert de gebouwde omgeving, binnen het stedelijk gebied, in haar geheel om de gebouwen te verduurzamen.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen
4.1 Vervangingsinvesteringen kapitaliseren (maatregel 105)
Het is een technische maatregel die conform het BBV (artikel 59) verplicht is. Het is geen bezuiniging, (de investeringskosten en cash-flows wijzigen niet) maar het is een andere wijze van het toerekenen van de lasten in de tijd.
De lasten van de vervangingsinvesteringen worden vanaf 2026 verdeeld over de gebruiksduur van de investering in plaats van deze in één keer ten laste van het jaar van aanschaf/realisatie wordt gebracht. Het huidige beleid is dat alle investeringen met maatschappelijk nut worden geactiveerd, maar in de praktijk is dit nog niet geëffectueerd. Met deze maatregel worden alle vervangingen geactiveerd en uitvoering gegeven aan het vastgestelde beleid.
Door het activeren van investeringen zijn er geen lasten in de begroting in jaar van realisatie/verkrijging. In de jaren daarna wordt gedurende de gebruiksduur

van de investering een gelijk deel van de kosten in de begroting opgenomen. Bij jaarlijkse investeringen neem de jaarlijkse last ieder jaar toe totdat alle vervangingscyclussen eenmaal zijn doorlopen, dan wordt het lastenniveau stabiel bij gelijkblijvende activa (ideaal complex).

4.2 Kostendekkendheid afvalstoffenheffing (maatregel 102a)
De afvalstoffenheffing is op dit moment 94% kostendekkend (Verordening 2025). Zonder het tarief van de afvalstoffenheffing te verhogen kan het saldo van de begroting stijgen met € 0,35 mln. Dit komt door de toename van het aantal huishoudens.

4.3 Kostendekkendheid rioolheffing (maatregel 102b)
De kostendekkendheid van de rioolheffing wordt verhoogd van 98% naar 99%. Hierdoor nemen de inkomsten toe met € 0,13 mln.

4.4 Zwerfvuil ruimen beperken (maatregel 81a)
Het ruimen van zwerfvuil wordt beperkt. Meer zwerfvuil is in de openbare ruimte toegestaan.

4.5 Versoberen beheer openbare ruimte (maatregel 81b)
Deze maatregel kan bestaan uit bijvoorbeeld:

- Het niet meer plaatsen van bladkorven;
- Minder maaien;
- Minder verwijderen onkruid.

4.6 Beperken herstelwerkzaamheden openbare ruimte (maatregel 84a)
De gemeente ontvangt jaarlijks bijna 40.000 meldingen over allerlei zaken in de openbare ruimte. N.a.v. deze meldingen en zelf geconstateerde zaken neemt de gemeente in een groot aantal gevallen maatregelen. Met deze maatregel worden de herstelwerkzaamheden beperkt.

4.7 Verlagen budget tijdelijke kwaliteitsimpuls (maatregel 84b)
De begroting voor de tijdelijke kwaliteitsimpuls 2026 wordt verlaagd met € 0,1 mln. Dit leidt tot minder vervangen van groenvakken en een lagere bijdrage aan verbeteringen in de openbare ruimte.

4.8 Stoppen met het organiseren van adoptiegroen (maatregel 97)
De gemeente faciliteert met capaciteit en geld het adopteren van openbaar groen. Met deze bezuiniging stopt de gemeente met het uitgeven van adoptiegroen. Openbaar groen wat al is geadopteerd blijft adoptiegroen. Wanneer het adoptiegroen niet voldoet aan de spelregels wordt het in de toekomst alsnog teruggevorderd.

4.9 Beperken van het nemen van verkeersmaatregelen (maatregel 98)
Met een verlaging van het budget gaan we minder snel over tot het nemen van maatregelen voor de verkeersveiligheid, zoals toepassen van wegversmallingen en drempels.

4.10 Verlagen werkbudget energietransitie (maatregel 76)
In de begroting is afzonderlijk werkbudget voor de energietransitie opgenomen. Op jaarbasis is in totaal circa € 0,5 mln. geraamd over de periode 2026 tot en met 2028. De besparing van € 63.000 op het werkbudget energietransitie omvat met name het verminderen van de inzet voor communicatie en het inschakelen van adviesbureaus. In de periode 2026 tot en met 2030 kan de bezuiniging worden opgevangen door het maximaal benutten van de rijksmiddelen voor de capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE-middelen) en vrijval van de gemeentelijke middelen (Coalitieakkoord).

4.11 Groenprojecten (maatregel 78)
Op jaarbasis is in totaal circa € 0,5 mln. geraamd. De bezuiniging van € 63.000 betekent dat er vanaf 2026 minder groenprojecten kunnen worden gestart.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	**Toelichting onderwerp**
Vervanging wasstraat AIZ	De wasstraat is na 25 jaar aan vervanging toe. Door roestvorming in de leidingen werkt de wasstraat niet meer goed en staat de installatie regelmatig in storing. De investering bedraagt € 0,13 mln. en de afschrijvingstermijn is 15 jaar. Het krediet van € 0,13 mln. is in 2025 nodig.
Uitbreiding wagenpark	Door een toename van het aantal projecten en daarmee toezichthouders en een afname van de bereidheid bij medewerkers om hun eigen auto in te zetten, wordt in 2026 overgegaan tot de aanschaf van zeven bedrijfswagens. De investering bedraagt € 0,315 mln. voor de aanschaf van zeven bedrijfswagens die in 9 jaar worden afgeschreven. Het krediet van € 0,315 mln. is in 2025 nodig.
Vervangingen Nota onderhoud openbare ruimte (NOOR)	De NOOR is vastgesteld voor de periode 2023-2026 met een financiële doorkijk tot 2064. De NOOR wordt om de vier jaar geactualiseerd. Vooruitlopend op de vaststelling van een nieuwe NOOR houden wij de geraamde bedragen vanuit de huidige NOOR aan (aangepast naar prijspeil op basis van de Grond-, Weg- en Waterbouwindex). Voor 2031 is een investeringskrediet nodig van € 7,403 mln. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten worden verwerkt in de exploitatiebegroting van programma 3.

Technische begrotingswijzigingen

Technische begrotingswijzigingen	
College/Raad	**Toelichting**

Risico's

Bezuiniging specifieke uitkeringen
In de budgettaire bijlage van het Hoofdlijnenakkoord van 15 mei 2024 heeft de rijkscoalitie een bezuiniging op de specifieke uitkeringen van 10% opgenomen:

"Overheveling specifieke uitkeringen naar het Gemeentefonds. Het aantal specifieke uitkeringen is sinds 2018 fors gestegen. Gemeenten en provincies geven aan dat specifieke uitkeringen hen beperkt in autonomie. Dit vanwege de strikte en gedetailleerde eisen die vanuit het Rijk worden gesteld aan de besteding van de gelden uit een specifieke uitkering. Daarnaast kennen deze uitkeringen zware administratieve- en controlelasten. Met deze maatregel worden specifieke uitkeringen overgeheveld naar het Gemeente- of Provinciefonds met een budgetkorting van 10 procent."

De VNG heeft namens de gemeenten aangegeven dat de korting veel hoger is dan de daadwerkelijke administratieve- en controlelasten en bepleit daarom een verlaging of het verdwijnen van de korting. De korting is al wel in de departementale begrotingen van het rijk opgenomen. Dat betekent echter niet dat die korting al definitief in het gemeentefonds wordt opgenomen. Als de korting toch doorgaat, gaat dit ten laste van het beoogde te realiseren doelstelling. Voor Programma 3 gaat dit onder andere over de Tijdelijke uitkering voor decentrale overheden om de capaciteit voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid, de regeling energie armoede of de Lokale Aanpak Isolatie. Bij de bepaling van het begrote bedrag is rekening gehouden met de korting.

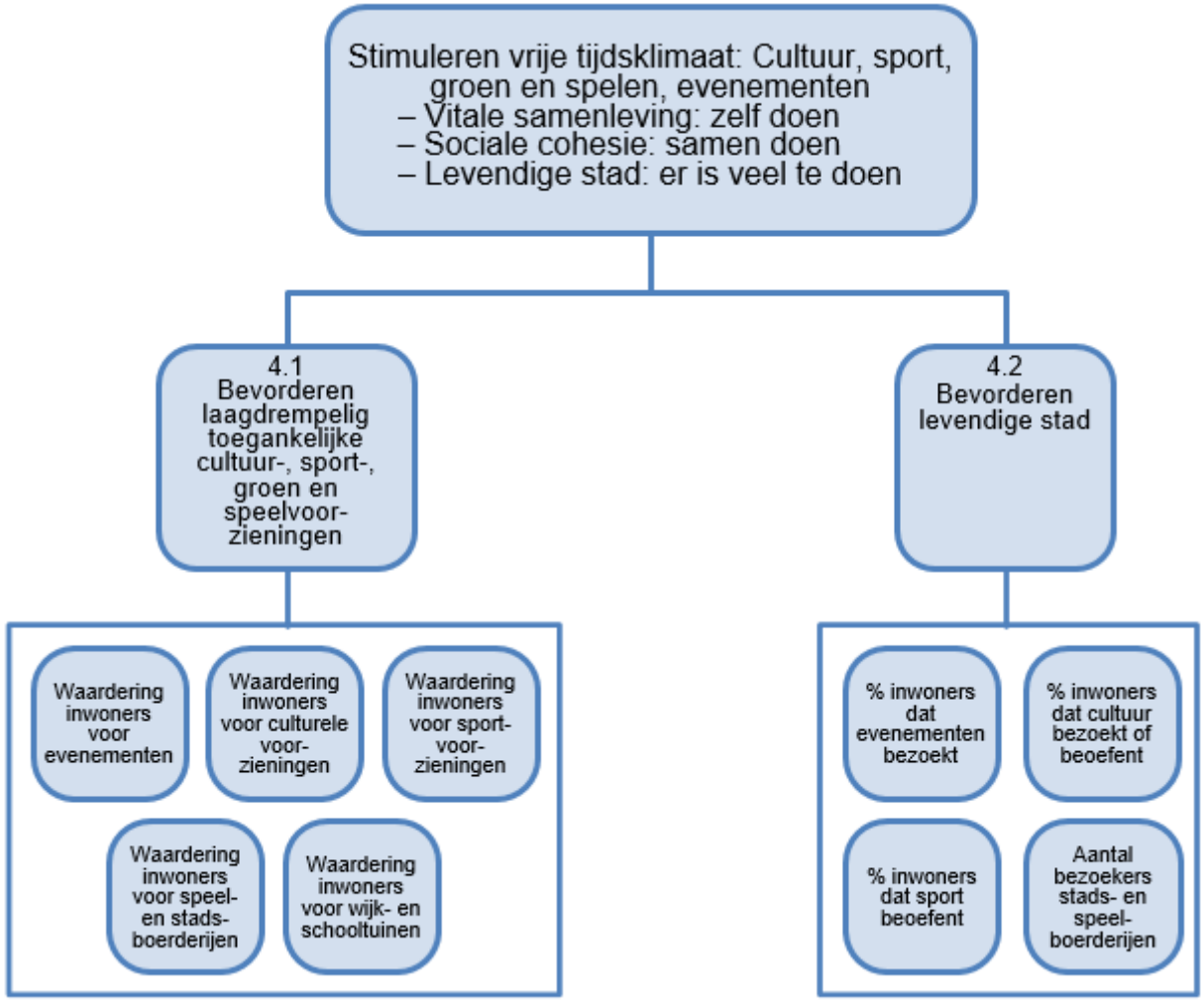
Klimaat en energiebeleid
De klimaatmiddelen voor 2023-2025 zijn berekend mede op basis van een advies van de raad voor het openbaar bestuur (ROB). Sinds het verschijnen van het ROB-advies zijn de klimaattaken van gemeenten fors veranderd. Daarom is het advies van de ROB in 2024 herijkt. In het nieuwe ROB-advies concludeert de ROB dat extra middelen nodig zijn voor gemeenten en provincies voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. Het rijk heeft nog geen beslissing genomen over het advies van de ROB en de middelen zijn nog niet opgenomen in de rijksbegroting. Dat houdt ook in dat gemeenten de extra klimaattaken nog niet zullen uitvoeren. De VNG onderhandelt met het rijk over een aanvulling van het subsidiebedrag maar de uitkomst hiervan is onzeker. Om deze reden zijn hiervoor geen aanvullende inkomsten en uitgaven opgenomen.

Het tussen de VNG en rijk afgesloten klimaatakkoord geldt tot en met 2030. De opgave daarna loopt door maar hier zijn nog geen afspraken over gemaakt. De gemeente loopt het risico dat de bestaande regeling niet of in een andere mate (lager of hoger) wordt gecontinueerd dan nu het geval is. Via de P&C cyclus houden wij u op de hoogte van de ontwikkelingen. In de huidige meerjarenprognose wordt nog geen rekening gehouden met inkomsten en uitgaven na 2030.

Sturing op de infrastructuur in de ondergrond
Verschillende maatschappelijke opgaven vragen om nieuw beleid en maatregelen. Hierbij valt te denken aan aanleg warmtenetten, verzwaring van het elektriciteitsnet, binnenstedelijk bouwen, etc. Dit heeft impact op de ondergrondse infrastructuur en moeten onderdeel worden van de planvorming, besluitvorming en uitvoering in de gemeente. Er zijn keuzes nodig terwijl er nog veel onzeker is. Op strategisch niveau is daarom sturing nodig op de ondergrond om effectief te opereren en passend te reageren op toekomstige opgaven. De kans is groot dat dit in de toekomst meer capaciteit vraagt van de gemeente.

Veroudering van de stad
In de nota Onderhoud openbare ruimte (NOOR 2023-2026) is een meerjarenoverzicht gegeven van het groot onderhoud en vervanging van de kapitaalgoederen en de daarbij behorende financiën. Hierin zien wij vanaf 2034 een grote stijging voor groot onderhoud en vervanging van diverse kapitaalgoederen vanwege de leeftijdsopbouw van de stad. Daarnaast zijn in de NOOR 2023-2026 opgenomen activiteiten en kapitaalgoederen niet volledig. Dit komt omdat deze informatie nog niet bij het opstellen beschikbaar was. Op basis van inspecties worden ontbrekende gegevens van de openbare ruimte en de benodigde aanvullende onderhoudskosten in de NOOR 2027-2030 opgenomen.

Programma 4. Vrije tijd

Financiën

	Bedragen x € 1.000						
	TB1	**MJB 2026 - 2029**				**Doorkijk MJB**	
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
1.1 Grand Depárt (start Tour de France)	160 -160	40 -40		-200 200			
1.2 Investeringsimpuls voor amateurverenigingen - dekking via reserve Investeringsimpuls	-178 178						
1.3 Zoetermeers Noodfonds - dekking via reserve Zoetermeernoodfonds	-98 98						
1.4 Brede SPUK (Onderdeel Brede regeling combinatiefunctionarissen) - dekking specifieke uitkering en overige inkomsten		-366 366					
1.5 Vervanging bedrijfsbus Vrije tijd - dekking binnen begroting		8 -8	8 -8	8 -8	8 -8	8 -8	8 -8
1.6 Bestuurlijke evenementen	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50
1.7 Afboeken VTA kosten WKA Scheglaan 11	-197						
1.8 Motie 2412-07a extra budget mediabeleid		-20					

1.9 Realisatie Filmhuis Cameo - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	-127 127						
1.10 Aanpassing raming afschrijving	46	14	15	15	15		
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen							
2.1 Openbare bibliotheken - dekking via OAD	-379	-379					
3 Beleidswijzigingen/Nieuw beleid (niet van toepassing)							
4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen							
4.1 Zwemvergoeding		121	121	121	121	121	121
TOTAAL SALDO PROGRAMMA	**-580**	**-314**	**86**	**86**	**86**	**71**	**71**

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)
1.1 Grand Départ (start Tour de France)
Voor de Grand Départ Rotterdam is in 2025 € 0,16 mln. en in 2026 € 40.000 beschikbaar gesteld uit de reserve Fonds Zoetermeer 2040. Het bid voor 2025, 2026 en 2027 van Rotterdam heeft het niet gehaald. Voor 2028 is de stad nog in de race. Tot en met 2027 worden geen kosten gemaakt.

1.2 Investeringsimpuls voor amateurverenigingen
Amateurverenigingen en -stichtingen kunnen een vergoeding aanvragen om hun gebouw op te knappen of om spullen te kopen die zij voor langere tijd gebruiken. De gemeente vergoedt maximaal 25% van de totale kosten. Voor de investering om het gebouw duurzamer of toegankelijker te maken wordt maximaal 33% van die kosten vergoedt door de gemeente. Dit jaar wordt verwacht dat er voor € 0,178 mln. aan subsidies wordt verstrekt. De financiering hiervan komt uit de reserve Investeringsimpuls.

1.3 Zoetermeers Noodfonds
In het raadsmemo Noodfonds energie-armoede staat benoemd dat steun wordt verleend aan maatschappelijke organisaties, verenigingen, ondernemers en bedrijven. Dit wordt gedekt uit de reserve Zoetermeernoodfonds. Het college verwacht dit jaar € 98.000 uit te betalen aan aanvragen voor een subsidie vanuit dit fonds.

1.4 Brede SPUK-regeling (Onderdeel Brede regeling combinatiefunctionarissen)
De Brede SPUK-regeling biedt financiële ondersteuning voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. Voor de 'Brede regeling combinatiefunctionarissen' hebben gemeenten en rijk afgesproken dat de rijksbijdrage 40% van het totaalbudget is van de investering voor functionarissen in het sport-, beweeg- en cultuurdomein. Gemeenten organiseren de overige 60% van dit bedrag binnen de financiële mogelijkheden. Het gehele beschikbare bedrag is nodig om onderdelen van de 'Sportagenda 2025 en verder', de 'Cultuurvisie 2030' en 'Integraal werken aan de gezonde stad' uit te voeren. De inkomsten en uitgaven worden met € 0,366 mln. verhoogd.

1.5 Vervanging bedrijfsbus Vrije Tijd
Eén van de huidige bedrijfsbussen is door ouderdom aan vervanging toe. De bus rijdt niet meer goed en staat regelmatig stil. De investering bedraagt € 54.000 en de afschrijvingstermijn is 11 jaar. Het krediet van € 54.000 is in 2025 nodig. De exploitatiekosten van de bus (inclusief kapitaallasten) bedragen vanaf 2026 € 8.200. De kosten voor 2025 en verder zijn in de begroting gedekt.

1.6 Bestuurlijke evenementen
Door het organiseren van evenementen toont de gemeente Zoetermeer haar waardering voor de inwoners van de stad. Ook bij het organiseren van de bestaande activiteiten blijkt dat de kosten hoger zijn dan het beschikbare budget van € 76.000. In de afgelopen jaren is het nog gelukt om de meerkosten binnen bestaande middelen op te vangen. Vanaf 2025 verwachten wij dat de kosten verder stijgen en dat de huidige budgetten het nadeel niet meer kunnen opvangen. Hierdoor wordt een structureel nadeel verwacht van € 50.000.

1.7 *Afboeken VTA kosten WKA Scheglaan 11*
Voor de nieuwbouw van de was -en kleedaccommodatie van deze locatie is een optimalisatie van het ontwerp uitgewerkt. Vanwege vertraging van de voorbereidingsfase (start was in 2018) kan een deel van de voorbereidingskosten niet meer worden toegerekend aan de bouwkosten en worden deze eenmalig afgeschreven.

1.8 Motie extra budget mediabeleid 2026
Op 16 december 2024 heeft de gemeenteraad de motie 2412-07a aangenomen, waarin het college voor het begrotingsjaar 2026 is opgedragen € 20.000 extra budget te reserveren vanuit de algemene reserve.

1.9 Realisatie Filmhuis Cameo
Het college wil een volwaardige filmhuisfunctie (Cameo) realiseren in het CKC & Partners. Ook andere culturele organisaties, zoals de bibliotheek en het Historisch Genootschap Oud Soetermeer, krijgen de mogelijkheid om van de filmhuisfaciliteiten gebruik te maken. Voor de benodigde aanpassingen aan het gebouw en vervanging van verouderde filmapparatuur wordt een subsidie van € 0,127 mln. verleend aan CKC & Partners. Hiervoor wordt voorgesteld om € 0,127 mln. te onttrekken aan de reserve Fonds Zoetermeer 2040. Deze subsidie past binnen de criteria van de reserve Fonds Zoetermeer 2040. Omdat dit bijdraagt aan de ambitie om het culturele klimaat in de stad te versterken en daarmee de woonaantrekkelijkheid van Zoetermeer te verbeteren en aantrekkelijker te maken als regiostad.

1.10 Aanpassing raming afschrijving
Het gaat om diverse kleine correcties op de afschrijvingslasten met als onderliggende basis:
- (nog) niet uitvoeren van een vervangingsinvestering;

- geraamde afschrijvingslast versus gerealiseerde afschrijvingslast;
- opgelopen vertraging bij de uitvoering van het investeringskrediet.

Onvermijdelijke ontwikkelingen
2.1 Openbare bibliotheken
De laatste jaren hebben veel overheden bezuinigd op bibliotheken. Het kabinet wil dat elke gemeente een volwaardige bibliotheek heeft. Gemeenten krijgen vanaf 2026 ook een wettelijke taak, ook wel zorgplicht genoemd. De ingangsdatum hiervoor wordt later bepaald. De provincie is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van deze taak. Voor het uitvoeren van de nieuwe zorgplicht krijgen gemeenten structurele middelen via het gemeentefonds en in de overgangsperiode ontvangen zij een decentralisatie-uitkering. Voor Zoetermeer bedraagt deze € 0,379 mln. (jaarlijks) voor 2025 én voor 2026. Deze worden opgenomen in het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien. Dit bedrag wordt - als voorbereiding op de zorgplicht - ingezet voor het behoud van de twee wijkvestigingen. De bibliotheek richt zich daarbij op verschillende punten zoals het op orde houden van de basis, de bredere functie van wijkvestigingen, het verder ontwikkelen van de 'Bibliotheek op school' en het versterken van de samenwerking rondom basisvaardigheden.

Beleidswijzigingen/nieuw beleid
Wijzigingen (streefwaarden) effectindicatoren (raadsniveau)
Het voorstel is:
1. De streefwaarde voor de effectindicator 'Waardering inwoners voor evenementen' te wijzigen van 7,9 naar 7,1 (doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele -, sport-, groen- en speelvoorzieningen)
Tot en met 2022 werd in de Stadspeiling gevraagd naar een waardering van grootschalige evenementen en een waardering van kleinschalige evenementen. Dit werd samengevoegd tot een gemiddeld rapportcijfer. Sinds de Stadspeiling in 2023 wordt naar een waardering voor een groot, middelgroot en/of kleinschalig evenement gevraagd en verwerkt tot een gemiddeld rapportcijfer. Sinds deze aanpassing is het waarderingscijfer gedaald. Waarschijnlijk komt dit door de aanpassing van de vraag. Met het aanpassen van de streefwaarde is de doelstelling weer realistisch.

2. De streefwaarde voor de effectindicator 'Inwoners dat evenementen bezoekt' te wijzigen van 42% naar 71% (doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad)
Tot en met 2022 werd gevraagd of een grootschalig en/of een kleinschalig evenement werd bezocht. Sinds 2023 wordt gevraagd of een groot, middelgroot en/of kleinschalig evenement werd bezocht. Sinds de aanpassing van de vraag is een forse stijging te zien. Met het aanpassen van de streefwaarde is de doelstelling realistisch.

3. De effectindicator ‘Aantal bezoekers stads- en speelboerderijen’ te wijzigen in ‘Aantal bezoekers stads- en speelboerderijen en wijk- en schooltuinen’ (doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad)
Deze indicator is in 2024 van naam veranderd (eerst ‘Aantal bezoekers groen- en speelvoorzieningen’) maar dit dekt niet de lading, omdat 'bezoekers van de wijk- en schooltuinen' niet meegenomen worden in de titel. Met deze aanpassing laat deze indicator zien hoeveel bezoekers alle Groen, Spelen, Leren locaties jaarlijks krijgen.

4. De streefwaarde van de effectindicator 'Aantal bezoekers stads- en speelboerderijen en wijk- en schooltuinen’ te wijzigen van 375.000 naar 325.000 (doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad)

Tot en met 2023 had de indicator de naam ‘Aantal bezoekers groen- en speelvoorzieningen’. Hierbij werden de deelnemers van Speelmeer en sport- en spelactiviteiten meegeteld. Omdat deze activiteiten niet onder Groen, Spelen, Leren vallen en door de titelwijziging hier niet langer onder vallen, is relevant om de streefwaarde naar beneden bij te stellen.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen
4.1 Zwemvergoeding (maatregel 118)
Het voorstel is te stoppen met de ‘Zwemvergoeding’. De huidige regeling is bedoeld voor ouders en verzorgers van Zoetermeerse kinderen die zes jaar worden en in dat kalenderjaar zwemles volgen voor zwemdiploma A. Zij kunnen een vergoeding van €100 ontvangen. Dit budget is structureel opgenomen in de meerjarenbegroting en de voorgestelde ombuiging heeft dan ook een structureel effect van het aantal kinderen geboren in specifiek jaar x € 100. Vanaf 2026 is dit een bedrag van € 0,121 mln.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	**Toelichting onderwerp**
Vervanging bedrijfsbus Vrije tijd	Eén van de huidige bedrijfsbussen is door ouderdom aan vervanging toe. De bus rijdt niet meer goed en staat regelmatig stil. De investering bedraagt € 53.000 en de afschrijvingstermijn is 11 jaar. Het krediet van € 53.000 is in 2025 nodig.

Technische begrotingswijzigingen

Technische begrotingswijzigingen	
College/Raad	**Toelichting**

Risico’s

Mogelijke BTW-verhoging op cultuur en sport
De landelijke overheid overweegt een BTW-verhoging toe te passen van 9% naar 21% voor cultuur en sport. Deze BTW-verhoging zou bijvoorbeeld gelden voor: het verlenen van toegang tot sportscholen (fitness, skibanen, schaatsbanen en sportlessen op locatie, yoga-studio’s etc.) en zwembaden, de levering van kunstvoorwerpen en verzamelingen en de invoer daarvan, openbare musea, concerten, muziekfestivals, toneel-, cabaret- en dansvoorstellingen en musicals, toegang voor sportwedstrijden. Als deze verhoging plaatsvindt, is dit van invloed op de betaalbaarheid van culturele en sportvoorzieningen en op de doelstellingen van de gemeente. Als het rijk besluit tot een verhoging, worden de gevolgen hiervan in kaart gebracht, zoals beschreven in de motie 2411-37 - Van 9 naar 21: Maak van Sport en Cultuur geen Dure Droom.

Bezuiniging specifieke uitkeringen (Ook opgenomen in andere programma's)
In de budgettaire bijlage van het Hoofdlijnenakkoord van 15 mei 2024 heeft het rijk een bezuiniging op de specifieke uitkeringen van 10% opgenomen:

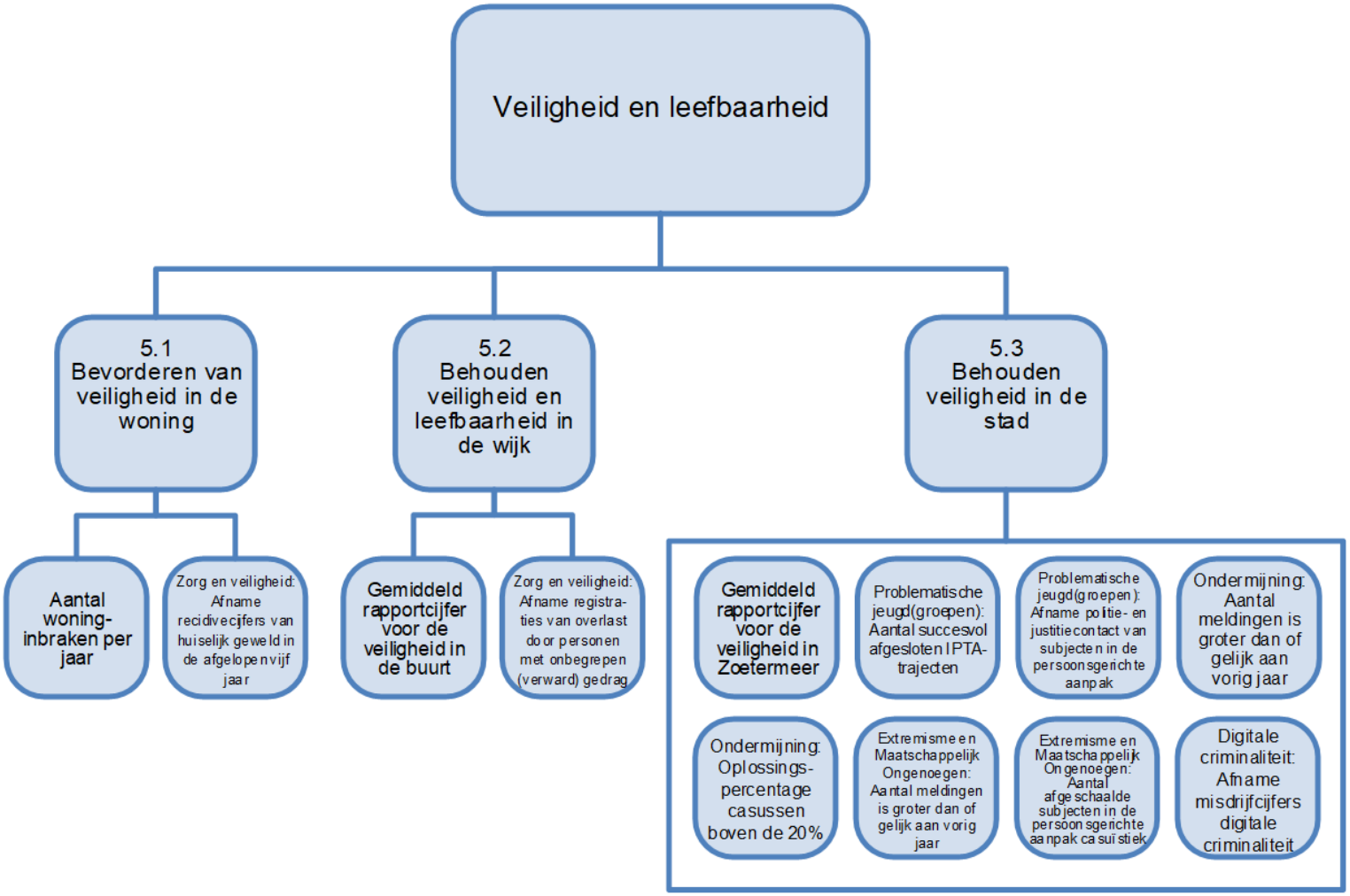
“Overheveling specifieke uitkeringen naar het Gemeentefonds. Het aantal specifieke uitkeringen is sinds 2018 fors gestegen. Gemeenten en provincies geven aan dat specifieke uitkeringen hen beperkt in autonomie. Dit vanwege de strikte en gedetailleerde eisen die vanuit het Rijk worden gesteld aan de besteding van de gelden uit een specifieke uitkering. Daarnaast kennen deze uitkeringen zware administratieve- en controlelasten. Met deze maatregel worden specifieke uitkeringen overgeheveld naar het Gemeente- of Provinciefonds met een budgetkorting van 10 procent.”

De VNG heeft namens de gemeenten aangegeven dat de korting veel hoger is dan de daadwerkelijke administratieve- en controlelasten en bepleit daarom een verlaging of het verdwijnen van de korting. De korting is al wel in de departementale begrotingen van het rijk opgenomen. Dat betekent niet dat die korting al definitief in het gemeentefonds wordt opgenomen. Als de korting toch doorgaat, gaat dit ten laste van het beoogde te realiseren doelstelling. Voor Programma 4 gaat dit onder andere over de 'Brede regeling combinatiefunctionarissen' waaruit de buurtsportcoaches en cultuurcoaches worden betaald.

Klimaatproblemen CKC & partners
Het gebouw van CKC & partners heeft sinds de oplevering in 2000 problemen met het binnenklimaat. Oorspronkelijk werd het gebouw zonder koeling opgeleverd, waarna in 2002 topkoeling werd toegevoegd. In 2017 is bij een verbouwing een aanvullende installatie aangebracht, zonder het gewenste resultaat. Nieuw onderzoek bevestigt dat de problemen zijn verergerd. Om het probleem structureel op te lossen is volledige vervanging van het klimaatsysteem noodzakelijk. De kosten worden geraamd op ca € 1,2 mln. Het college onderzoekt of dit te combineren is met geplande ingrepen, zoals groot onderhoud en verduurzamingsmaatregelen.

SPUK Stimulering Sport
De huidige regeling van SPUK Stimulering Sport loopt tot en met 2025. Het ministerie van VWS onderzoekt samen met belanghebbenden hoe gemeenten vanaf 2026 gecompenseerd kunnen worden voor het BTW-verlies op sportuitgaven. Zodra er meer informatie beschikbaar is, delen DUS-I en de VSG deze.

Programma 5. Veiligheid

Financiën

	Bedragen x € 1.000						
	TB1	**MJB 2026 - 2029**				**Doorkijk MJB**	
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1) (niet van toepassing)							
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen (niet van toepassing							
3 Beleidswijzigingen/Nieuw beleid							
3.1 Zoetermeerse panden - dekking: niet bestede tijdelijke middelen handhaving 2025 (reserve Fonds Zoetermeer 2040)		-190 190	-190 190				
4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen							
4.1 Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167), Gemeenschappelijke regelingen: - Omgevingsdienst Haaglanden - Veiligheidsregio Haaglanden		 80 740	 80 740	 80 740	 80 740	 80 740	 80 740
TOTAAL SALDO PROGRAMMA		**820**	**820**	**820**	**820**	**820**	**820**

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)
Niet van toepasing.

Onvermijdelijke ontwikkelingen
Niet van toepasing.

Beleidswijzigingen/nieuw beleid
3.1 Zoetermeerse pandenbrigade
Waar de aanpak woonoverlast is geborgd in de kadernota 'Voor een veilig Zoetermeer' (2022-2026) is de aanpak van woonfraude nog onvoldoende uitgewerkt. Er is onvoldoende sprake van coördinatie van binnenkomende signalen en een integrale aanpak.
Woonfraude omvat diverse vormen van oneigenlijk gebruik van woningen, zoals illegale onderverhuur, adresfraude (het niet correct inschrijven in de Basisregistratie Personen), verkamering zonder de benodigde vergunning, of het verhuren van woningen onder misleidende omstandigheden. De complexiteit en urgentie van woonfraude vereisen een integrale aanpak. Woonfraudecasuïstiek raakt vaak andere vormen van fraude en criminaliteit, zoals adresfraude, uitkeringsfraude, belastingfraude, mensenhandel, illegale prostitutie, woonoverlast en ondermijning. Een effectieve aanpak vraagt daarom om een geïntegreerde en gecoördineerde werkwijze, waarbij de samenwerkingspartners hun instrumenten gezamenlijk inzetten.

Het doel van het oprichten van een Zoetermeerse pandenbrigade is het borgen van het juiste gebruik van woningen en panden en waarbij misstanden tijdig worden gesignaleerd en aangepakt en waarbij binnen de integrale aanpak zorg en veiligheid samenkomen. Voor de duur van twee jaar wordt als pilot een Zoetermeerse pandenbrigade opgericht. Dit is een doorontwikkeling van het bestaande team woonoverlast en wordt uitgebreid met twee functionarissen, te weten een inspecteur Bouw- en Woningtoezicht die zich dedicated gaat richten op woonoverlast en woonfraude en een extra casusregisseur woonoverlast. Hiermee kan breder ingezet worden op de problematiek van overlast en fraude in de bestaande woonomgeving. Hierdoor wordt ook een belangrijke bijdrage geleverd aan een prettig en veilig woon- en leefklimaat in Zoetermeer waardoor wordt bijgedragen aan de doelen van Zoetermeer 2040. Zonder pandenbrigade bestaat het risico op een waterbedeffect, omdat omliggende gemeenten wel deze aanpak hebben/opzetten.
De kosten voor 2026 en 2027 bedragen jaarlijks € 0,19 mln. en worden gedekt uit de in 2024 niet bestede tijdelijke middelen Team Handhaving (reserve Fonds Zoetermeer 2040).

Aanpassing effectindicatoren Veiligheidsbeleid
Op 11 april 2023 is het nieuwe veiligheidsbeleid, Voor een veilig Zoetermeer. Kadernota Veiligheidsbeleid 2023-2026 vastgesteld. Naar aanleiding hiervan zijn per speerpunt effectindicatoren opgesteld. De raad heeft op 27 januari 2025 de nieuwe effectindicatoren voor het veiligheidsbeleid vastgesteld:

Problematische jeugd(groepen)
1. Aantal succesvol afgesloten IPTA-trajecten
2. Afname politie- en justitiecontact van subjecten in de persoonsgerichte aanpak

Ondermijning
3. Aantal meldingen is groter dan of gelijk aan vorig jaar
4. Oplossingspercentage casussen boven de 20%

Extremisme en Maatschappelijk Ongenoegen
5. Aantal meldingen is groter dan of gelijk aan vorig jaar
6. Aantal afgeschaalde subjecten in de persoonsgerichte aanpak casuïstiek

Digitale criminaliteit
7. Afname misdrijfcijfers digitale criminaliteit

Zorg en veiligheid
8. Afname recidivecijfers van huiselijk geweld in de afgelopen vijf jaar
9. Afname registraties van overlast door personen met onbegrepen (verward) gedrag

De effectindicatoren zijn verwerkt in de doelenboom van programma 5 Veiligheid.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen
4.1Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167): Gemeenschappelijke regelingen ODH en VRH
Aan de gemeenschappelijke regelingen is gevraagd om voor 2026 een aangepaste begroting in te dienen. De financiële omvang hiervan moet 6,2% lager liggen dan in 2025.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	**Toelichting onderwerp**

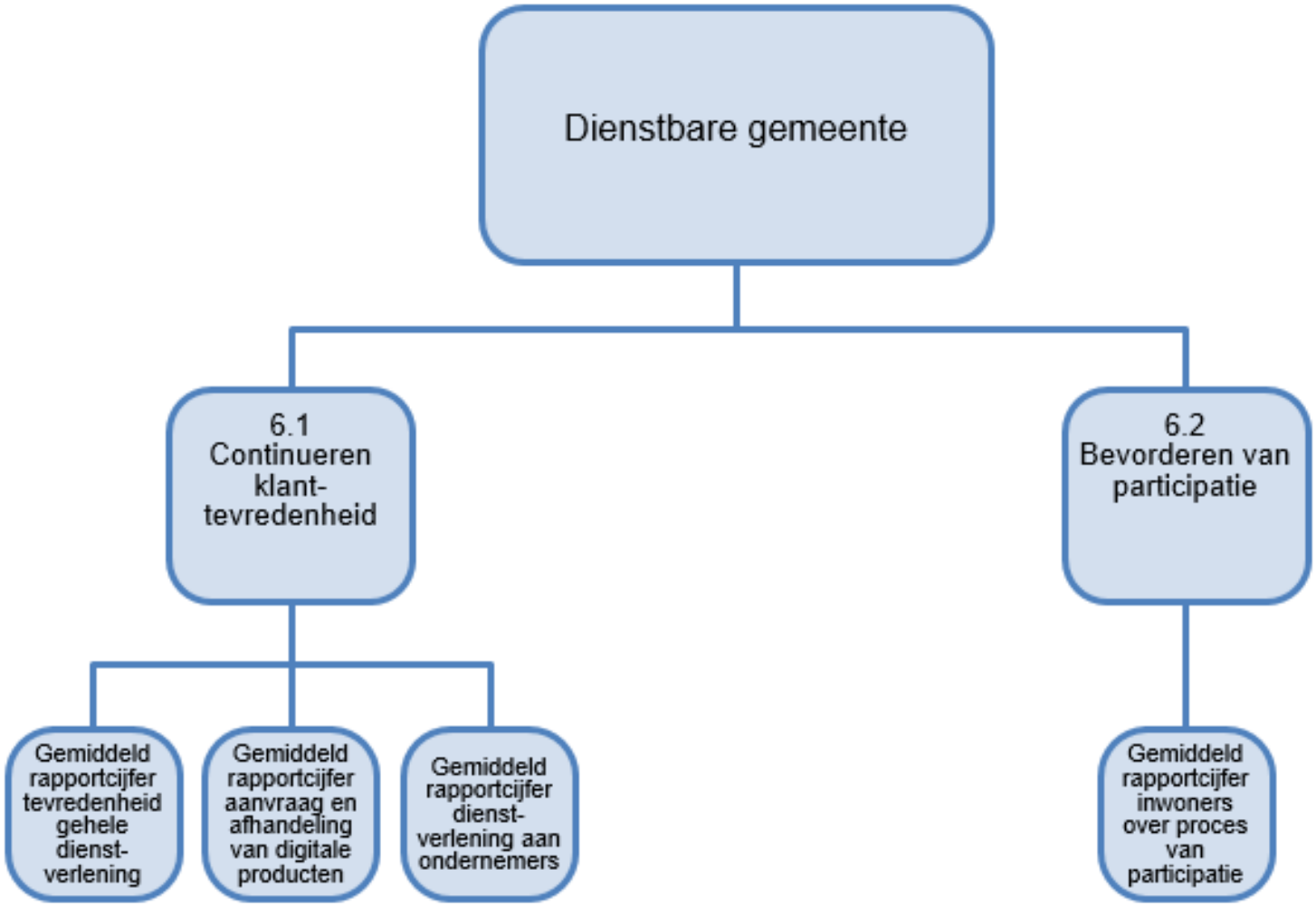
Technische begrotingswijzigingen

Technische begrotingswijzigingen	
College/Raad	**Toelichting**

Risico's

Niet van toepassing.

Programma 6. Dienstverlening en participatie

Financiën

	Bedragen x € 1.000						
	TB1	**MJB 2026 - 2029**				**Doorkijk MJB**	
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
1.1 Burgerzaken	-50						
1.2 Voertuigen bouw- en woningtoezicht - dekking via leges		-16 16	-16 16	-16 16	-16 16	-16 16	-16 16
1.3 Aanpassing raming afschrijving	3	3	3	3	3		
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen							
2.1 Bestuurlijke samenwerking	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50
2.2 Transitiekosten Omgevingswet 2025-2026 - dekking compensatiebijdrage rijk 2025	-140 400	-260 0					
2.3 Doorontwikkeling Burgerzaken - dekking overzicht overhead - dekking uit legesverhoging		-120 115 5	-120 115 5	-120 115 5	-120 115 5	-120 115 5	-120 115 5
3 Beleidswijzigingen/Nieuw beleid (niet van toepassing)							
4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen							

4.1 Kostendekkendheid leges omgevingsvergunning		200	200	200	200	200	200
4.2 Kostendekkendheid leges huwelijken en scans		43	43	43	43	43	43
4.3 Dienstverlening publieksbalies		50	50	50	50	50	50
4.4 Verkiezingen		84	84	84	84	84	84
TOTAAL SALDO PROGRAMMA	**163**	**70**	**330**	**330**	**330**	**327**	**327**

Toelichting financiën

1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

1.1 Burgerzaken

Contante betalingen aan de publieksbalie nemen steeds meer toe. Voor een snelle en efficiënte afhandeling maar ook vanwege de fraudegevoeligheid, wordt een betaalautomaat aangeschaft. De totale eenmalige kosten worden geschat op circa € 50.000.

1.2 Voertuigen bouw- en woningtoezicht

De taak van een medewerker handhaving & toezicht (bouwinspecteur) is voor een groot gedeelte het controleren op (bouw)regelgeving op buitenlocaties. Dit kan zijn het controleren bij het uitvoeren van een omgevingsvergunning bouw – van een uitbouw tot een woontoren – het controleren van een horeca-instelling, het oppakken van een melding of een handhavingsverzoek, schouwen bij een evenement, integrale (heit)controles en ambtshalve controles. Op het borgen van foto's en rapportages in het zaaksysteem na, vindt het werk voornamelijk buiten plaats. Momenteel heeft het team (6 fte) beschikking over een dienstauto voor hun werkzaamheden.
Daarnaast is er nog een piketauto beschikbaar voor degene die piket heeft. Tevens kan gedeeltelijk gebruik worden gemaakt van de dienstauto van Publieksplein/BRP-controles.

Door de werkzaamheden voor de functie van bouwinspecteur is het niet ongebruikelijk dat er gemiddeld vier bouwinspecteurs tegelijkertijd buiten een inspectie moeten uitvoeren. Daarnaast worden deze voertuigen ook gebruikt voor de inzet van team Woonoverlast, waardoor het in de praktijk veel afstemming nodig is, om de voertuigen zo goed mogelijk in te kunnen zetten. Hierbij is het geen uitzondering, dat controles niet kunnen plaatsvinden vanwege het niet beschikbaar zijn van een van de voertuigen. Dit is een onwenselijke situatie. Door de aard van het werk moeten veiligheidsmaterialen zoals bouwschoenen en helmen worden meegenomen. Hierdoor is het niet mogelijk, en tevens niet wenselijk, om gebruik te maken van bijvoorbeeld het openbaar vervoer of een dienstfiets. Dit maakt het noodzakelijk, om de werkzaamheden goed en tijdig te kunnen uitvoeren, dat het aantal dienstauto's wordt uitgebreid.

Momenteel zijn er 431 openstaande controlezaken in de VTH-applicatie PowerBrowser. Controletaken die niet via een handhavingsverzoek of als vervolgzaak op een omgevingsvergunning worden aangemaakt, zijn geen onderdeel van deze workflow, maar zijn wel taken waarvoor een inspecteur buiten moet

controleren. Denk hierbij aan meldingen in de openbare ruimte, maar ook het deelnemen aan integrale controles in het kader van woonoverlast of ondermijning. Het feitelijk aantal controlezaken is hiermee hoger dan 431.

De twee nieuwe voertuigen worden exclusief gebruikt voor controles op verleende vergunningen, waardoor de kosten daarvoor direct toe te rekenen zijn aan de leges. In totaal voor twee voertuigen bedragen de jaarlijkse kosten € 16.000. Het benodigde krediet bedraagt € 84.000.

1.3 Aanpassing raming afschrijving
Een vervangingsinvestering wordt niet uitgevoerd. De hiervoor geraamde kapitaallasten worden afgeraamd.

2 Onvermijdelijke ontwikkelingen
2.1 Bestuurlijke samenwerking
Er is € 0,678 mln. beschikbaar gesteld voor bestuurlijke samenwerkingsverbanden, waaronder tussen de gemeente Zoetermeer, Stedennetwerk G40, de Fonds GGU en de VNG. Door een stijging van de bijdragen en de contributies verwachten wij een structureel nadeel van € 50.000.

2.2 *Transitiekosten Omgevingswet* 2025-2026
De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De invoeringsfase is hiermee afgerond en de transitiefase gestart. De belangrijkste aandachtspunten voor 2025 en 2026 zijn de doorontwikkeling van de kerninstrumenten van de Omgevingswet, zoals het omgevingsplan en omgevingsprogramma, het verbeteren van de dienstverlening en de gezonde fysieke leefomgeving. In het Projectplan transitiefase Omgevingswet 2024-2026 is uitgewerkt wat hiervoor nodig is. Voor de doorontwikkeling van de kerninstrumenten is tijdelijk extra capaciteit nodig. De kosten voor de transitiefase voor de periode 2025 en 2026 bedragen in totaal € 0,85 mln.

Voor 2025 en 2026 is een budget toegekend van € 0,295 mln. Daarnaast is in de jaarrekening 2024 een resultaatbestemming van € 0,155 mln. aangevraagd vanwege de onderbesteding in 2024. Dit betekent dat er nog een bedrag van € 0,4 mln. niet is gedekt. Hiervoor wordt een beroep gedaan op het nog te verkrijgen compensatiebedrag van het rijk.
Het rijk verstrekt compensatie voor extra invoerings- en transitiekosten als gevolg van het herhaaldelijk uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Voor de periode 2022-2025 is in totaal circa € 1,8 mln. aan compensatie ontvangen. Hiervan is € 1,345 mln. toegewezen aan het programma Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD) en € 0,455 mln. aan de implementatie- en transitiekosten van de Omgevingswet voor 2024-2026.

Voorgesteld wordt om van de verwachte rijkscompensatie voor 2025 van circa € 0,4 mln. in te zetten voor de dekking van de transitiekosten van de Omgevingswet tot en met 2026. De verwachting is dat de verdere kosten van de transitiefase, die uiterlijk in 2031 wordt afgerond, binnen de bestaande structurele budgetten kunnen worden opgevangen volgens het principe ‘nieuw voor oud’.

2.3 Doorontwikkeling Burgerzaken
De afdeling Burgerzaken bereidt zich voor op een belangrijke verandering en transformatie. Met de toenemende complexiteit van taken, digitalisering en het groeiende aantal verantwoordelijkheden, is het belangrijk dat medewerkers zich aanpassen en nieuwe competenties ontwikkelen. Medewerkers moeten zich vertrouwd maken met digitale systemen die het werk ondersteunen. Er zijn meer op maat gemaakte oplossingen nodig zijn voor burgers, de medewerkers

moeten flexibeler werken en beter inspelen op individuele behoeften. Er wordt steeds meer nadruk gelegd op het signaleren van fraude, wat vraagt om scherpere controlemechanismen en bewustwording van risico's.
De burgers verwachten steeds meer maatwerk en snelle oplossingen. Dit vereist dat medewerkers communicatief sterk zijn en goed kunnen omgaan met verschillende typen inwoners. Medewerkers moeten dus verder kijken dan de directe taken en processen en in staat moeten zijn om bredere, strategische oplossingen te bedenken.
De herstructurering van de afdeling heeft als doel om tegemoet te komen aan deze nieuwe eisen, dat moet leiden tot een meer efficiënte en klantgerichte werkwijze. In 2026 is dit hele proces gereed. De totale meerkosten zijn € 0,170 mln. Er is een tekort van € 0,12 mln. Voor de schaalverhoging van de teammanager en de unitmanager in totaal € 0,115 mln. wordt gekeken naar dekking vanuit overhead. De resterende € 5.000 kan worden gedekt uit de legesverhoging.

3 Beleidswijzigingen/nieuw beleid
Niet van toepassing.

4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen
4.1 Kostendekkendheid leges omgevingsvergunning (maatregel 202a)
Deze maatregel omvat het verhogen van de leges voor omgevingsvergunningen leidend tot extra inkomsten van € 0,2 mln. per jaar.

4.2 Kostendekkendheid leges huwelijken en scans (maatregel 202b)
De kostendekkendheid van de leges wordt verhoogd door een tariefsverhoging van 20% voor:
1. huwelijkstarieven;
2. leges van externe trouwambtenaren (BABSen);
3. annuleringsleges;
4. leges voor scans van o.a. bouwtekeningen (nu nog gratis).

4.3 Dienstverlening publieksbalies (maatregel 174 en 192)
De maatregel omvat het sluiten van de publieksbalies op zaterdag en de bereikbaarheid van de telefonie van 8.00 - 17.00 uur naar 9.000 - 17.00 uur (1 uur minder).

4.4 Verkiezingen (maatregel 179)
Bij verkiezingen wordt de bezetting op minder drukke stembureaus aangepast.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	**Toelichting onderwerp**
Voertuigen bouw- en woningtoezicht	Aanschafwaarde per voertuig is +/- € 42.000 exclusief BTW voor een Nissan Townstar. De kapitaallasten van een voertuig van € 42.000 exclusief BTW bedragen bij 2% rente en afschrijvingstermijn van 9 jaar € 5.146 per jaar. De exploitatiekosten bedragen jaarlijks € 2.900. In totaal voor 2 voertuigen bedragen de jaarlijkse kosten € 16.092. Het benodigde krediet bedraagt € 84.000.

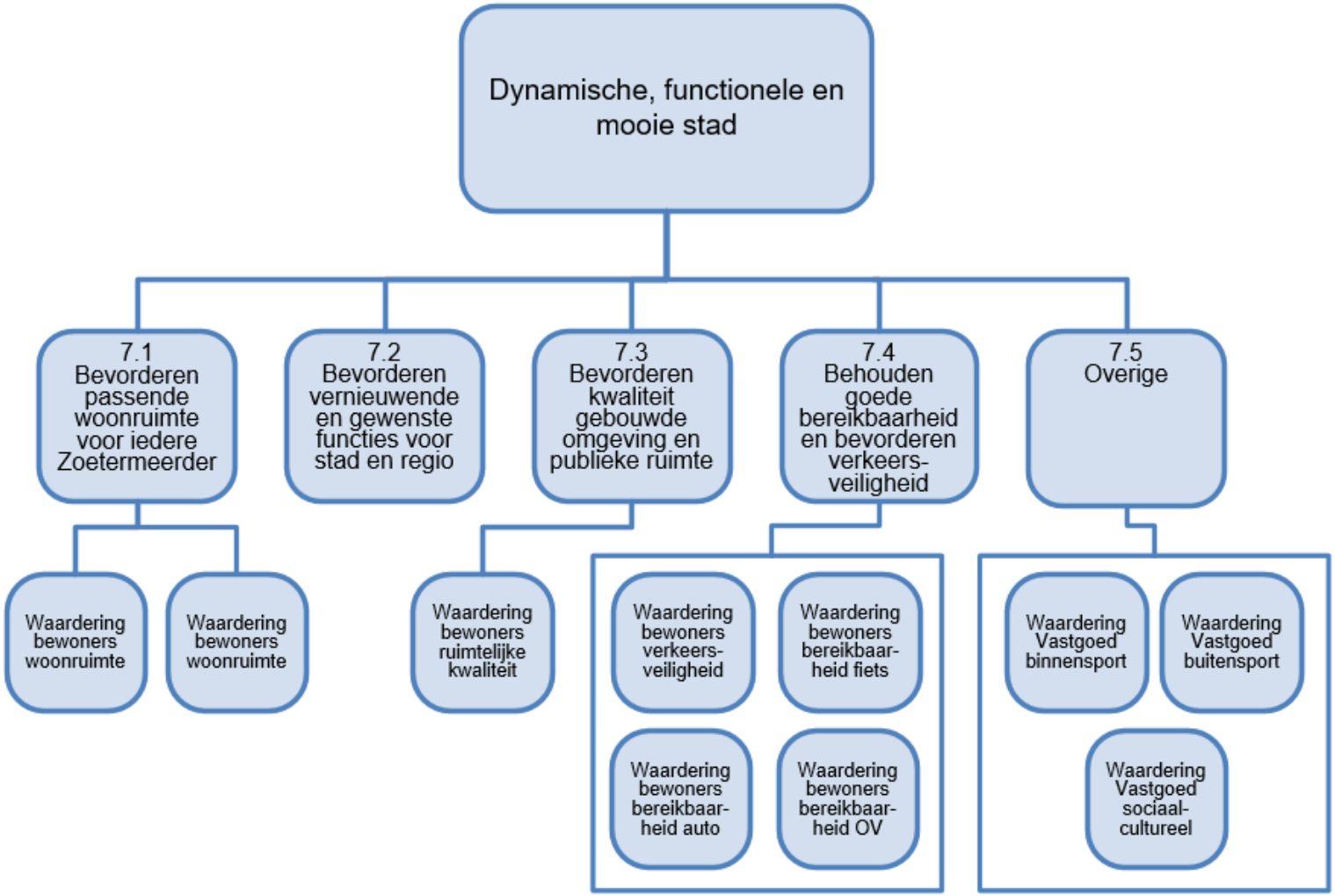
Technische begrotingswijzigingen

Technische begrotingswijzigingen	
College/Raad	**Toelichting**

Risico's

Niet van toepassing.

Programma 7. Inrichting van de stad

Financiën

	Bedragen x € 1.000						
	TB1	**MJB 2026 - 2029**				**Doorkijk MJB**	
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
1.1 Omgevingswet - verlaging gemeentefonds via OAD	166	166	166	166	166	166	166
1.2 Flexwoningen Ruimtebaan	-20	1	1	1	1		
1.3 Aanpassing raming afschrijving	-33	-33	-34	-35	-35		
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen (niet van toepassing)							
3 Beleidswijzigingen/Nieuw beleid							
3.1 Omgevingswet	-50	-102	-102	-102	-102	-102	-102
3.2 Extra vastgoedadviseur - dekking via inzet op projecten		-116 58	-116 58	-116 58	-116 58	-116 58	-116 58
3.3 Dakenteam - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040 - dekking via subsidie en kostenverhaal		-200 120 80	-200 120 80				
3.4 Volkshuisvestingsprogramma - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040		-300 300	-300 300				

3.5 Formatie wonen - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040		-116 116	-116 116	pm	pm	pm	pm
3.6 Formatie verkeer/mobiliteit - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040 Mobiliteit participatie en onderzoek - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	-80 80	-195 195 -240 240	-195 195	-195	-195	-83	pm
3.7 Wet Goed Verhuurderschap en Wet betaalbare huur - dekking via OAD	-135	-135	-106	-97	-93		
3.8 Voorbereiding regiodeal - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	-50 50	-100 100	pm	pm	pm		
3.9 Subsidie woningbouwproject - dekking via provincie	-200 200						
3 .10 GR Bedrijvenschap Hoefweg - storting in reserve Fonds Zoetermeer 2040 Penvoerderschap Hoefweg - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	200 -200 -20 20	 -20 20	 -20 20	 -20 20	 -20 20	 -20 20	 -20 20
4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen (niet van toepassing)							
TOTAAL SALDO PROGRAMMA	**-72**	**-161**	**-133**	**-320**	**-316**	**-77**	**6**

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

1.1 Omgevingswet

Voor de digitale ondersteuning van de Omgevingswet is een landelijk stelsel gerealiseerd. De jaarlijkse kosten worden door het rijk niet afzonderlijk in rekening gebracht aan de gemeenten maar verrekend met het gemeentefonds. Hierdoor is het budget niet meer nodig. Dit levert een structureel voordeel van € 0,166 mln. op. Hier staat ook een afname van de algemene uitkering tegenover.

1.2 Flexwoningen Ruimtebaan
De oplevering van 80 tijdelijke, sociale huurwoningen is later dit jaar gepland. De uit de investering voortvloeiende kapitaallasten schuiven hierdoor een jaar op (voordeel € 68.000). Dit heeft ook een geringe invloed op de afschrijvingslasten voor de jaren na 2026. De huuropbrengst van Vidomes wordt pas na oplevering van de flexwoningen ontvangen (nadeel opbrengst € 88.000).

1.3 Aanpassing raming afschrijving
De geraamde afschrijvingslast van de verbouwing voor de UWV blijkt te laag ingeschat. Met deze correctie op de toekomstige geraamde afschrijvingslasten voor de verbouwing voor de UWV wordt dit weer in balans gebracht.

Onvermijdelijke ontwikkelingen
Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen/nieuw beleid
3.1 Omgevingswet
Met de invoering van de Omgevingswet is vanaf 1 januari 2024 het wettelijke kader voor de fysieke leefomgeving sterk veranderd. Het nieuwe Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) vervangt bestaande systemen zoals Ruimtelijkeplannen.nl, het Omgevingsloket online en de Activiteitenbesluit Internet Module (AIM). Hierdoor is de beheerrol van omgevingsdocumenten veranderd en zijn er extra taken bijgekomen. Het beheer van de verschillende omgevingswetinstrumenten, zoals de omgevingsvisie, diverse omgevingsprogramma's en het omgevingsplan, is complexer geworden. Zo moeten in het DSO alle kaartvlakbegrenzingen en de gekoppelde beleidsregels samenhangen en consistent zijn, zodat gebruikers (inwoners) geen strijdigheden zien wanneer ze het DSO gebruiken (bijvoorbeeld door op de kaart te klikken). Hiervoor is regie en (versie)beheer nodig, waarmee wijzigingen worden gecontroleerd en geregistreerd.

Voor het uitvoeren van de nieuwe wettelijke taken is een extra fulltime stedenbouwkundig medewerker nodig. Deze medewerker is primair verantwoordelijk voor het beheer en de publicatie van de omgevingsdocumenten en vervult daarnaast een centrale rol als schakel tussen de afdeling en de leverancier. Deze medewerker stemt softwarewijzigingen af en fungeert als vraagbaak voor de gebruikers. De kosten voor 1,0 fte bedragen € 0,102 mln.
Met de inzet zorgen we ervoor dat het DSO betrouwbaar is en voldoen we aan de eisen van de Omgevingswet. Daarnaast borgen we hiermee de continuïteit en kwaliteit van de werkzaamheden en beperken we juridisch risico door foutieve informatie op het DSO.

3.2 Extra vastgoedadviseur
De vaste formatie van de vastgoedadviseurs is al enkele jaren onvoldoende voor de bouwopgave waar Zoetermeer voor staat. Om deze reden wordt al enkele jaren een vastgoedadviseur (1,0 fte) ingehuurd. De kosten hiervan worden gedeeltelijk gedekt vanuit projectbudgetten. Om de extra woningbouwprojecten, bestaande programma's (Binnenstad, Meerzicht) en uitgifte van (bedrijfs)kavels structureel goed te kunnen bedienen, is 1,0 fte nodig op de vaste formatie. Dit betekent een extra benodigd budget van € 0,116 mln., waarvan circa 50% gedekt wordt uit projectbudgetten. Met de uitbreiding van de formatie houden we de kennis in huis en verminderen we de inhuur.

3.3 Dakenteam
In 2024 en 2025 zijn de eigenaren van vastgoed, investeerders, ondernemers en bewoners bekend en ‘actiebereid’ gemaakt om daadwerkelijk met de daken in Zoetermeer aan de slag te gaan. In 2026 en 2027 is het zaak om daadwerkelijk tot structurele initiatieven en resultaten te komen. Daartoe zijn doelgerichtheid (focus) en inspanningen nodig, voornamelijk op de Aanpak Optoppen-Aanplakken-Uitplinten (OAU). Deze aanpak is essentieel om het huidige woningtekort in Zoetermeer te helpen verminderen en om de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van bestaande buurten een broodnodige impuls te geven. Om de Aanpak OAU goed uit te kunnen rollen en om woningen toe te kunnen voegen aan bestaande wooncomplexen van de woningcorporaties, zijn we aan de slag gegaan met de woningcorporaties (De Goede Woning, Stedelink en Vidomes). We hebben een intentieovereenkomst getekend waarin de verschillende partijen de ambitie onderschrijven en afspraken gemaakt over een inspanningsverplichting om resultaten te kunnen boeken. Hiervoor is een budget van € 0,2 mln. voor 2 jaar nodig (2026 en 2027, € 0,1 mln. per jaar). Dit budget is met name nodig voor de volgende activiteiten.

- Een projectleider Optoppen-Aanplakken-Uitplinten Zoetermeer (inclusief coach en coördinator van de aanpak met de woningcorporaties).
- Kwartiermaker voor het optoppen van complexen van Verenigingen van Eigenaren (VvE’s).
- Verkennen van dakeninitiatieven voor parkeergarages in Stadshart (o.a. P9).
- Initiëren en begeleiden van collectieve inkoopacties voor groene/blauwe daken voor eigenaar-bewoners en ondernemers.
- Organiseren van de Week van het Dak (Dakenfestival 2.0).
- Verkennen van dakeninitiatieven/mogelijkheden voor optoppen-aanplakken-uitplinten in kansrijke gebieden in de stad (o.a. wijkwinkelcentra rondom HOV-haltes).

De kosten worden gedekt vanuit een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 en subsidies zoals de Vliegende Brigade en de Knelpuntenpot van de provincie Zuid-Holland, en een mogelijke experimentensubsidie voor OAU vanuit het rijk. Op het moment dat OAU-projecten van start gaan (voorbereidings- en realisatiefase) zijn de reguliere regels ten aanzien van kostenverhaal van toepassing.

3.4 Volkshuisvestingsprogramma
Op 7 november 2023 stelde het college de programmaopdracht ‘Woningbouw als Aanjager’ vast. In deze opdracht is afgesproken een omgevingsprogramma, hierna te noemen Volkshuisvestingsprogramma, op te stellen. Met het Volkshuisvestingsprogramma spelen we in op verschillende sociaaleconomische ontwikkelingen waarmee Zoetermeer te maken heeft.

Wij zien namelijk dat het aantal inwoners en huishoudens groeit en dat hun samenstelling aan het veranderen is. Daarnaast zien we een uitgebreid maar tekortkomend woning- en voorzieningenaanbod dat tegelijkertijd duurder blijft worden. Het in goede banen leiden van deze ontwikkelingen vereist sturing vanuit de gemeente. Met de uitvoeringsagenda van het Volkshuisvesting en Woonzorgvisie geven we richting aan deze sturing aan de hand van concrete handelingen. We hebben de intentie om nieuwe indicatoren op te stellen, zodra het Volkshuisvestingsprogramma is vastgesteld, om de voortgang van dit nieuwe beleid te kunnen monitoren.
In het ontwerp Volkshuisvestingsprogramma zijn de uitgangspunten van het programma opgenomen. We verwachten dat er voor 2025 voldoende programmabudget is om acties in gang te zetten. Voor 2026 en 2027 verwachten we € 0,3 mln. per jaar aan programmabudget nodig te hebben. Om het hele uitvoeringsprogramma volgens planning uit te voeren, is een opschaling op de ambtelijke capaciteit nodig. Deze opschaling is essentieel om de continuïteit en de kwaliteit van de werkzaamheden te waarborgen en om de sociaaleconomische ontwikkelingen in goede banen te leiden. Met het extra budget voor 2026 en 2027 kunnen we de gestelde doelen van het Volkshuisvestingsprogramma realiseren en Zoetermeer optimaal voorbereiden op de toekomstige ontwikkelingen

3.5 Formatie Wonen
De huidige formatie voor Wonen is niet toereikend om alle bestaande en nieuwe taken op dit gebied uit te voeren. De opgave om een bijdrage te leveren aan het keren van de mechanismen van Zoetermeer 2040 en de werkdruk zijn toegenomen ten opzichte van eerdere jaren. Daarom wordt voorgesteld om incidenteel 1 fte toe te voegen aan de formatie om zowel de kwaliteit als de kwantiteit van het werk te waarborgen. Na deze periode wordt opnieuw beoordeeld in hoeverre de uitbreiding noodzakelijk blijft. Op dat moment wordt ook de dekking opnieuw bekeken. Een mogelijke toekomstige dekking kan komen uit de groei van de algemene uitkering.

De extra fte wordt onder andere ingezet voor:

- De advisering en verankering van het woningbouwprogramma in woningbouwprojecten (input woningbouw als aanjager stadsontwikkeling).
- De uitvoering en vernieuwing van lokale prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties en de samenwerking met de regio via de Regionale Woonagenda Haaglanden.

De kosten voor 2026 en verder bedragen € 0,116 mln. per jaar. Het voorstel is om dit in een overgangsfase gezien de opgaven vanuit Zoetermeer 2040 gedurende twee jaar te dekken van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 en daarna bezien of dit vast in de begroting kan worden opgenomen via de groei van de algemene uitkering van het gemeentefonds.

3.6 Formatie Mobiliteit
De ambities en opgaven met betrekking tot Mobiliteit zijn groot in Zoetermeer (binnen de gebiedsprogramma's, daar is een kader en beleid voor nodig, en beleid voor het toekomst bestendig maken van de stad en het keren van de mechanismen van Zoetermeer 2040). We werken hiervoor ook samen met de regio. Deze ambities en opgaven knellen met de bestaande ambtelijke capaciteit. Het doel is om de komende jaren de capaciteit weer in lijn te brengen met de maatschappelijke opgaven. Voor de lijnwerkzaamheden wordt voorgesteld om de formatie voor een periode van vijf jaar uit te breiden met 1,5 fte, wat neerkomt op € 0,195 mln. per jaar. Deze kosten worden gedekt vanuit de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de duur van twee jaar en daarna, indien mogelijk, via de groei van de algemene uitkering.
Door de extra capaciteit voorkomen we versnippering van de inzet en vertragingen bij de besluitvorming. Dit borgt de kwaliteit en voorkomt dat de kwaliteit van onze projecten en de positie van Zoetermeer binnen de regio negatief beïnvloed worden.
De extra fte wordt onder andere ingezet op:

- De regionale samenwerking en advies binnen de MRDH en andere landelijke en regiocontacten, zoals de Provincie en het rijk.
- De uitvoering van de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer.
- Het in gang zetten van nieuwe projecten, zoals het realiseren van de metropolitane snelfietsroute tussen Zoetermeer richting Rotterdam en de OV schaalsprong zoals de ZoRo-lijn en Leizo waardoor een robuust ov-systeem ontstaat.
- Het opstellen en uitvoeren Actieplan Verkeersveiligheid.

Het voorstel is om dit in een overgangsfase, gezien de opgaven vanuit Zoetermeer 2040, gedurende twee jaar te dekken via de reserve Fonds Zoetermeer 2040. Daarna wordt bezien of deze uitbreiding nog tijdelijk vanuit het fonds moet worden gedekt of vast in de begroting kan worden opgenomen via de groei van de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Daarnaast is er een werkbudget voor participatie en onderzoek op het gebied van Mobiliteit nodig van € 0,24 mln. Het voorstel is om de kosten te dekken vanuit de reserve Fonds Zoetermeer 2040.

a. Participatietraject thematisch Omgevingsprogramma Mobiliteit (externe inhuur)
De huidige mobiliteitsvisie 2030 vervalt volgens de overgangsregeling van de Omgevingswet per 1 januari 2027. Er wordt gewerkt aan een hernieuwde visie op mobiliteit die beter aansluit op de visie Zoetermeer 2040 en de nog vast te stellen Ruimtelijke Strategie 2040. Dit moet volgens de Omgevingswet worden opgenomen in een thematisch omgevingsprogramma. Dit betekent dat er ook participatie moet plaatsvinden op inhoudelijke onderdelen, waarvoor een budget € 80.000 van nodig is.

b. Onderzoek naar alternatieve verkeerscirculatie wegenstructuur Zoetermeer inclusief voorrang fiets bij VRI's (externe inhuur). Verkeerstellingen op de hoofdstructuur als basis voor monitoring
Een onderzoek naar alternatieve verkeerscirculatie is een maatregel genoemd in de Ruimtelijke Strategie 2040. Het onderzoek is bedoeld om maatregelen in kaart te brengen die bijdragen aan de opgave om het autoverkeer niet te laten toenemen. Deze maatregel sluit ook aan bij de opgave uit de mobiliteitsvisie om bestaande en nieuwe noord-zuidverbindingen te onderzoeken. De kosten bedragen € 0,11 mln.

c. Verkeerstellingen op de hoofdstructuur als basis voor monitoring
Om goed onderzoek te kunnen blijven doen naar de verkeersstromen op de hoofdstructuur is het noodzakelijk om verkeerstellingen uit te voeren. De kosten hiervoor zijn inbegrepen in de € 0,11 mln. genoemd bij onderdeel b.

d. Evaluatie Parkeerbeleid en onderzoek en advies mobiliteitsnorm
Zoetermeer actualiseert regelmatig haar parkeerbeleid zodat dit beleid aansluit bij de laatste inzichten en wensen ten aanzien van parkeren. Dit staat in de Parkeernota en uitvoeringsregels 2019. Het parkeerbeleid is daarom aan evaluatie toe. De parkeeropgave draagt bij aan de ambitie “Mobiliteitssysteem en ruimtelijke ambities gaan hand in hand”. De kosten bedragen € 50.000.

3.7 Wet Goed Verhuurderschap en Wet betaalbare huur
De Wet Goed Verhuurderschap (Wgv) is sinds 1 juli 2023 van kracht. Deze wet verplicht gemeenten om vanaf 1 januari 2024 een meldpunt in te richten waar inwoners terecht kunnen met vragen of klachten over hun verhuurder. Een inwoner kan bij overtreding van een van de algemene regels uit de Wgv een verzoek tot handhaving indienen bij de gemeente. Dit betekent dat de gemeente werkprocessen moet inrichten om deze meldingen in behandeling te nemen, te (laten) onderzoeken en hierop te handhaven. Medio 2024 heeft de gemeente Zoetermeer dit meldpunt ingericht en een pilot gestart om de werkprocessen voor deze nieuwe taak in de organisatie te borgen.

De Wet betaalbare huur (Wbh) is op 1 juli 2024 ingegaan. Deze wet breidt het gereguleerde huursegment (met huurprijsbescherming) uit met het middenhuursegment. Deze regels met betrekking tot de huurprijsbescherming zijn opgenomen binnen de Wgv. Gemeenten moeten al handhaven op de algemene regels van Wgv, maar door deze Wbh komen er nog drie regels bij waarop gemeenten moeten toezien. Deze bevoegdheid gaat in op 1 januari 2025. Dit betekent dat de werkprocessen hierop aangepast moeten worden.

De kosten voor 2025 zijn begroot op € 0,135 mln. om verder invulling te geven aan de implementatie en uitvoering door de inzet van extra arbeidscapaciteit bij team Handhaving en Wonen en voor juridische diensten. In de opvolgende jaren zal de benodigde inzet naar verwachting geleidelijk afnemen. Voor het uitvoeren van deze wettelijke taak heeft het rijk via de algemene uitkering structurele en incidentele (tot 2029) middelen ter beschikking gesteld om deze nieuwe processen te implementeren en het toezicht en de handhaving erop uit te voeren.

3.8 Voorbereiding Regiodeal
Uit onderzoek blijkt dat de leefbaarheid en sociale samenhang in Nissewaard, Zoetermeer en Capelle aan den IJssel achterloopt op de rest van Nederland. Dat het minder gaat in Zoetermeer is door onze gemeente eerder onderkend en was de aanleiding voor de ontwikkeling van de Visie Zoetermeer 2040 en onze acties om de wijken aan te pakken. Het is dan ook belangrijk dat het rijk heeft erkend dat New Towns extra ondersteuning behoeven om grotere problemen te voorkomen en toekomstbestendig te maken. Het rijk heeft begin 2025 bekendgemaakt een Regiodeal van € 10 mln. toe te kennen aan de New Town-gemeenten Nissewaard, Zoetermeer en Capelle aan den IJssel. Dit geld is bedoeld om de leefbaarheid in deze voormalige groeikernen te verbeteren. De toekenning van deze Regiodeal onderstreept het belang van een gezamenlijke aanpak van de uitdagingen waarmee deze steden kampen.

Een Regiodeal is een samenwerkingsovereenkomst tussen de rijksoverheid en regio's om de kwaliteit van leven, wonen en werken te verbeteren. De drie gemeenten gebruiken dit geld om wijken en buurten op te knappen en sociale problemen aan te pakken. De verwachting is dat de subsidie eind 2025 wordt toegekend.
Om de regiodeal voor te bereiden is onderzoek nodig en een projectmanager om deze inhoudelijk voor te bereiden. De kosten worden door de drie gemeenten gedragen. De subsidieregeling voorziet in uitvoeringskosten, maar deze zijn beperkt tot 3% van het toegekende bedrag voor de hele looptijd. Voor de voorbereiding en het eigen aandeel in de uitvoeringskosten wordt een budget geraamd van € 50.000 voor 2025 en € 0,1 mln. voor 2026 met dekking vanuit de reserve Fonds Zoetermeer 2040. Als de plannen zijn uitgewerkt en de subsidiebeschikking is afgegeven, wordt hiervoor een afzonderlijk raadsvoorstel ter besluitvorming voorgelegd. Voor de cofinanciering zal veelal gebruik worden gemaakt van bestaande budgetten.

3.9 Subsidie woningbouwproject
Om betaalbare woningen in de regio Haaglanden te realiseren heeft de provincie budget beschikbaar gesteld. De gemeente heeft voor het project Dwarstocht/Happy Days subsidie aangevraagd en eind 2024 toegekend gekregen. Het gaat om de bouw van 40 sociale huurwoningen die verlieslatend is. De subsidie draagt bij aan onze volkshuisvestelijke doelstelling om het aantal voldoende goed onderhouden betaalbare woningen door de investeringscapaciteit van woningbouwcorporaties te vergroten. De gemeente verwerkt de subsidie in de grondexploitatie van het project. De subsidie dient als dekking van de kosten voor het openbaar gebied dat door de eisen voor de ruimtelijke kwaliteit duurder is dan gebruikelijk. Er is geen cofinanciering benodigd. De kosten voor dit woningbouwproject worden in 2025 gemaakt en bedragen € 200.000. Hier staat een even hoge subsidie tegen over.

3.10 Penvoerderschap Hoefweg
Met het Raadsvoorstel opheffing gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg en wijziging gemeenschappelijke regeling Bleizo (14-05-2024, 2024-061263) is gemeld dat de regeling GR Bedrijvenschap Hoefweg een looptijd heeft tot 1 januari 2025. De gemeente Zoetermeer is benoemd tot penvoerende gemeente vanaf het moment dat de jaarrekening 2024 door het Algemeen Bestuur is goedgekeurd. Uit het voordelig resultaat bij opheffing ontvangt Zoetermeer € 0,2 mln. voor het penvoerderschap. De penvoerende gemeente wordt belast met het afhandelen van alle contacten, vorderingen en mogelijke juridische procedures gedurende een periode van 10 jaar na de opheffingsdatum.

Vervallen prestatie indicator bestemmingsplannen
De indicator 'Aantal vastgestelde bestemmingsplannen' bij doelstelling 7.2 is niet langer geschikt door de invoering van de Omgevingswet. Deze wet vervangt de traditionele bestemmingsplannen door een integraal omgevingsplan voor het gehele grondgebied van een gemeente. Vanaf 2025 worden er geen afzonderlijke bestemmingsplannen meer vastgesteld, waardoor deze indicator niet meer relevant is als maatstaf. In lijn met onze ambities en doelen in de Omgevingsvisie en de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer, worden nieuwe effect- en prestatie-indicatoren geformuleerd. Deze nieuwe indicatoren zullen ons helpen onze ambities en doelen te realiseren en zorgen voor een transparante en samenhangende beleidsvoering. Het is echter nog te vroeg om nieuwe indicatoren vast te stellen, omdat er vanuit Zoetermeer 2040 nog wordt gekeken naar een nieuwe systematiek voor indicatoren om te sturen op de doelen vanuit de visie en onderliggende programma's.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen
Niet van toepassing.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	**Toelichting onderwerp**

Technische begrotingswijzigingen

Technische begrotingswijzigingen	
College/Raad	**Toelichting**
Motie 2411-76: Uitbreiding onderzoek Krakeling	In de raadsvergadering van 25 november 2024 is de motie 2411-76: Uitbreiding onderzoek Krakeling aangenomen. In deze motie wordt het college verzocht om € 40.000 uit het potje van de raad beschikbaar te stellen om in het kader van het lopende onderzoek naar de toekomst van de krakeling in samenwerking met de MRDH en HTM ook de varianten 'spoorboog' en 'óók rechtsom rijden' op kosten van de gemeente Zoetermeer te onderzoeken. Het budget voor de kosten wordt opgenomen in programma 7 en gedekt vanuit het potje van de raad.

Risico’s

Overzicht Overhead

Financiën

	Bedragen x € 1.000						
	TB1	**MJB 2026 - 2029**				**Doorkijk MJB**	
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
1.1 Loonkosten overhead	300						
1.2 Informatisering en Automatisering	120						
1.3 Beveiliging Stadhuis	-190	-190	-190	-190	-190	-190	-190
1.4. Formatiewijziging opslag overhead	-451	-387	-278	-240	-240	-240	-240
1.5 Organisatieontwikkeling Sociaal Domein		pm	pm	pm	pm	pm	pm
1.6 Extra afschrijving personeelsfietsenstalling	481						
1.7 Aanpassing raming afschrijving	156	12	9	9	9		
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen							
2.1 Wet Open Overheid (WOO) - dekking via OAD	-171	-205	-205	-205	-205	-205	-205
2.2 NIS2-richtlijn		-290	-290	-290	-290	-290	-290

3 Beleidswijzigingen/Nieuw beleid							
3.1 Subsidiewerver (structureel vanaf 2026) - dekking via OAD (reservering groei van de stad)		-130	-130	-130	-130	-130	-130
3.2 Public Affairs: (extra adviseur) - dekking via OAD (reservering groei van de stad)		-130	-130	-130	-130	-130	-130
3.3 Public Affairs: uitvoeringsbudget - dekking via OAD (reservering groei van de stad)	-25	-40	-40	-40	-40	-40	-40
3.4 Meterkasten Netbeheerder - dekking potje van het college	-25 25						
3.5 Personeelsvergoedingen: reiskostenregeling - dekking vanuit bezuinigingsvoorstel Ramingssystematiek (p-max -1) via OAD	250	-250	-250	-250	-250	-250	-250
3.6 Integriteitscoördinatoren (2 fte) en integriteitsonderzoek		-300	-300	-300	-300	-300	-300
4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen							
4.1 Dotatie algemene reserve		290	290	290	290	290	290
4.2 Realistische investeringsplanning		1.500	pm	pm	pm	pm	pm
4.3 Verlaging personeelsgerelateerde kosten		100	100	100	100	100	100
4.4 Verlagen ICT		150	150	150	150	150	150
4.5 Verlagen inhuur (organisatiebreed)		250	250	250	250	250	250
4.6 Citymarketing		47	47	47	47	47	47
4.7 Systematiek overheadtoerekening aan projecten		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

TOTAAL SALDO PROGRAMMA	**470**	**1.427**	**33**	**71**	**71**	**62**	**62**

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

1.1 Loonkosten overhead

Het verwachte resultaat voor 2025 bedraagt € 0,3 mln. positief door (tijdelijk) openstaande vacatures.

1.2 Informatisering en Automatisering

Het verwachte resultaat 2025 is per saldo € 120.000 positief. Dit voordeel ontstaat enerzijds door vrijgevallen kapitaallasten van € 0,28 mln. doordat een investering nog niet is afgerond. Anderzijds worden extra (eenmalige) kosten verwacht door nieuwe aanbestedingen en door prijsstijgingen van het mobiele telefoonabonnement en van bestaande diensten op het gebied van informatiebeveiliging. Tot slot zijn extra laptops aangeschaft vanwege organisatiegroei. De extra kosten bedragen in totaal circa € 0,16 mln.

1. 3 Beveiliging in het Stadhuis

De sterk gestegen loonkosten in de beveiligingssector leiden tot een tekort van € 0,19 mln. per jaar. Mede oorzaak is het gewijzigde beveiligingsbeleid dat vereist dat er altijd beveiligers aanwezig moeten zijn zolang er mensen in het pand zijn, dus ook tijdens de fractievergaderingen in het vergadercentrum.

1.4 Formatie-uitbreiding opslag overhead

Door de voorgestelde uitbreiding van de formatie neemt ook de overhead toe. Ten opzichte van het huidige moment groeit de formatie in 2025 met ongeveer 31 fte. Daarna neemt deze iets af. De totale toename in 2026 is circa 19 fte. In de jaren daarna neemt de toename verder af tot ongeveer 7,5 fte. De overheadkosten zijn genormeerde kosten van onder meer huisvesting, ict voorzieningen (licenties, laptop) en de toename in de uitvoeringstaken van bijvoorbeeld personeel en organisatie, facilitaire zaken en financiën. De gemiddelde overheadkosten bedragen € 36.800 per jaar voor een structurele fte, terwijl de norm voor een tijdelijke fte op € 12.600 ligt.

1.5 Organisatieontwikkeling Sociaal Domein

In het Sociaal Domein is voor 1 januari 2026 een reorganisatie beoogd. De kwaliteit van dienstverlening staat daarbij voorop. In de komende periode worden de consequenties voor de organisatie, personeel en financiën uitgewerkt. De consequenties daarvan worden meegenomen in de Programmabegroting 2026. De raad ontvangt de benodigde informatie voorafgaand aan het begrotingsdebat zodat tijdens het begrotingsdebat een integrale afweging kan plaatsvinden.

1.6 Extra afschrijving personeelsfietsenstalling

De personeelsfietsenstalling nabij de Frankrijklaan 6 moet plaatsmaken voor de grondexploitatie Markt 10. In de begroting 2025 is een bedrag van € 0,481 mln. opgenomen als extra afschrijvingslast. De extra afschrijving is echter al verwerkt in het boekjaar 2024. Vandaar dat deze begrotingspost in 2025 kan vrijvallen.

1.7 Aanpassing raming afschrijving
Het gaat om diverse kleine correcties van de afschrijvingslasten met als onderliggende basis:
- (nog) niet uitvoeren van een vervangingsinvestering;
- geraamde afschrijvingslast versus gerealiseerde afschrijvingslast;
- opgelopen vertraging bij de uitvoering van het investeringskrediett.

Onvermijdelijke ontwikkelingen
2.1 Wet Open Overheid (WOO)
De Wet open overheid uit 2022 regelt de openbaarheid van bestuur door openbaarmaking van informatie door de Nederlandse overheid. De wet is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur, die op 1 mei 1992 in werking was getreden. Onze gemeente heeft steeds vaker te maken met verzoeken van belanghebbenden. Dat houdt in dat de wet succesvol is en dat de belemmeringen om verzoeken in te dienen kleiner worden. De gemeente maakt ten behoeve het onderzoek ook kosten. Kosten die nu vaak ten laste van een project worden gebracht, of als algemene kosten of op het product. Het rijk heeft onderkend dat de kosten voor gemeenten oplopen en heeft via de algemene uitkering budget beschikbaar gesteld.

Het voorstel is om dit budget via het programma overhead beschikbaar te stellen en dit namens de gehele organisatie centraal te beheren via juridische zaken. Hiermee voorkomen we dat de projecten en andere product en onterecht belast worden. Voor 2025 bedraagt het toegekende budget € 0,171 mln. en voor de periode daarna € 0,205 mln.

2.2 NIS2-richtlijn
Met de invoering van de NIS2-richtlijn met betrekking tot informatiebeveiliging in 2025 worden strengere eisen gesteld aan de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen binnen essentiële sectoren, waaronder lokale overheden. De NIS2-richtlijn staat voor 'Network and Information Security 2-richtlijn'. Deze richtlijn is een opvolger van de oorspronkelijke NIS1-richtlijn en is bedoeld om de cyberbeveiliging binnen de Europese Unie verder te versterken. Recente cyberaanvallen bij verschillende gemeenten en andere overheidsorganisaties tonen aan welke schade veroorzaakt wordt door onvoldoende beveiliging. Om ervoor te zorgen dat de Gemeente Zoetermeer kan voldoen aan de strengere eisen van de NIS2 en daarmee dus te zorgen voor een betere beveiliging van onze gemeentelijke digitale infrastructuur is het noodzakelijk om een tweetal aanvullende maatregelen te nemen in het kader van informatiebeveiliging.

Allereerst is het noodzakelijk om een 24/7-dienst die de gemeentelijke systemen continu monitort en indien nodig ingrijpt op verdacht verkeer. Daarnaast wordt een wachtwoordmanager ingezet die helpt bij het afdwingen van sterke wachtwoorden. Dit vermindert de kans op het hergebruiken van wachtwoorden of het kiezen van zwakke, gemakkelijk te raden wachtwoorden, wat een veelvoorkomende oorzaak is van beveiligingsinbreuken. De inzet van deze twee maatregelen helpen ons de informatiebeveiligingsrisico's effectief te beheren en de gemeentelijke systemen te beschermen tegen potentiële cyberincidenten. De kosten voor de 24/7 informatiebeveiligingsdienst en de wachtwoordmanager bedragen respectievelijk € 0,25 mln. en € 40.000 structureel op jaarbasis vanaf 2026.

Beleidswijzigingen/nieuw beleid
3.1 Subsidiewerver (structureel vanaf 2026)
Voor 2024 en 2025 zijn voor het verwerven van nationale en Europese subsidies incidenteel middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van een

subsidiewerver. Het extra beschikbaar gestelde bedrag leidde ertoe dat er een begin is gemaakt om de informatie over subsidies en subsidieaanvragen te centraliseren. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van bestaande subsidiekansen en worden de nieuwe subsidiekansen vergroot. Bij een groeiende stad in de omvang van Zoetermeer is een subsidiewerver wenselijk. In 2024 was de subsidiewerver in meer of mindere mate betrokken bij de aanvragen en bijdragen van ca. € 42 mln. aan subsidies waarvan € 35 mln. is toegekend (b.v. Regiodeal € 3,3 mln. en Binnenstad € 14,9 mln.).
Het voorstel is om structureel vanaf 2026 budget vrij te maken voor een subsidiewerver van € 0,13 mln. (fte schaal 12). Dekking hiervoor kan gevonden worden in de reservering voor de groei van de stad op OAD.

3.2 Public affairs (extra adviseur structureel vanaf 2026)
In 2023, 2024 en 2025 is tijdelijk geïnvesteerd in de uitbreiding van de lobbycapaciteit door een extra adviseur public affairs aan te stellen. De adviseur public affairs zorgt ervoor dat de gemeentelijke belangen worden behartigd bij onder andere medeoverheden en Tweede Kamer en ook voor goede ondersteuning van het bestuur bij diverse complexe onderwerpen zoals de New Towns en Bleizo-West. Bij een groeiende stad in de omvang van Zoetermeer is een extra adviseur wenselijk.

De gemeente wil voortijdig kunnen anticiperen op externe ontwikkelingen en, waar mogelijk, invloed uit kunnen oefenen. Om deze lobbytrajecten goed te kunnen ondersteunen, wil het college structureel inzetten op het borgen van deze activiteiten binnen de organisatie. Het aantrekken van een adviseur public affairs (schaal 12) kost € 0,13 mln. Dekking hiervoor kan gevonden worden in de reservering voor de groei van de stad op OAD.

3.3 Public affairs: uitvoeringsbudget
Om ervoor te zorgen dat public affairs ook uitvoering kan geven aan de taken zijn middelen nodig om hier vorm aan te geven van structureel € 0,040 mln. Dekking hiervoor kan gevonden worden in de reservering voor de groei van de stad op OAD.

3.4 Meterkasten netbeheerder
Onderzoek toont aan dat beschilderde meterkasten of elektriciteitshuisjes ons vrolijker maken. We voelen ons er veiliger door en is er minder vandalisme. In sommige gemeenten is het al mogelijk om deze huisjes op te knappen d.m.v. kunst.
Het college wil ook dat de kastjes in gemeente Zoetermeer mooi beschilderd worden. Het past ook bij de doelstellingen van Zoetermeer 2040 en de manier waarop wij Zoetermeer via City Marketing neerzetten. Bewoners worden via de kanalen van City Marketing opgeroepen om ontwerpen te bedenken. Een kunstenaar begeleidt hen vervolgens met opleiding en uitvoering. Het voorstel is om de kosten van € 25.000 te dekken uit het potje van het college.

3.5 Personeelsvergoedingen: reiskostenregeling
De nieuwe reiskostenregeling, die op 1 april 2024 is ingevoerd, omvat de vergoeding voor woon-werkverkeer, de thuiswerkvergoeding en de fiscale uitruilregeling voor een fiets. Voor de invoering is een extra budget van € 0,50 mln. toegekend voor zowel 2024 als 2025, waarbij is aangegeven dat de regeling inhoudelijk structureel gewenst is, maar vanwege de financiële situatie eerst tijdelijk voor twee jaar werd toegekend. Na analyse van de eerste negen maanden (van april tot en met december 2024), rekening houdend met een verwachte groei van het aantal gebruikers, blijkt dat € 0,25 mln. voldoende is in plaats van de oorspronkelijk geraamde € 0,50 mln. Dit resulteert in een overschot van € 0,25 mln. in 2025. Vanaf 2026 is € 0,25 mln. extra budget nodig om de regeling voort te zetten.
Het vanaf 2026 benodigde bedrag van € 0,25 mln. dient te worden gedekt vanuit de beschikbare ruimte binnen het bezuinigingsvoorstel Ramingssystematiek (p-max -1) (maatregel 322), zoals opgenomen in de Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien (OAD).

3.6 Integriteitscoördinatoren (2 fte) en onderzoek
Vanwege de groei van de organisatie zijn twee integriteitsmedewerkers nodig. De organisatie is de afgelopen jaren in omvang gegroeid, waardoor de kans op integriteitskwesties en misstanden eveneens is toegenomen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om ongewenste omgangsvormen, belangenverstrengeling, fraude of lekken van vertrouwelijke informatie. De regelingen integriteit zijn zowel politiek bestuurlijk als ambtelijk vernieuwd. Voor ambtenaren is het laagdrempeliger geworden om meldingen van vermoedelijke integriteitsschendingen en misstanden te doen. De verwachting is dat hierdoor het aantal meldingen toeneemt en als gevolg daarvan zijn ook vaker integriteitsonderzoeken nodig. Naast handhaving is preventie en bewustwording belangrijk. De integriteitsmedewerkers gaan trainingen organiseren. Ze gaan toezien op actualiteit van het beleid, samenhang, en zorgdragen voor een eenduidige opvolging van meldingen.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen
4.1 Dotatie algemene reserve (maatregel 301)
Bij het raadsvoorstel 'Verkleining, Renovatie en Verduurzaming Stadhuis' (2014-000060) is besloten om gedurende 35 jaar € 0,29 mln. toe te voegen aan de Vrij inzetbare reserve. Het voorstel is hiermee te stoppen, omdat de hoogte van deze reserve voldoende is. Hierdoor houden we dit bedrag over in de begroting.

4.2 Realistische investeringsplanning (maatregel 113, 126, 127, 309, 310)
Een realistische investeringsplanning met bijbehorende kapitaal- en exploitatielasten ten aanzien van Nieuwbouw Poppodium de Boerderij, Investeringsagenda Sport, Onderwijshuisvesting, Vervangingsinvesteringen (o.a. ICT) en Investeringen m.b.t. de 'Schaalsprong'.
Voor de komende jaren staat een ambitieus investeringsprogramma gepland. Het college blijft daarbij volop inzetten op de verschillende ontwikkelingen en tegelijkertijd leert de ervaring dat niet alle projecten conform de planning kunnen worden gerealiseerd. Door realistischer te plannen kunnen de in de begroting opgenomen kapitaallasten, rentelasten en exploitatielasten voor een deel worden doorgeschoven, waardoor in ieder geval voor 2026 een aanzienlijke besparing kan worden gerealiseerd. Voor de komende jaren kan worden overwogen om een investeringsplafond in te stellen op basis van de historische realisatie van de afgelopen jaren en hierbinnen de verschillende projecten te herprioriteren en/of in de tijd uit te zetten.

4.3 Verlaging personeelsgerelateerde kosten (maatregel 234, 264, 293, 295)
Het gaat hier om het verlagen van personeelsgerelateerde kosten. Er kan gekozen worden om specifieke maatregelen te benoemen, zoals het afschaffen of versoberen van de activiteiten van de Cultuurgids (nieuwjaarsbijeenkomst/gouden giraf), fruit op de werkvloer, versoberen van de catering, verminderen abonnementen en repro, verlagen opleidingskosten en representatie.

4.4 Verlagen ICT (maatregel 280)
De besparing zit in het snijden in het applicatielandschap. Door bijvoorbeeld te stoppen met overlappende en 'nice to have' applicaties, kunnen we niet alleen kosten verlagen, maar ook de efficiëntie en effectiviteit van onze ICT-diensten verbeteren. Dit betekent dat we ons zullen richten op kernapplicaties die noodzakelijk zijn voor onze bedrijfsvoering en de dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven.

4.5 Verlagen inhuur (organisatiebreed) (maatregel 320)
In de totale begroting zit naast de toegestane personeelsformatie een bedrag van ongeveer € 5 mln. voor externe inhuur. Indien hiervan 5% wordt bezuinigd, levert dit € 0,25 mln. op. Dit betekent minder budget voor inhuur van specialistische kennis, piekbelasting, ziektevervanging.

4.6 Citymarketing (maatregel 237)
Het budget voor City Marketing is in het coalitieakkoord structureel opgehoogd. Bureau City Marketing zou zo met een ruimer budget meer impact gaan maken. Door de aangekondigde bezuiniging zal de impact van het bureau zich beperken tot het ontsluiten en 'in de etalage zetten' van onderwerpen, activiteiten en evenementen die bijdragen aan het versterken van het merk Zoetermeer. Zoals beschreven in het strategisch canvas Zoetermeer is de Plek. De rol van het bureau gaat van trekker en organisator naar coördinator en kwaliteitbewaker. Wat blijft zijn de website, de social media en jaarlijks vier campagnes. Bij gelijkblijvende formatie kan ook de Uitagenda onderhouden worden.

4.7 Systematiek overheadtoerekening aan projecten (maatregel 302)
Het voorstel is om de overheadkosten op een andere manier te verdelen. In het kort komt het erop neer dat we overstappen naar een methode waarbij overheadkosten worden verdeeld via een vaste opslag op productieve uren en naar een integrale kostprijs. Door deze maatregel worden meer lasten toegerekend aan projecten. Projecten worden daardoor duurder. Bij projecten die worden geactiveerd of toegerekend aan een grondexploitatie heeft dat een structureel positief effect op de exploitatie. De afschrijvingslasten worden in de toekomst hoger. Door deze maatregel worden meer lasten toegerekend aan projecten, die daardoor duurder worden. Bij projecten die worden geactiveerd of toegerekend aan een grondexploitatie heeft dat een structureel positief effect op de exploitatie. De afschrijvingslasten worden in de toekomst hoger.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	**Toelichting onderwerp**

Technische begrotingswijzigingen

Technische begrotingswijzigingen	
College/Raad	**Toelichting**
Reservering Stelpost Overhead	Herverdeling stelpost overhead: Bij uitbreiding van formatie houden we rekening met een stijging van de overheadstaken en functies. Binnen Overhead betekent dit een budget neutrale verschuiving. Dit budget wordt op één plek binnen de organisatie geboekt en nu verdeeld naar de verschillende overheadtaken.

Risico’s

NIS2-richtlijn

Om te voldoen aan de NIS2-richtlijn en de informatiebeveiligingsrisico’s te beperken wordt in deze perspectiefnota voorgesteld tot afname van een 24/7 informatiebeveiligingsdienst en wachtwoordmanager. De totale kosten bedragen ongeveer € 290.000 per jaar. Gezien de noodzaak van een dergelijke dienst wordt zo snel als mogelijk gestart met het inkooptraject wat mogelijk al kan leiden tot kosten in 2025. De hoogte hiervan kan op dit moment niet worden bepaald en wordt indien van toepassing gemeld worden in TB2 dan wel jaarrekening 2025.

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien

Financiën

	Bedragen x € 1.000						
	TB1	**MJB 2026 - 2029**				**Doorkijk MJB**	
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
1 Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
1.1 Verwerking Septembercirculaire 2024	1.700	3.700	4.600	4.900	4.900	4.900	4.900
1.2 Raming loonstijging	1.870	2.640	2.310	2.090	1.540	1.540	1.540
1.3 Raming prijsstijging	-720	-9.580	-10.140	-10.400	-11.240	-11.240	-11.240
1.4 Verwacht accres Meicirculaire 2025	2.500	2.723	2.195	3.619	4.298	4.298	4.298
1.5 Renteopbrengst	-500	pm	pm	pm	pm	pm	pm
1.6 Dividend Stedin		500	500	1.000	1.000	500	500
1.7 Bezwaarschriften	-180						
1.8 Inzetten van taakmutaties	2.009	1.836	1.581	1.596	1.357	1.053	872
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen (niet van toepassing)							
3 Beleidswijzigingen/Nieuw beleid							

3.1 Aanpassen rentescenario	0	0	0	pm	pm	pm	pm
3.2 Inzetten reservering groei van de stad	25	300	300	300	300	300	300
4 Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen							
4.1 Inzet surplus algemene reserve		5.000	pm	pm	pm	pm	pm
4.2 Ramingssystematiek (p-max -1)		1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
4.3 Inflatie voor 2024 niet helemaal compenseren (-2%), inclusief extra verlaging prijsindexatie met 0,25% (toezegging 700)		3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600
4.4 Veroudering van de stad		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
TOTAAL SALDO PROGRAMMA	**6.704**	**11.219**	**5.446**	**7.205**	**6.255**	**5.451**	**5.270**

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

1.1 Verwerking Septembercirculaire 2024

De Septembercirculaire 2024 liet een verhoging zien van de algemene uitkering vanwege een hoger accres, herverdeeleffecten en nieuwe taken. Hierover is een memo gestuurd aan de raad in oktober 2024. De financiële consequenties worden in deze Perspectiefnota 2026 verwerkt.

1.2 Raming loonstijging (op basis van CAO bod werkgever en CPB-raming)

Voor de aanpassing van het loonbudget in de begroting wordt elk jaar de index (loonkostenvoet sector overheid) van het Centraal Economisch Plan (CEP) van het CPB als uitgangspunt genomen. Voor het jaar 2025 bedroeg de inschatting van het CPB vorig jaar 4,4%. Samen met de veranderende sociale lasten zoals pensioen en arbeidsongeschiktheidsverzekering is er voor 2025 rekening gehouden met 5,3%. Het onderhandelingsakkoord tussen VNG en vakbonden vraagt om 3,8% voor onze begroting. Dat levert een structureel voordeel op in de begroting van € 1,87 mln. Voor de jaren 2026 en verder is de raming ook aangepast op basis van de CPB-raming.

1.3 Prijsstijging

De prijsstijging voor 2026 (inclusief correctie voor 2024 en 2025) bedraagt 7,6%. Dit komt uit de raming van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2025. (zie ook bijlage 1). Dit geeft een nadeel in de begroting van € 0,72 mln. in 2025 en oplopend naar € 11 mln. in de jaren erna. Bij bezuinigings- en dekkingsvoorstel 4.3 wordt voorgesteld deze prijsstijging niet volledig in de begroting op te nemen. Ook in bijlage 1 staat dit toegelicht.

1.4 Verwacht accres Meicirculaire 2025
De groei van de algemene uitkering (het accres) wordt bepaald aan de hand van de groei van het Bruto Binnenlands Product (BBP). De raming van het CPB voor het BBP maakt onderdeel uit van het Centraal Economisch Plan (CEP). Hierdoor kunnen gemeenten een berekening maken van het accres. Voor Zoetermeer gaat het om € 2,5 mln. in 2025 oplopend tot € 4,3 mln. vanaf 2029. Bij de Meicirculaire 2025 krijgen we de definitieve cijfers. Dit accres wordt allereerst ingezet om de loon- en prijsstijgingen te dekken.

1.5 Renteopbrengst
Eind 2024 had de gemeente € 117 mln. aan vooruit ontvangen bedragen. Hoofdzakelijk specifieke uitkeringen voor de grote infrastructurele projecten. Daarnaast had de gemeente nog ca € 40 mln. aan leningen. Deze twee posten samen -de overliquiditeit- staan hoofdzakelijk bij de schatkist. We lenen sinds vorig jaar ook een deel uit aan andere gemeenten mits we daar een hogere rente voor ontvangen dan bij de schatkist. Bij de begroting hebben we rekening gehouden met een gemiddelde omvang van de overliquiditeit tegen een gemiddelde rente van 2,5%. Naar de inschatting van dit moment komen zowel de omvang als de rente iets lager uit. Het nadeel wordt voor 2/3 veroorzaakt door een lagere omvang en voor 1/3 door een lagere rente. Het deel dat door een lagere rente komt, wordt ten laste van de rente-egalisatiereserve gebracht waarmee dat niet het begrotingssaldo beïnvloedt.

1.6 Dividend Stedin
Stedin is een vaste deelneming van de gemeente. Als gevolg van de energietransitie is de omzet van Stedin flink gegroeid en dit leidt naar verwachting ook tot een hogere winst en dus ook een hoger dividend.

1.7 Bezwaarschriften
Het hoge aantal bezwaarschriften van 2023 heeft geleid tot aanzienlijk meer beroepszaken en dat is nog steeds merkbaar. Vorig jaar is meer dan de helft afgewikkeld. Begin dit jaar waren nog ongeveer 170 beroepszaken open. De verwachting is dan ook dat hierdoor zowel de proceskosten als de proceskostenvergoeding hoger uitvallen dan geraamd met resp. € 0,1 mln. en € 80.000.

1.8 Inzetten van taakmutaties
In de algemene uitkering ontvangen gemeenten middelen voor nieuwe taken of voor uitbreiding van bestaande taken. Dit zijn de zogenoemde taakmutaties. Deze middelen worden gereserveerd op OAD, totdat duidelijk is wat de nieuwe of uitbreiding van de taak betekent qua beleid, uitvoering en benodigde middelen. Voor verschillende taakmutaties is inmiddels duidelijk waar en hoe de middelen ingezet gaan worden. Hierdoor vervalt de reservering op OAD. Het betreft de volgende onderwerpen met daarachter het bedrag en het programma waar de uitgaven staan vermeld:

- Regionale doelgroepsspecifieke aanpak ten behoeve van de arbeidsmarktregio van € 0,137 mln. in 2025 en 2026 (nadeel programma 1)
- Bijstand jongerennorm verschuift naar de BUIG voor € 46.800 vanaf 2026 (voordeel programma1)
- Work in Nederland van € 0,15 mln. voor 2025, 2026 en 2027 (nadeel programma 1)
- Hervorming arbeidsmarktregio van € 1,1 mln. in 2025 en met wisselende bedragen van rond de € 1,5 mln. in de volgende jaren (nadeel programma 1)
- Noodopvang asielzoekers voor € 30.000 in 2025 en € 50.000 structureel (nadeel programma 2)
- Kinderopvang sociaal medische indicatie van € 27.000 (nadeel programma 2)
- Openbare bibliotheek van € 0,379 mln. voor 2025 en 2026 (nadeel programma 4)
- Wet goed verhuurderschap en wet betaalbare huur aflopend van € 0,135 mln. naar € 93.000 (nadeel programma 7)

- Digitaal stelsel omgevingswet van € 0,166 mln. (voordeel programma 7)
- Wet Open Overheid van € 0,171 mln. in 2025 en van € 0,205 mln. in 2026 en verder (nadeel programma Overhead)

1.9 Inzetten reservering groei van de stad
Zoetermeer groeit en dat vraagt extra middelen. Hiervoor wordt in de begroting per woning een bedrag van € 1.500 gereserveerd. De helft van deze middelen wordt gereserveerd in de reserve Fonds Zoetermeer 2040 ten behoeve van vooral het extra onderhoud van de stad. De andere helft staat als reservering opgenomen in de begroting voor de uitbreiding van extra werkzaamheden en voorzieningen in/voor de stad. In deze perspectiefnota wordt gevraagd een deel van deze reservering in te zetten voor de uitbreiding van de formatie met een subsidiewerver en een adviseur public affairs en een werkbudget voor public affairs: zie Overhead.

Onvermijdelijke ontwikkelingen
Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen/nieuw beleid
3.1 Aanpassing rentescenario
Voor de berekening van de rentelasten in de begroting wordt gewerkt met een rentescenario. We gebruiken hiervoor niet de werkelijk te betalen rente van dit moment, maar hanteren hiervoor een scenario. Dit doen we om schommelingen te voorkomen. In de rentenota staat beschreven hoe we aan dit rentescenario komen.
De spelregels van de rentenota bieden de mogelijkheid om het rentescenario aan te passen op het moment dat de werkelijke rente fors afwijkt van de rente in het scenario. Bij een afwijking van 2% kan dat na 1 jaar, bij een afwijking van 1,5% na 2 jaar en bij een afwijking van 1% na 3 jaar. De lange rente in het scenario bedraagt momenteel 2%. De werkelijke rente (we kijken hierbij naar de tienjaars fixe) steeg 26 september 2022 voor het eerst door de 3%. Sinds dat moment schommelt de rente tussen de 3,0% en de 3,8%. Er is beleidsmatig bezien dus ruimte om het scenario te heroverwegen.

Als we kijken naar de macro-economische ontwikkelingen dan zien we op korte termijn de eerste beschietingen van de door Amerika geïnitieerde handelsoorlog. Dit leidt tot twee tegengestelde effecten. In de eerste plaats leiden de importheffingen tot meer inflatie dus hogere rente, maar het kan ook leiden tot een recessie wat de rente juist kan doen afnemen. Naast de handelsoorlog zien we dichter bij huis dat Europa veel (extra) wil investeren in defensie ook dit leidt tot meer inflatie en omdat de financieringsmethodiek onder meer bestaat uit het versoepelen van de begrotingsregels leidt dit naar verwachting op de lange termijn tot een hogere schuldgraad bij Europese overheden met aannemelijk een hogere rentevergoeding.

Kortom, hoewel er ook kansen zijn dat de rente daalt, zijn er meer indicaties voor een rentestijging. Desondanks stellen we voor het rentescenario nog niet te verhogen. Hiermee houden we de druk in de begroting gelijk zodat er geen groter nadeel in de begroting wordt opgenomen. We verwachten pas in 2028 weer leningen aan te trekken. Hiermee is er nog tijd om het scenario volgend jaar aan te passen. Kanttekening hierbij is dat de investeringsbeslissingen die in 2026 genomen worden nog tegen 2% zullen worden gedekt. De kans bestaat dat die dekking niet voor de hele looptijd van deze investeringen voldoende zal zijn.

3.2 Inzetten reservering groei van de stad
Zoetermeer groeit en dat vraagt extra middelen. Hiervoor wordt in de begroting per woning een bedrag van € 1.500 gereserveerd. De helft van deze middelen wordt gereserveerd in de reserve Fonds Zoetermeer 2040 ten behoeve van vooral het extra onderhoud van de stad. De andere helft staat als reservering opgenomen in de begroting voor de uitbreiding van extra werkzaamheden en voorzieningen in/voor de stad. In deze perspectiefnota wordt gevraagd een deel van deze reservering in te zetten voor de uitbreiding van de formatie met een subsidiewerver en een adviseur public affairs en een werkbudget voor public affairs: zie Overhead.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen
4.1 Inzet surplus algemene reserve (maatregel 317)
Deze maatregel behelst het onttrekken van een bedrag aan de algemene reserve. Op 21 november 2023 is in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) ten behoeve van de controle van de begrotingen van gemeenten door de provincies de volgende nieuwe regel afgesproken:
Van het vrij besteedbare deel (surplus) van de algemene reserve kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. Het surplus van de algemene reserve is het deel van de reserve dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit).

4.2 Ramingssystematiek (p-max -1) (maatregel 322)
De personeelsbudgetten van de gemeente zijn gebaseerd op het maximum van de functionele loonschaal op basis van de toegestane formatie. Daarnaast is een structureel bedrag van € 1 mln. opgenomen voor prijsverschillen. Indien de personeelsbudgetten voor de hele gemeente Zoetermeer worden bepaald op basis van 1 trede onder het maximum van de schaal, leidt dit tot een structurele verlaging van de geraamde lasten van circa € 3 mln. (2,5 % van het totale personeelsbudget). Dit bedrag is gebaseerd op de financiële vertaling van de formatie per 1 januari 2025. Deze maatregel levert bruto een besparing van € 3 mln. op. Echter, door een lagere dekking vanuit projecten, subsidies en valt de netto besparing lager uit. De minimale netto besparing wordt geschat op € 1,5 mln. Komende periode vindt nader onderzoek plaats naar de hoogte van de netto besparing en de haalbaarheid van deze bezuiniging.

Gevolg van de verlaging van het personeelsbudget is dat er minder financiële ruimte is voor de (hogere) inschaling van medewerkers in uitloopschalen of toelages, danwel bestaande vacatureruimte niet of pas later kan worden ingevuld. Dit kan gevolgen hebben voor de realisatie van de ambities. De impact van de maatregel voor de organisatieonderdelen is mogelijk beperkt, indien sprake is van zogenaamd vacaturevoordeel. Dit vacaturevoordeel ontstaat bijvoorbeeld door het niet of pas later kunnen vervullen van vacatures als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt. Ook het lager inschalen van medewerkers bij aanstelling kan de gevolgen van deze maatregelen beperken.

4.3 Inflatie voor 2024 niet helemaal compenseren (-2%), inclusief extra verlaging prijsindexatie met 0,25% (toezegging 700) (maatregel 311)
De prijsstijging voor 2026 (inclusief correctie voor 2024 en 2025) bedraagt 7,6%. Dit percentage wordt vooral veroorzaakt door een bijstelling op het jaar 2024. Aangezien afgelopen jaren op programma's waar dat nodig was al extra indexatie is toegekend in 2023 en 2024, lijkt het verantwoord om niet de volledige 7,6% op te nemen in de begroting. Voorgesteld wordt om de stijging voor 2% niet mee te nemen. Daarnaast wordt voorgesteld om 1,6% niet aan de programma's toe te kennen, maar te reserveren op OAD mocht de prijscompensatie toch te laag blijken. Per saldo wordt er dan 4% toegekend aan de programma's en wordt dat ook de stijging van de tarieven voor belastingen, leges en heffingen. Daarnaast wordt 1,6% gereserveerd op OAD voor prijstegenvallers op de programma's.
Vanwege de vrij grote schommelingen in de inflatie en de huidige financiële verhouding met het rijk (onder andere het afschaffen van de trap-op-trap-af-

systematiek voor het bepalen van de groei van de algemene uitkering uit het gemeentefonds) is het voornemen om de huidige systematiek van prijscompensatie tegen het licht te houden. Nadere informatie volgt in de Perspectiefnota 2027.

4.4 Reservering veroudering van de stad (maatregel 105)
Programma 3 vermeldt dat de vervangingsinvesteringen worden geactiveerd, waardoor er in de eerstkomende jaren ongeveer € 7 mln. ruimte in de begroting ontstaat. Deze is voor € 6 mln. opgenomen als bezuinigingsmogelijkheid. In de meerjarige onderhouds- en vervangingsplanning zijn nog niet alle kosten opgenomen (de zogenaamde witte vlekken). Wanneer de onderbouwing van deze kosten gereed is, kan het budget op programma 3 worden opgenomen en eventueel vrijvallen wanneer niet het hele budget nodig blijkt te zijn.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	**Toelichting onderwerp**

Technische begrotingswijzigingen

Technische begrotingswijzigingen	
College/Raad	**Toelichting**
College	Inkomst raming groei van de stad naar OZB: € 0,863 mln. in 2025.
Raad	De reorganisatie van het team Belastingen eind 2024 leidt tot verschuiving van budgetten over verschillende programma's. Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien, Overzicht Overhead en de programma's 1 en 6 worden geraakt (budgettair neutraal).
Raad	Waardevast houden van bepaalde reserves en voorzieningen die door de raad hiervoor zijn aangewezen, te verwerken in de begroting en dekken ten laste van de hiervoor op OAD gereserveerde middelen.

Risico’s

Niet van toepassing.

Bijlagen

Bijlage 1. Toelichting loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2025 worden als volgt in de programma's van de begroting 2026 verwerkt.

	2026
Prijsstijging	4,0 %
Loonstijging	1,4 %

Prijsstijging 2026
Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2025 wordt de prijsstijging voor 2026 bepaald. Voor de prijsstijging wordt de Index materiele overheidsconsumptie (Imoc) gebruikt.
Voor de lasten, baten en de opbrengsten van de belastingen, leges en heffingen van de begroting 2026 wordt uitgegaan van een prijsstijging van 4% ten opzichte van de begroting 2025.

Dit percentage is als volgt tot stand gekomen. De inschatting van het Centraal Plan Bureau (CPB) van de Imoc staat in onderstaande tabel weergegeven. Het bestaat uit de inschatting voor 2026 van 2,1% en een correctie van 5,5% over voorgaande jaren. In totaal een stijging van 7,6%.

	2026
Correctie 2024 en 2025	5,5 %
Inschatting 2026	2,1 %
Vermindering*	-3,6 %
Prijsstijging in begroting 2026	4,0 %

*Vooral de correctie over 2024 is fors. Deze stijging is waar nodig al in de begroting 2024 verwerkt door actualisatie van de ramingen gedurende het jaar. Dit is gebeurd door bij de tussenberichten extra structurele middelen toe te kennen aan bepaalde programma's om de hogere prijsstijging op te vangen. Daarnaast proberen we scherp aan de wind te varen in het kader van de bezuinigingen. Hiermee voeren we de toezegging uit dat bezuinigingsmaatregel 311 van pakket 3 naar pakket 1 is overgeheveld. Vanwege de onzekerheid of 4% voldoende is, wordt 1,6% gereserveerd op OAD voor programma's waar de prijsstijging toch hoger blijkt te zijn dan 4%.

Vanwege de vrij grote schommelingen in de inflatie en de huidige financiële verhouding met het rijk (onder andere het afschaffen van de trap-op-trap-af-systematiek voor het bepalen van de groei van de algemene uitkering uit het gemeentefonds) is het voornemen om de huidige systematiek van prijscompensatie tegen het licht te houden. Nadere informatie volgt in de Perspectiefnota 2027.

Loonstijging 2026
Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2025 wordt de loonstijging voor 2026 bepaald. Voor de loonstijging wordt de loonvoet overheid gebruikt. Voor de stijging van de loonkosten wordt een stijgingspercentage van 1,4% aangehouden ten opzichte van de begroting 2025. Bij de bepaling van het stijgingspercentage is rekening gehouden met de sociale lasten, zoals deze bekend zijn op 1 januari 2025.

Loon- en prijsstijging 2027 en verder

	2027	2028	2029
Prijsstijging	2,2%	2,2%	2,3%
Loonstijging	5,1%	4,2%	4,5%

Bijlage 2. Samenvatting Eerste Tussenbericht 2025

De Perspectiefnota 2026 en het Eerste Tussenbericht 2025 worden zoals gebruikelijk tegelijkertijd aan de raad aangeboden in één document.

In de perspectiefnota wordt een actueel financieel perspectief op meerjarenbasis geschetst voor de jaren 2026 en verder. Het Eerste Tussenbericht is een rapportage over de uitvoering van de begroting in het lopende jaar 2025. Daarin worden afwijkingen op bestaand beleid en onvermijdelijke ontwikkelingen opgenomen. Bij de tussenberichten komt het voor dat de uitvoering van bestaand beleid ook meerjarige (onvermijdelijke) financiële gevolgen heeft. Die gevolgen worden dan betrokken in het meerjarig financieel perspectief. Andersom gebeurt het ook dat voorgesteld nieuw beleid wordt opgestart in het lopende jaar.

* € 1.000	2025				
programma + naam	Primitieve begroting	Wijziging raad t/m april	Begrotingswijziging perspectiefnota programma's	Begrotingswijziging perspectiefnota overige	Prognose TB1 einde jaar
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	-59.162	-3	-3.477	-2.898	-65.539
2. Samen leven en ondersteunen	-152.075	-350	-609	-538	-153.572
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	-35.088	0	422	-208	-34.874
4. Vrije tijd	-25.605	-27	-580	-454	-26.666
5. Veiligheid	-21.557	0	0	0	-21.557
6. Dienstverlening en participatie	-11.263	0	246	-155	-11.172
7. Inrichting van de stad	-6.952	511	-112	112	-6.441
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	362.093	0	9.178	4.141	375.412
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-231	0	0	0	-231
Overzicht overhead	-60.466	-481	950	0	-59.997
Eindtotaal	-10.306	-350	6.018	0	-4.637

De eerste kolom in de tabel laat de primitieve begroting zien zoals door de raad is vastgesteld in de raadsvergadering van 11 november 2024. In dit Eerste Tussenbericht zijn de begrotingswijzigingen van 2025 verwerkt tot en met de raad van april 2025. Die staan in de tweede kolom. In de derde kolom zijn de bedragen opgenomen als gevolg van nieuw beleid dat al in 2025 start, afwijkingen op bestaand beleid en onvermijdelijke ontwikkelingen. Deze bedragen zijn toegelicht in de programma's.

De overige mutaties zijn opgenomen in de vierde kolom. Daarin zijn de resultaatbestemmingsvoorstellen meegenomen. Het jaarrekeningresultaat van 2024 wordt bij het vaststellen van de jaarstukken gestort in de reserve Vrij inzetbaar via OAD en in de jaren erna via OAD op programma's beschikbaar gesteld. De mutaties in 2025 zijn per saldo neutraal maar leiden tot verschuivingen tussen programma's. Daarnaast zijn de technische wijzigingen in deze kolom verwerkt.

De tabel toont in de laatste kolom voor 2025 de prognose per programma als alle voorstellen uit het Eerste Tussenbericht 2025 worden overgenomen. De bedragen per programma kunnen enigszins afwijken van de bedragen in het hoofddocument, omdat daarin de cijfers per onderwerp zoveel mogelijk in samenhang zijn gepresenteerd, terwijl in de tabel de financieel-technische verwerking is weergegeven.

De laatste kolom laat de verwachte uitkomst zien van de jaarrekening 2025 op basis van de huidige kennis.

Bijlage 3. Resultaatbestemming jaarrekening 2024

In de jaarrekening 2024 is een resultaat van € 6,8 mln. vastgesteld. Dat positieve resultaat is, in afwachting van het voorstel 'resultaatbestemming' ten gunste gebracht van de Vrij inzetbare reserve. Het definitief bestemmen van het resultaat gebeurt jaarlijks bij de perspectiefnota. Hierdoor kan de gemeenteraad dit betrekken bij de integrale afweging van de verschillende beleidsvoornemens. De daarvoor benodigde voorstellen tot budgetoverheveling en resultaatbestemming worden in deze bijlage toegelicht. In paragraaf 2 worden de herfaseringen toegelicht en in paragraaf 3 de restantkredieten.

Budgetoverhevelingen

Het rekeningresultaat wordt positief beïnvloed door taken die in 2024 niet volledig zijn afgerond en waarvan het vervolg in de jaren 2025 en verder wordt voorzien. Vanwege het 'ravijnjaar 2026' wordt in deze perspectiefnota terughoudend omgegaan met het overhevelen van budget of het doen van resultaatbestemmingsvoorstellen. Daarbij heeft het college gekozen voor het uitgangspunt 'Nee, tenzij…..'. Dat uitgangspunt wordt op twee manieren toegepast.

1. In het algemeen worden geen voorstellen gedaan met overheveling naar 2026;
2. Als er budget beschikbaar is voor 2025 wordt dat budget eerst aangesproken voordat overgebleven budget uit voorgaande jaren beschikbaar wordt gesteld.

Bij het Tweede Tussenbericht zal meer inzicht bestaan in het verloop van de werkzaamheden en volgt een actualisatie.

Volgens ons begrotingsbeleid moeten voorstellen tot de budgetoverhevelingen van 2024 naar volgende jaren voldoen aan de volgende criteria:
- de activiteiten waar het budget in 2024 voor beschikbaar was zijn niet (geheel) uitgevoerd en de activiteiten zijn ook in 2025 of later nog noodzakelijk;
- voor deze activiteiten is geen structureel budget in de begroting beschikbaar;
- bij het vaststellen van de jaarrekening is op het betreffende programma sprake van een positief rekeningresultaat;
- het budget is niet eerder overgeheveld.

Voor activiteiten die niet volledig voldoen aan de criteria van budgetoverheveling maar waarbij het wel gaat om eenmalig budget voor activiteiten die in 2025 of later nog uitgevoerd worden wordt een resultaatbestemmingsvoorstel gedaan.
In onderstaande tabel zijn de aangeleverde voorstellen opgenomen inclusief advies om het betreffende budget naar volgende jaren te brengen. Onder de tabel worden de adviezen toegelicht.

Bedragen * € 1

Nr	Progr	Omschrijving	Budgetoverheveling (BO) of Resultaatbestemming (RB)	Advies wel/niet over	Naar 2025	Naar 2026	Naar 2027	Naar 2028	Naar 2029
1	1	Samenhang fysiek en sociaal domein ihkv Z2040	BO	niet		213.000			
2	1	Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal, taakmutaties	RB	wel	429.772				
3	1	Arbeidsmarktregio Zuid-holland centraal	RB	wel	2.467.848				
4	2	Toegankelijkheid, impulsgelden	RB	wel	290.000				
5	2	Crisisorganisatie	BO	wel	248.000				
6	2	Toekomstbestendige jeugdhulp	BO	niet		719.452			
7	3	Winkelcentra	RB	wel	208.000				
8	3	Externe adviescommissie bomen;	BO	niet	92.000				
9	3	Verbeteren schoolpleinen	BO	niet	105.000				
10	3	Klein onderhoud wegen	BO	niet		318.000			
11	3	Buitengym	RB	niet		120.000			
12	3	Schoon is gewoon	BO	niet		510.000			
13	3	Europatunnel	RB	wel	1.248.000				
14	4	Deze zomer naar het zwembad	BO	niet	245.000				
15	4	Toegankelijkheid gemeentelijke accommodaties	BO	wel	453.910				
16	5	Social Hub	BO	niet	113.305				
17	6	Omgevingswet	RB	wel	155.000				
18	7	Ontsluiting Rokkeveen en Lansingerland	BO	niet		76.000			
19	7	Pilot buurtvervoer	BO	niet		160.000			
20	7	Verkeersveiligheid	BO	niet	163.000				
21	7	Engelandlaan	RB	wel	62.000				
22	7	Woonwagenhuisvesting	RB	wel	164.000				
23	7	Noodtrap Croesinckplein	BO	niet	120.000				
24	7	Grondzaken faciliterend	RB	wel	-337.500	-102.000	-123.000	-44.000	-10.000
25	ovh	Verbeteren stadhuis	storten in reserve	wel	3.060.000				
26	ovh	Data gedreven werken	BO	niet		80.000			
		Totaal budgetoverhevelingen met positief advies			**701.910**	**0**	**0**	**0**	**0**
		Totaal resultaatbestemmingsvoorstellen met positief advies			**7.747.120**	**-102.000**	**-123.000**	**-44.000**	**-10.000**

2026
Bij de voorstellen 1, 6, 10, 11, 12, 18, 19 en 26 gaat het om budget dat in 2024 niet of niet volledig is uitgegeven en overheveling naar 2026 aan de orde is. In 2025 is voor deze activiteiten ook tijdelijk budget beschikbaar. Soms is er sprake van een tijdelijke ophoging op regulier budget. Het college stelt voor om geen overheveling naar 2026 te doen, het verloop van de activiteiten in 2025 af te wachten en in het Tweede Tussenbericht daarover te rapporteren.

2025
Ook bij de voorstellen 8, 9, 14, 16, 20 en 23 raadt het college af om in dit stadium aanvullend budget beschikbaar te stellen en eerst gebruik te maken van het budget 2025. Bij het Tweede Tussenbericht bestaat meer inzicht in de activiteiten.

Het college geeft een positief advies bij onderstaande voorstellen.

Bij voorstellen 2 en 3 gaat het om geld voor de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. Gemeente Zoetermeer is penvoerder en ontvangt gelden via de Algemene Uitkering. Besteding vindt plaats aan de hand van door deelnemende gemeenten ingediende plannen. De gelden dienen beschikbaar te blijven voor de regio.

2. Arbeidsmarktregio Zuid-Hollland Centraal, openstaande taakmutaties
In opdracht van het Rijk werkt de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC) aan twee extra taken: 1. het begeleiden van (kwetsbare) jongeren naar werk en 2. de regionale doelgroepspecifieke aanpak. Doelstelling van de eerste taak is om gemeenten, scholen, en hun partners zich in te zetten om kwetsbare jongeren te ondersteunen naar vervolgonderwijs of werk (Aanpak Jeugdwerkloosheid). Het doel van de regionale doelgroepspecifieke aanpak is om arbeidsparticipatie van statushouders en andere kwetsbare groepen te vergroten en hen extra te ondersteunen.

3. Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal
Om ervoor te zorgen dat meer mensen kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt werken overheidsinstellingen, werknemers- en werkgeversorganisaties en onderwijsinstellingen samen om de dienstverlening in de arbeidsmarktregio te verbeteren.

De gemeente Zoetermeer ontvangt als centrumgemeente een decentralisatie-uitkering voor het versterken van de arbeidsmarktregio's met als doel de samenwerking te verstevigen. Vanuit de decentralisatie-uitkering worden structurele kosten gemaakt om de regiefunctie uit te voeren (programmamanager, programmasecretaris) en de publieke werkgeversdienstverlening (WSP, social return) vorm te geven. Daarnaast zijn er incidentele middelen om dienstverlening aan inwoners te ontwikkelen (psychisch beperkten, arbeidsbeperkten, jongeren, statushouders). Deze opgave vraagt om een structurele meerjarenaanpak met een structurele financiering. Deze structurele financiering is vanaf 2025 door het Rijk toegekend.

In 2024 zijn niet alle beschikbare middelen besteed, mede doordat er tijdens de coronacrisis veel middelen beschikbaar zijn gesteld vanuit het 3e steun- en herstelpakket voor het voorkomen van werkloosheid. Deze middelen zijn deels meerjarig begroot door leerwerkmakelaars voor jongeren in te zetten in de periode van 2024 tot en met 2027. In 2025 zal er een plan uitgewerkt worden om jongeren met een psychische beperking extra te ondersteunen en wordt het Werkcentrum Zuid-Holland Centraal operationeel.

4. Impulsgelden
In het Coalitieakkoord zijn impulsmiddelen toegankelijkheid beschikbaar gesteld (tijdvak 2023 t/m 2026, € 0,15 mln. per jaar). Het betreffen middelen bestemd voor nieuw beleid algemene fysieke toegankelijkheid. In het Manifest Fysieke Toegankelijkheid dat in het voorjaar naar de raad is gestuurd is vastgelegd hoe Zoetermeer aan de slag wil gaan met het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid. Daarbij is rekening gehouden met de resterende middelen uit 2024 en eerdere jaren.

5. Crisisorganisatie
In 2024 zijn de maatregelen vanuit de crisisorganisatie in gang gezet. Deze maatregelen hebben een ander verloop dan vooraf bedacht. Een deel van de gestarte maatregelen uit 2024 loopt door in 2025. Daarnaast hebben personele omstandigheden bijgedragen aan een vertraagde start van het ZIN-team. Zonder deze aanvullende inzet, kunnen de maatregelen niet worden uitgevoerd of moeten deze vroegtijdig worden stopgezet. De berekende verwachte opbrengsten (ruim € 1,2 mln.) zullen dan niet behaald worden en de wachttijden bij Jeugd- en Gezinshulp zullen oplopen.

7. Winkelcentra
Voor het verbeteren van de uitstraling van de openbare ruimte van verouderde wijkwinkelcentra en kantoor- en bedrijventerreinen is een uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld. Door capaciteitsproblematiek is de uitvoering van de werkzaamheden nu geprogrammeerd voor 2025. Voorgesteld wordt om het ontstane voordeel in 2024 via een resultaatbestemming over te zetten naar 2025. De raad is in februari per memo over de voorgenomen werkzaamheden geïnformeerd.

13. Europatunnel
In de jaarstukken 2023 was een voorziening opgenomen voor herstelwerk aan de Europatunnel omdat er platen omhoog kwamen. Door een noodmaatregel is het acute risico weggenomen en is de voorziening in de jaarstukken 2024 vrijgevallen. De werkzaamheden moeten nog wel worden uitgevoerd. Daarvoor loopt een aanbestedingstraject.

15. Toegankelijkheid gemeentelijke accommodaties
In 2024 is gestart met het opstellen van een plan van aanpak voor het verbeteren van de toegankelijkheid van openbare gebouwen, zodat deze ook te bezoeken zijn voor mensen met een handicap of beperking. De uitvoering is gestart in het 4e kwartaal 2024 en loopt door in 2025.

17. Omgevingswet
De Omgevingswet is in werking getreden en de transitiefase is per 1 januari 2024 gestart. De aangeschafte software voor het opstellen van het omgevingsplan voldeed niet. En is een nieuwe applicatie aangeschaft. Hierdoor is vertraging opgetreden. Het projectplan voor de transitiefase van de Omgevingswet 2024-2026 is afgerond en op basis daarvan zijn al opdrachten verstrekt, die pas begin 2025 zijn gestart. Het niet bestede bedrag uit 2024 is nodig voor de uitvoering van het Projectplan transitiefase Omgevingswet 2024 tot en met 2026.

21. Engelandlaan
De bouw van het woningversnellingsproject Engelandlaan 270 is verschoven in de tijd. In 2023 is het bestemmingsplan vastgesteld. Het project heeft een vertraging in de uitvoering van meer dan 1,5 jaar. De ontwikkelaar heeft het bouwplan aangepast. Er is een nieuwe aannemer ingeschakeld om de bouwkosten te verlagen. De sloop is gestart en de fase van het bouwrijpmaken zal daarna starten en naar verwachting van 2025 tot 2026 duren.
22. Woonwagenhuisvesting

De opdracht aan de aannemer voor de herinrichting van de Bleiswijkseweg is in 2024 stilgelegd omdat er geen overeenstemming was bereikt in 2023 tussen gemeente en gebruiker van de grond. Er zijn al wel verplichtingen aangegaan. Budget inclusief overheveling is misschien niet toereikend.

24. Faciliterend grondbeleid
Voor het programma Binnenstad is een meerjarig uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld voor een aantal faciliterende projecten. De gesprekken met de marktpartijen om tot gezamenlijke plannen te komen vragen meer tijd. De planning van Oostergo en Eleanor Rooseveltln 3-29 loopt uit naar 2025.
Bij de Stedin projecten zijn de gronden niet in 2024 verkocht, planning is 2025. De hiermee gemoeide kosten en inkomsten faseren mee.

De faciliterende projecten staan neutraal in de begroting 2025 (lasten zijn gelijk aan baten).

25. Verbeteren kwaliteit en functioneren van het Stadhuis-Forum
In 2024 en in 2025 zijn middelen opgenomen om de kwaliteit en het functioneren van het Stadhuis-Forum te verbeteren. De ontwerpfase heeft meer tijd gekost met als gevolg dat de uitvoering grotendeels verschuift naar 2025 en 2026. Omdat de uitvoering met onzekerheid gepaard gaat wordt voorgesteld het uit 2024 resterend bedrag voorlopig te storten in de brede bestemmingsreserve en voor de verbouwing beschikbaar te houden.

Herfaseringen

De gemeente kent meerjarige projecten in de exploitatie waarvan de kosten worden gedekt uit reserves, subsidies of bijdragen van derden. Deze projecten zijn voor de exploitatie dus budgettair neutraal. Als de kosten in enig jaar lager zijn dan geraamd door vertraging in de uitvoering is de onttrekking uit de reserve in dat jaar ook lager en blijft het budget in de reserve beschikbaar voor dat project. De activiteiten (en daarmee gemoeide kosten en dekking uit reserves) schuiven door in de tijd. Er is sprake van een faseringsverschil van kosten en dekking ten opzichte van de begroting. Dit noemen we herfaseren. In de periodieke voortgangsrapportages worden de oorzaken nader toegelicht. In onderstaande tabel worden de budgettair neutrale herfaseringen per onderwerp genoemd en is aangegeven wat de dekking is. Gevraagd wordt om in te stemmen met het herfaseren van de volgende projecten naar 2025 en volgende jaren.

Bedragen * € 1

Nr.	Progr	Onderwerp	Dekking	2025	2026	2027	2028	2029
1	1	Strategie werklocaties	Fonds Zoetermeer 2040		100.000			
2	1	Vindplaatsen verborgen schulden	Sociaal innovatiefonds	160.000				
3	2	Impact gedreven inzet voor jeugd & gezinnen	Sociaal innovatiefonds	42.605	92.550			
4	2	Innovatief wijkgericht	Sociaal innovatiefonds	26.821				
5	2	Preventie in de praktijk	Sociaal innovatiefonds	32.265	166.799			
6	3	SPUK aanpak energiearmoede	Bijdrage derden		843.898			
7	3	Klimaatgelden	Brede bestemmingsreserve	130.100				
8	3	Duurzaamheid	Reserve duurzaamheidsfonds					2.804.088
9	3	SPUK CDOKE	Bijdrage derden		1.479.024			
10	3	SPUK Lai	Bijdrage derden	283.500				
11	6	Subsidieregeling maatschappelijke initiatieven	Fonds Zoetermeer 2040			100.000		
12	7	Wijkplan Palenstein	Brede bestemmingsreserve		20.681	17.000		
13	7	Schaalsprong openbaar vervoer	Fonds Zoetermeer 2040	250.000				
14	7	Woningbouw als aanjager	Fonds Zoetermeer 2040	100.000				
15	7	Bestuurlijke tafel wonen	Bijdrage derden	50.712				
16	7	Woningbouwsubsidies	Bijdrage derden	1.460.000				
17	7	Ruimtelijke strategie	Fonds Zoetermeer 2040	100.000				
18	7	Investeringsagenda	Fonds Zoetermeer 2040	100.000				
19	7	Nieuwe initiatieven	Fonds Zoetermeer 2040	100.000				
20	7	Onderzoeksbudget en bestemmingsplannen	Fonds Zoetermeer 2040	35.226				
21	7	Wijkaanpak Buytenwegh	Fonds Zoetermeer 2040	90.000	90.000			
22	7	Nazorg grondexploitaties	Brede bestemmingsreserve	505.942				
23	7	Strategische agenda faciliterend grondbeleid	Bijdrage derden	285.000				
			Totaal	**3.752.171**	**2.792.952**	**117.000**	**0**	**2.804.088**

Toelichting Herfaseringen

Hieronder wordt in het kort per voorstel de reden van herfasering weergegeven.

1. Strategie werklocaties

De uitvoering van de gebiedsvisie gemengd zakendistrict Entree-Zuid is vanwege de vertraging van de Entree uitgesteld. Dit heeft een voordeel opgeleverd van € 0,1 mln. in 2024.Hier staat een lagere onttrekking aan de reserve Fonds Zoetermeer 2040 tegenover. Het budget wordt geherfaseerd naar 2026.

2. Vindplaatsen verborgen schulden
Het project heeft een succesvolle 1e fase gehad en zal in 2025 nog een vervolg krijgen op grotere schaal, voor 2025 is nog €160.000 benodigd. Het resterende budget van €169.000 kan vrijvallen t.g.v. de reserve.

3. Impact gedreven inzet voor jeugd & gezinnen
In 2025 vindt de tussenevaluatie plaats. Dit project maakt onderdeel uit van het ontwikkelperspectief van Meerzicht, er wordt bekeken in welke vorm en schaal het project wordt voortgezet.

4. Innovatief wijkgericht
Het project is afgerond en zat in de nazorgfase in de eerste helft van 2025.

5. Preventie in de praktijk
In 2025 vindt de tussenevaluatie plaats. Dit project maakt eveneens onderdeel uit van het ontwikkelperspectief van Meerzicht, er wordt bekeken in welke vorm en schaal het project wordt voortgezet.

6. SPUK aanpak energiearmoede
Om energiearmoede tegen te gaan heeft het Rijk subsidie beschikbaar gesteld. De subsidie wordt onder andere gebruikt voor energiebesparende maatregelen bij sociale woningbouwprojecten. Bij het opmaken van het Tweede Tussenbericht was nog de verwachting dat dit in 2024 zou plaatsvinden. De gemeente was echter nog in gesprek met de woningbouwcorporaties om dit op een effectieve en juridisch juiste manier in te regelen. Om deze reden zijn er geen uitgaven verricht in 2024, maar zal dit doorschuiven naar 2025.

7. Klimaatgelden
Voor de extra taken vanuit het klimaatakkoord is via de algemene uitkering € 687.000 beschikbaar gesteld. Dit is voor besteding in de brede bestemmingsreserve gestort. In de jaarrekening is op het budget van de klimaatgelden een voordeel ontstaan van € 0,13 mln. Hiervoor zijn in 2024 opdrachten verstrekt, maar de uitvoering is vertraagd en vindt in 2025 plaats.

8. Duurzaamheid
In 2024 zijn plannen uitgewerkt voor de besteding van de reserve. De plannen zijn met de belanghebbenden afgestemd. Voor het eigen vastgoed is door capaciteitsgebrek pas in de loop van 2024 gestart met planvorming rondom het theater en het CKC. Hierdoor is de begrote besteding vertraagd. De besteding daarvan zal na de besluitvorming in latere jaren plaatsvinden. Tegenover de lagere kosten staat een lagere onttrekking van het duurzaamheidsfonds.

9. SPUK CDOKE
In 2024 is verder gewerkt aan de versterking van de gemeentelijke organisatie voor het uitvoeren van de klimaat- en energietaken. In verband met de onzekerheid over de continuering en omvang van de rijkssubsidie voor 2026-2030 is besloten om de subsidie te spreiden over de verschillende jaren. Om niet te veel gebonden te zijn aan vaste verplichtingen is de formatie gesplitst in een vaste en flexibele schil. Het vaste deel van de formatie is nog niet volledig op orde door krapte op de arbeidsmarkt en beperkte capaciteit voor het inwerken. De besteding vindt in latere jaren plaats.

10. SPUK Lai
De specifieke uitkering is erop gericht om eigenaar-bewoners die moeite hebben met het verduurzamen van hun woning te helpen via ondersteuning en extra financiële middelen. De gemeente heeft hiervoor een subsidieregeling vastgesteld. Een externe instantie voert deze regeling uit en heeft hiervoor een voorschot ontvangen. Uit de verantwoording blijkt dat in 2024 nog beperkt gebruik is gemaakt van de regeling. Dit geeft een voordeel van € 0,283 mln. De regeling is inmiddels verruimd en de verwachting is dat er in 2025 wel gebruik van wordt gemaakt.

11. Subsidieregeling maatschappelijke initiatieven
Het digitaal platform is ingericht en vanaf 1 januari 2025 kunnen inwoners conform raadsvoorstel gedurende drie jaren aanvragen indienen. Vandaar herfasering naar 2027.

12. Wijkplan Palenstein
Voor het wijkplan Palenstein is budget beschikbaar gesteld. De besteding van het budget over de jaren geschiedt in relatie tot de voortgang van de realisatie van het programma Palenstein en wordt gedekt vanuit de brede bestemmingsreserve. Het programma loopt nog wat langer door dan gepland. In 2024 zijn een aantal activiteiten, zoals het plein Palenstein, niet of niet volledig uitgevoerd waardoor het vieren van mijlpalen met de bewoners en activiteiten rondom het nieuwe plein is vertraagd. De oplevering van het plein zal in 2025 plaatsvinden. Voor 2026 staan nog activiteiten gepland bij de Van Aalstlaan en het Van Aalstpark.

13. Schaalsprong openbaar vervoer
Op de OV schaalsprong is in 2024 een voordeel van € 0,25 mln. gerealiseerd. Op het gebied van verkeer is momenteel weinig capaciteit beschikbaar. Hierdoor kon er minder aandacht aan de OV schaalsprong worden besteed waardoor er minder onderzoekskosten zijn gemaakt. Het lobbytraject voor de lightrail en andere projecten ter verbetering van het openbaar vervoer blijft onverminderd doorgaan.

14. Woningbouw als aanjager
De werkzaamheden voor het opstellen van het ontwerp-Volkshuisvestingsprogramma lopen door naar 2025. Daarna wordt dit ter inzage gelegd en start het geplande participatietraject. Daarna wordt nog een participatieverslag opgesteld.

15. Bestuurlijke tafel wonen
De gemeente is namens de Haaglandengemeenten penvoeder van de bestuurlijke tafel wonen. De inkomsten en uitgaven lopen via onze begroting. De deelnemende gemeenten hebben besloten het budget toe te voegen aan het budget van 2025.

16. Woningbouwsubsidies
In de programmabegroting is om de woningbouw te stimuleren voor drie projecten een budget opgenomen van € 1,46 mln. met dekking vanuit een subsidie van de provincie. Twee projecten zijn vertraagd. Het project Engelandlaan 140 wordt in 2025 opgeleverd en het project ’t Seghe Waert start in 2025 op. Daardoor wordt de subsidie niet in 2024 verstrekt, maar in 2025.

17. Ruimtelijke strategie
Voor de ontwikkeling van de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer (RSZ) zijn de opgaven per thema uitgewerkt. Hiervoor zijn de ‘Zoetermeerse principes’ opgesteld die vertaald zijn naar zeven richtinggevende uitspraken over de toekomst van de stad. Na vaststelling van deze principes wordt de RSZ verder

uitgewerkt door de verschillende thema's met elkaar te confronteren. Dit resulteert in een eindproduct, waarover naar verwachting de raad in het 3e kwartaal van 2025 een besluit neemt.

18. Investeringsagenda
De investeringsagenda is opgestart in 2024, maar kan pas worden uitgewerkt na vaststelling van de RSZ.

19. Nieuwe initiatieven
Voor het budget nieuwe initiatieven geldt dat er in afwachting van beschikbare capaciteit beperkt nieuwe initiatieven zijn opgestart. Er is onderzoek verricht en er zijn maatregelen genomen om de doorlooptijd te verkorten en belemmeringen voor een snelle doorstart weg te nemen. Hiermee ontstaat een effectiever proces om de woningbouw te versnellen.

20. Onderzoeksbudget en bestemmingsplannen
Op het budget onderzoekskosten strategische agenda is een voordeel ontstaan. Hiervoor zijn in 2024 al wel opdrachten verstrekt maar deze zijn nog niet allemaal afgerond. Dat gebeurt in 2025.

21. Wijkaanpak Buytenwegh
In de loop van 2024 is gestart met de wijkverkenning. Eind mei is de projectopdracht vastgesteld. In juli-september zijn de bewoners en wijkprofessionals geïnterviewd met als doel het verzamelen van informatie. De resultaten daarvan worden samen eerder verzamelde kwantitatieve data geanalyseerd. Begin 2025 zijn de conclusies van de wijkverkenning via een afzonderlijk memo met de raad gedeeld. Het resterende budget wordt gebruikt voor de vervolgfase. Het college heeft het voornemen om samen met inwoners, corporaties en andere maatschappelijke partners een gebiedsaanpak te ontwikkelen dat moet leiden tot verbeteringen in de wijk.

22. Nazorg grondexploitaties
Voor nazorg van grondexploitaties zijn nog beperkt middelen beschikbaar in de Brede Bestemmingsreserve. In 2024 zijn niet alle middelen besteed. In 2025 zijn deze middelen naar verwachting nodig voor nazorg.

23. Strategische agenda faciliterend grondbeleid
De uitvoering van de Visie Zoetermeer 2040 en de daaruit voorvloeiende programma's en het aanjagen van de onderdelen uit de Strategische Agenda brengt kosten met zich mee. Voor faciliterend grondbeleid is voor de periode 2024-2025 tweemaal € 285.000 beschikbaar gesteld. In 2025 is zicht op een aantal nieuw te starten faciliterende projecten. Het budget staat neutraal in de begroting (lasten zijn gelijk aan baten).

Instandhouding kredieten

Kredieten zijn begrote uitgaven voor investeringen. De lasten van deze investeringen bestaan gedurende de levensduur uit afschrijvings- en rentelasten ten laste van de exploitatie. Als een investeringswerk is afgerond wordt dat krediet 'afgesloten en in exploitatie genomen'. Dat wil zeggen dat de kosten van rente en aflossing ten laste van de exploitatie komen. Zolang een krediet nog niet in exploitatie is genomen (het werk is nog niet afgerond) wordt er op het krediet

nog niet afgeschreven en komen er nog geen lasten voor rente en afschrijving ten laste van de exploitatie.
Vanuit oogpunt van beheersing worden kredieten die ouder zijn dan twee jaar en die nog niet in exploitatie zijn genomen beoordeeld op de noodzaak om deze nog open te houden (niet af te sluiten) en als (restant) krediet over te hevelen naar het nieuwe jaar. Over 2024 gaat het om kredieten in onderstaande tabel.
De werkzaamheden zijn vertraagd, onder meer vanwege aanbestedingstrajecten, afstemming met derden, capaciteitsgebrek, vertraging bij landelijke ontwikkelingen, e.d.

Bedragen * € 1

Omschrijving	Uitgaven					Inkomsten			
	Begroting	Rekening	Overbrengen naar 2025	Overbrengen naar 2026	Overbrengen naar 2027	Begroting	Rekening	Overbrengen naar 2025	Overbrengen naar 2026
Afvalinzameling									
Tractiemiddelen en zoutstrooimachines	5.193.699	1.052.647	4.141.052			0	0	0	0
Ondergrondse containers	1.309.419	238.154	1.055.665			0	0	0	0
Gebouwen									
Gemeentelijke accomodaties	2.296.021	2.349.667	-51.485	-2.160		1.038.000	1.555.319		
Sociaal Culturele accommodaties	577.886	34	577.852			97.000	97.475		
Scholen	22.638.975	862.606	21.131.485	644.884	0	0	79.506		
Sportaccommodaties	10.547.150	5.224.908	5.322.242			0	132.293		
Inrichting en ICT	2.425.000	488.565	936.435	1.000.000					
Mobiliteit									
Diverse reconstructies, verbeteren verkeersveiligheid	1.059.306	214.538	143.543	859.306		482.500	157.626	0	482.500
Openbare ruimte									
Gronden	389.470	340.363	49.107			460.000	438.050	10.000	
Bruggen, viaducten, tunnels, wegen en beschoeiingen	10.045.031	5.694.644	1.327.900	1.511.244	1.511.244	0	46.789		
Aanleg Centraal Park	9.566.107	3.653.170	5.912.937			2.970.000	224.155	2.745.845	
R&D kosten	2.908.868	30.561	1.656.614			18.000	0	18.000	
Entree	31.873.663	3.314.902	27.049.918	3.175.562		24.730.464	5.269.451	23.774.710	1.575.000
Woonwagens	354.635	0	354.635						
Eindtotaal	**101.185.230**	**23.464.760**	**69.607.900**	**7.188.835**	**1.511.244**	**29.795.964**	**8.000.664**	**26.548.555**	**2.057.500**

Voorgesteld wordt om afgerond € 69,6 mln. aan uitgaven over te brengen naar 2025, € 7,2 mln. naar 2026, € 1,5 mln. naar 2027 en aan inkomsten € 26,5 mln. naar 2025 en € 2,1 mln. naar 2026.

Bijlage 4. Totaaloverzicht financiële ontwikkelingen

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid

Bedragen * € 1.000

	Financiële ontwikkelingen bestaand beleid					
Progr	**Omschrijving**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1	Reclame-inkomsten	-406				
1	Alleenverdienersproblematiek	-168				
1	Aanpassingen ramingen voortijdig schoolverlaten	56				
1	Aanpassingen ramingen voortijdig schoolverlaten	-56				
1	Ontwikkeling WSW	-254	-498	-328		
1	Oploop Nieuw Beschut Werk (participatiewet)	-151	-149	-158	-177	-208
1	Re-integratie (werkbedrijf de Binnenbaan)	-462	-462	-462	-462	-462
1	Aanpassing raming Onderwijsachterstandenbeleid	800				
1	Aanpassing raming Onderwijsachterstandenbeleid	-800				
1	Aanpssing ramingen Volwasseneneducatie/laaggeletterdheid	1.094				
1	Aanpssing ramingen Volwasseneneducatie/laaggeletterdheid	-1.094				
1	Aanpassing raming Nationaal Programma Onderwijs, lasten	428				
1	Aanpassing raming Nationaal Programma Onderwijs, baten	-428				
1	Klimaatklachten schoolgebouwen Spitsbergen	-50	-4	-4	-4	-4
1	Voortzetting Geldpunt	-223				
1	Voortzetting Geldpunt, reserve noodfonds Energiecrisis	223				
1	Organisatieontwikkeling Sociaal Domein	0	-pm	-pm	-pm	-pm
1	Uitvoeringcapaciteit Leerplicht en Doorstroompunt	95				
1	Aanpassing raming afschrijving	-2	-4	0	0	-0
2	Noodopvang Oekraïne, lasten	-3.600	-600	pm	pm	pm
2	Noodopvang Oekraïne, vegoeding rijk	6.500	1.083			
2	Hotel- en accommodatieregeling (HAR)	-771				
2	Hotel- en accommodatieregeling (HAR), vergoeding COA	371				
2	Noodopvang asielzoekers	-30	-50	-50	-50	-50
2	Noodopvang asielzoekers, dekking via OAD					
2	Behoud huidige uitvoeringscapaciteit Wmo	-1.100	-pm	-pm	-pm	-pm
2	Behoud huidige uitvoeringscapaciteit Wmo, werkbudget Wmo	1.100				
2	Behoud uitvoeringscapaciteit JGH & Leerplicht	-800	-pm	-pm	-pm	-pm
2	Jeugdgezondheidszorg, indexatie	-152	-152	-152	-152	-152
2	Jeugdgezondheidszorg, basistakenpakket		-192	-192		
2	Organisatieontwikkeling Sociaal Domein	0	-pm	-pm	-pm	-pm
3	Warmte-Koude opslag Palenstein	3.162	1.000	-3.162		-1.000
3	Warmte-Koude opslag Palenstein, Brede stemmingsreserve	-3.000	-1.000	3.000		1.000
3	Klimaat- en energiebeleid		-2.800	-2.800	-2.800	-2.800
3	Klimaat- en energiebeleid, dekking via SPUK		2.800	2.800	2.800	2.800

3	Vervanging wasstraat AIZ		-11	-11	-11	-11
3	Vervanging wasstraat AIZ, afvalstoffenheffing		11	11	11	11
3	Betaald parkeren	500	500	500	500	500
3	Verlichting Jan Waaijerbrug	-180				
3	Waterspeeltuin Rakkersveld	-100				
3	Voertuigen toezicht en storingsdienst		-60	-60	-60	-60
3	Aanpassing raming afschrijving	184	88	87	74	74
4	Grand Depart (start Tour de France)	160	40	-200		
4	Grand Depart (start Tour de France), Reserve Fonds Z'meer 2040	-160	-40	200		
4	Investeringsimpuls voor amateurverenigingen	-178				
4	Investeringsimpuls voor amateurverenigingen, res. Investeringsimpuls	178				
4	Zoetermeers noodfonds, lasten	-98				
4	Zoetermeers noodfonds, onttrekking Zoetermeers noodfonds	98				
4	Brede SPUK (onderdeel Brede regeling combinatiefunctionarissen)		-366			
4	Brede SPUK (combinatiefunctionarissen), rijksbijdrage en ov. inkomsten		366			
4	Vervanging bedrijfsbus Vrije tijd		-8	-8	-8	-8
4	Vervanging bedrijfsbus Vrije tijd, dekking binnen begroting		8	8	8	8
4	Bestuurlijke evenementen	-50	-50	-50	-50	-50
4	Afboeken VTA kosten WKA Scheglaan 11	-197				
4	Motie 2412-07a extra budget mediabeleid		-20			
4	Realisatie filmhuis Cameo	-127				
4	Realisatie filmhuis Cameo, Reserve Fonds Z'meer 2040	127				
4	Aanpassing raming afschrijving	46	14	15	15	15
6	Burgerzaken	-50				
6	Voertuigen bouw- en woningtoezicht		-16	-16	-16	-16
6	Voertuigen bouw- en woningtoezicht, dekking via leges		16	16	16	16
6	Aanpassing raming afschrijving	3	3	3	3	3
7	Omgevingswet	166	166	166	166	166
7	Omgevingswet, lagere algemene uitkering					
7	Flexwoningen Ruimtebaan	-20	1	1	1	1
7	Aanpassing raming afschrijving	-33	-33	-34	-35	-35
ovh	Loonkosten overhead	300				
ovh	Informatisering en Automatisering	120				
ovh	Beveiliging Stadhuis	-190	-190	-190	-190	-190
ovh	Formatie-uitbreiding opslag overhead	-451	-387	-278	-240	-240
ovh	Organisatieontwikkeling Sociaal Domein	0	-pm	-pm	-pm	-pm
ovh	Extra afschrijving ambtenarenfietsenstalling	481				
ovh	Aanpassing raming afschrijving	156	12	9	9	9

OAD	Renteopbrengst	-500	pm	pm	pm	pm
OAD	Dividend Stedin		500	500	1.000	1.000
OAD	Bezwaarschriften	-180				
OAD	Inzetten van taakmutaties, tbv bestaand beleid	-136	-116	-116	-116	-116
	Totaal financiële ontwikkelingen bestaand beleid	**151**	**-600**	**-954**	**233**	**202**

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Bedragen * € 1.000

	Onvermijdelijke ontwikkelingen					
Progr	**Omschrijving**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1	Bijstandsuitkering (BUIG) lasten	-4.935	-4.935	-4.935	-4.935	-4.935
1	Bijstand jongerennorm		47	47	47	47
1	Bijstandsuitkering (BUIG) baten	4.935	4.935	4.935	4.935	4.935
1	Verhoogde asielstroom	-110	-pm	-pm	-pm	-pm
1	Juridische overdracht schoolgebouwen	-100				
1	Uitbreiding basisschool IKC De Vijf Pilaren	-50				
2	Kinderopvang op sociaal medische indicatie	-27	-27	-27	-27	-50
OAD	Kinderopvang op sociaal medische indicatie, rijksbijdrage					
4	Openbare bibliotheken	-379	-379			
OAD	Openbare bibliotheken, decentralisatieuitkering					
6	Bestuurlijke samenwerking	-50	-50	-50	-50	-50
6	Transitiekosten omgevingswet	-140	-260			
6	Transitiekosten omgevingswet, rijksbijdrage	400				
6	Doorontwikkeling Burgerzaken		-120	-120	-120	-120
Ovh	Doorontwikkeling Burgerzaken, dekking overzicht Overhead		115	115	115	115
6	Doorontwikkeling Burgerzaken, dekking legesverhoging		5	5	5	5
ovh	Wet Open Overheid	-171	-205	-205	-205	-205
OAD	Wet Open Overheid, dekking OAD					
ovh	NIS2-richtlijn		-290	-290	-290	-290
OAD	Inzetten van taakmutaties tbv onvermijdelijke ontwikkelingen	577	564	185	185	208
	Totaal onvermijdelijke ontwikkelingen	**-50**	**-600**	**-340**	**-340**	**-340**

Nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

	Nieuw beleid					
Progr	**Omschrijving**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1	Work in Nederland (WIN)	-150	-150	-150		
OAD	Work in Nederland (WIN), dekking via OAD					
1	Hervorming Arbeidsmarktinfrastructuur	-1.146	-966	-1.256	-1.430	-1.172
OAD	Hervorming Arbeidsmarktinfrastructuur, dekking via OAD					
1	Taakmutaties Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal	-137	-137			
OAD	Taakmutaties Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal, dekking via OAD					
1	Verhoogde inzet asiel en integratie	-258				
1	Collegevoorstel inzet Geldpunt		-223	-223	-223	-223
1	Collegevoorstel inzet Geldpunt, dekking via SPUK		223	223	223	223
1	Campagnebudget preventie en vroegsignalering schuldhulpverlening	-25	-25	-25	-25	-25
2	Realisatie gemeentelijke opvang	-2.100	-pm			
2	Crisisorganisatie Sociaal Domein, regie, ZIN-team		-653			
3	Natuurinclusief verduurzamen en Soortenmanagementplan	-67	-150	-150		
3	Natuurinclusief verduurzamen en Soortenmanagementplan, SPUK	67	150	150		
5	Zoetermeerse panden		-190	-190		
5	Zoetermeerse panden, Reserve Fonds Z'meer 2040		190	190		
7	Omgevingswet	-50	-102	-102	-102	-102
7	Extra vastgoedadviseur		-116	-116	-116	-116
7	Extra vastgoedadviseur, dekking via inzet op projecten		58	58	58	58
7	Dakenteam		-200	-200		
7	Dakenteam, Reserve Fonds Z'meer 2040		120	120		
7	Dakenteam, subsidie en kostenverhaal		80	80		
7	Volkshuisvestingsprogramma		-300	-300		
7	Volkshuisvestingsprogramma, Reserve Fonds Z'meer 2040		300	300		
7	Formatie Wonen		-116	-116	-pm	-pm
7	Formatie Wonen, Reserve Fonds Z'meer 2040		116	116	pm	pm
7	Formatie vekeer/mobiliteit	-80	-195	-195	-195	-195
7	Formatie vekeer/mobiliteit, Reseve Fonds Z'meer 2040	80	195	195		
7	Mobiliteit participatie en onderzoek		-240			
7	Mobiliteit participatie en onderzoek, Reserve Fonds Z'meer 2040		240			
7	Wet Goed Verhuurderschap en Wet betaalbare huur	-135	-135	-106	-97	-93
OAD	Wet Goed Verhuurderschap en Wet betaalbare huur, taakmutatie AU					
7	Voorbereiding regiodeal	-50	-100	-pm	-pm	-pm
7	Voorbereiding regiodeal, Reserve Fonds Z'meer 2040	50	100			
7	Subsidie woningbouwproject	-200				

7	Subsidie woningbouwproject, dekking via provincie	200				
7	GR Bedrijvenschap Hoefweg	200				
7	GR Bedrijvenschap Hoefweg, storting in Reserve Fonds Z'meer 2040	-200				
7	Penvoerderschap Hoefweg	-20	-20	-20	-20	-20
7	Penvoerderschap Hoefweg, Reserve Fonds Z'meer 2040	20	20	20	20	20
ovh	Subsidiewerver		-130	-130	-130	-130
OAD	Subsidiewerver, dekking via OAD (reservering groei van de stad)					
ovh	Public Affairs		-130	-130	-130	-130
OAD	Public Affairs, dekking via OAD (reservering groei van de stad)					
ovh	Public Affairs, uitvoeringsbudget	-25	-40	-40	-40	-40
OAD	Public Affairs, uitvoeringsbudget, dekking OAD					
ovh	Meterkasten Netbeheerder	-25				
6	Meterkasten Netbeheerder, dekking potje college	25				
ovh	Personeelsvergoedingen, reiskostenregeling	250	-250	-250	-250	-250
ovh	Personeelsvergoedingen, reiskostenregeling, dekking bez p max -1		250	250	250	250
ovh	Integriteitscoordinatoren en integriteitsonderzoek		-300	-300	-300	-300
OAD	Inzetten van taakmutaties tbv nieuw beleid	1.568	1.388	1.512	1.527	1.265
OAD	Inzetten reservering groei van de stad	25	300	300	300	300
OAD	Aanpassen rentescenario	0	0	0	pm	pm
	Totaal nieuw beleid	**-2.183**	**-1.138**	**-485**	**-680**	**-680**

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

Hieronder volgen twee tabellen met de bezuinigings- en dekkingsvoorstellen. De tabellen verschillen van elkaar qua volgorde/opsomming van de voorstellen. De eerste tabel toont de voorstellen in volgorde van de inrichting van de Perspectiefnota 2026 te starten bij programma 1 en verder. De tweede tabel start met de meer financieel technische voorstellen die 'het minste pijn' doen voor de inwoners, bedrijven en instellingen.

Bedragen * € 1.000

	Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen				
Progr	**Omschrijving**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1	Verbonden partijen, De Binnenbaan	450	450	450	450
1	Verbonden partijen, MRDH	9	9	9	9
1	Besparing subsidies Sociaal Domein (onderwijs)	262	193	224	254
1	Economie, werkbudget en capaciteit	150	150	150	150
2	Verbonden partijen, GGD/VT	189	189	189	189
2	Verbonden partijen, Servicebureau Haaglanden	11	11	11	11
2	Besparing subsidies Sociaal Domein (Wmo/welzijn)	234	234	234	234
2	Besparing subsidies Sociaal Domein (jeugd)	250	250	250	250
2	Effectiever inrichten individuele voorzieningen (WMO/HH)	250	250	250	250
2	Vrijwilligerswaardering	20	20	20	20
3	Vervangingsinvesteringen kapitaliseren	7.000	7.000	7.000	7.000
3	Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	350	350	350	350
3	Kostendekkendheid riolering	130	130	130	130
3	Zwerfvuil ruimen beperken	35	35	35	35
3	Versoberen beheer openbare ruimte	45	45	45	45
3	Beperken herstelwerkzaamheden openbare ruimte	53	53	53	53
3	Verlagen budget tijdelijke kwaliteitsimpuls	100			
3	Stoppen met organiseren adoptiegroen	28	56	84	112
3	Beperken van het nemen van verkeersmaatregelen	15	15	15	15
3	Verlagen werkbudget energietransitie	63	63	63	63
3	Groenprojecten	63	63	63	63
4	Zwemvergoeding	121	121	121	121
5	Verbonden partijen, Omgevingsdienst Haaglanden	80	80	80	80
5	Verbonden partijen, Veiligheidsregio Haaglanden	740	740	740	740
6	Dienstverlening publieksbalies	50	50	50	50
6	Verkiezingen	84	84	84	84
6	Kostendekkenheid leges omgevingsvergunning	200	200	200	200
6	Kostendekkenheid leges huwelijken en scans	43	43	43	43
div	Realistische investeringsplanning	1.500	pm	pm	pm
OAD	P-max-1	1.500	1.500	1.500	1.500
OAD	Inzet surplus algemene reserve	5.000	pm	pm	pm
OAD	Inflatie 2024 niet helemaal compenseren	3.100	3.100	3.100	3.100
OAD	Extra verlaging prijsindexatie (toezegging 700)	500	500	500	500
OAD	Veroudering van de stad	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
ovh	Verlagen inhuur	250	250	250	250

Bedragen * € 1.000

ovh	Dotatie alg. reserve	290	290	290	290
ovh	Systematiek overheadtoerekening aan projecten	1.000	1.000	1.000	1.000
ovh	Verlaging personeelsgerelateerde kosten	100	100	100	100
ovh	Verlagen ICT	150	150	150	150
ovh	Citymarketing	47	47	47	47
	Totaal bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**23.461**	**16.819**	**16.878**	**16.936**

Bedragen * € 1.000

	Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen				
Progr	**Omschrijving**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
OAD	Inzet surplus algemene reserve	5.000	pm	pm	pm
OAD	P-max-1	1.500	1.500	1.500	1.500
OAD	Inflatie 2024 niet helemaal compenseren	3.100	3.100	3.100	3.100
OAD	Extra verlaging prijsindexatie (toezegging 700)	500	500	500	500
ovh	Dotatie alg. reserve	290	290	290	290
ovh	Systematiek overheadtoerekening aan projecten	1.000	1.000	1.000	1.000
div	Realistische investeringsplanning	1.500	pm	pm	pm
ovh	Verlaging personeelsgerelateerde kosten	100	100	100	100
ovh	Verlagen ICT	150	150	150	150
ovh	Verlagen inhuur	250	250	250	250
ovh	Citymarketing	47	47	47	47
1	Besparing subsidies Sociaal Domein (onderwijs)	262	193	224	254
1	Economie, werkbudget en capaciteit	150	150	150	150
1	Verbonden partijen, De Binnenbaan	450	450	450	450
1	Verbonden partijen, MRDH	9	9	9	9
2	Besparing subsidies Sociaal Domein (Wmo/welzijn)	234	234	234	234
2	Besparing subsidies Sociaal Domein (jeugd)	250	250	250	250
2	Effectiever inrichten individuele voorzieningen (WMO/HH)	250	250	250	250
2	Vrijwilligerswaardering	20	20	20	20
2	Verbonden partijen, GGD/VT	189	189	189	189
2	Verbonden partijen, Servicebureau Haaglanden	11	11	11	11
3	Vervangingsinvesteringen kapitaliseren	7.000	7.000	7.000	7.000
OAD	Veroudering van de stad	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
3	Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	350	350	350	350
3	Kostendekkendheid riolering	130	130	130	130
3	Zwerfvuil ruimen beperken	35	35	35	35
3	Versoberen beheer openbare ruimte	45	45	45	45
3	Beperken herstelwerkzaamheden openbare ruimte	53	53	53	53
3	Verlagen budget tijdelijke kwaliteitsimpuls	100			
3	Stoppen met organiseren adoptiegroen	28	56	84	112
3	Beperken van het nemen van verkeersmaatregelen	15	15	15	15
3	Verlagen werkbudget energietransitie	63	63	63	63
3	Groenprojecten	63	63	63	63
4	Zwemvergoeding	121	121	121	121
5	Verbonden partijen, Omgevingsdienst Haaglanden	80	80	80	80

Bedragen * € 1.000

5	Verbonden partijen, Veiligheidsregio Haaglanden	740	740	740	740
6	Kostendekkenheid leges omgevingsvergunning	200	200	200	200
6	Kostendekkenheid leges huwelijken en scans	43	43	43	43
6	Dienstverlening publieksbalies	50	50	50	50
6	Verkiezingen	84	84	84	84
	Totaal bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**23.461**	**16.819**	**16.878**	**16.936**

Bijlage 5. Overzicht Tijdelijke middelen

Deze bijlage presenteert een overzicht van de tijdelijk beschikbaar gestelde middelen voor nieuw beleid vanuit het Coalitieakkoord 2022-2026 en de Perspectiefnota 2024/Programmabegroting 2024 - 2027. Dat betekent dat er zonder aanvullende besluitvorming vanaf 2026 dan wel 2027 geen budget meer beschikbaar is voor de uitvoering van die taken. Voor bepaalde onderwerpen wordt via deze Perspectiefnota 2026 een voorstel voor voortzetting van nieuw beleid voorgelegd: in het overzicht zijn deze onderwerpen groen gearceerd.

Bedragen * € 1.000

	Coalitieakkoord 2022-2026	MJB 2024-2027			
Prog	**Omschrijving**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
1	Actieagenda economie	-110	-110	-110	
1	Innovatieprijs 2 jaarlijks		-30		
1	Aanpak fraude zorgaanbieders	-107	-107	-54	
2	Impuls vergroten toegankelijkheid 'open stad'	-150	-150	-150	
2	Woonzorgvisie	-133	-133	-67	
3	Tijdelijke Impuls openbare ruimte	-1.500	-1.500	-1.500	
3	Bomen inclusief meer zeggenschap inwoners	-150	-150	-150	
3	Toekomstvisie wijkwinkelcentra en beter benutten bedrijventerreinen	-100			
5	Incidenteel extra impuls handhaving	-600	-600	-600	
6	Potje van het college	-140	-140	-70	
6	Hoger 'potje van de raad'	-150	-150	-75	
7	Investeren in verkeersveiligheid	-150	-150	-75	
7	Wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh	-600	-600	-600	
ovh	Impact datagedreven werken interne opleidingen	-80	-80		
	Totaal	**-3.970**	**-3.900**	**-3.451**	**0**

	Perspectiefnota 2024/Programmabegroting 2024	MJB 2024-2027			
Prog	**Omschrijving**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
1	Zoetermeer 2040 en gebiedsontwikkelingen	-213	-213		
1	Organisatiegraad ondernemers	-50	-50		
1	Bereikbaarheid Dutch Innovation Park	-50	-50		
2	Projectleider expertpool en onderwijsbehandelgroep	-50	-50		
2	Formatie Zoetermeer 2025 / LLZ	-113	-113		
2	Projecten jeugd	-1.169	-1.169		
3	Borging aansluiting openbare ruimte bij nieuwe projecten en ontwikkelingen	-83	-83		
3	Project verbetering schoolpleinen	-150	-150		
3	Buitengym	-124	-128		
4	Verenigingsondersteuning en onderzoek sport	-50	-50		
4	GSL, netwerkregisseur	-116	-116		
4	Project toegankelijk maken vastgoed	-1.325	-1.044		
4	Brede regeling combinatiefunctionarissen	-530	-530		
4	Brede regeling combinatiefunctionarissen, cofinanciering rijk	212	212		
6	Leernetwerk Toekomstbestendigie New Towns	-40			
7	Formatie Milieu en Duurzaamheid	-126	-251		
7	Pilot verkeer inzet Buurtvervoer	-220	-180		

7	**Formatie wonen**	-98	-98		
7	Dakenaanpak	-80	-80		
	- Dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	80	80		
7	Nachtbus	-200	-200	-200	
ovh	Uitbreiding inzet Public Affairs	-113	-113		
ovh	Subsidieverwerving	-120	-120		
ovh	Aanpassing reiskostenregeling	-500	-500		
	Totaal	**-5.228**	**-4.996**	**-200**	**0**

	Totaal tijdelijke extra middelen	**-9.198**	**-8.896**	**-3.651**	**0**

Bijlage 6. Monitoring evaluatie Pilots

Inleiding

Deze bijlage geeft een overzicht van alle recent afgeronde en lopende pilots die bij de gemeente lopen. De nadruk ligt op de evaluatie van deze pilots en, indien van toepassing, de gevolgen van deze evaluatie.
Deze bijlage is een uitvloeisel van raadsmotie 21-0642, Oogst van de pilots en wordt twee keer per jaar geactualiseerd (en opgenomen in perspectiefnota en programmabegroting).

Flexwonen Ruimtebaan

Naam Pilot

Naam pilot	Flexwonen Ruimtebaan

Korte omschrijving

Naar aanleiding van motie 1911-35: Flexwonen is onderzoek gedaan naar 4 potentiële locaties in Zoetermeer die kansen bieden voor het realiseren van flexibele woonconcepten. Het college heeft een voorkeur uitgesproken om de locatie Ruimtebaan nader te verkennen. Het project Flexwonen Ruimtebaan behelst de realisatie van ca. 80 tijdelijke sociale huurwoningen voor spoedzoekers op het voormalig baggerdepot aan de Ruimtebaan. Hiervoor is de samenwerking gezocht met woningcorporatie Vidomes.
In Q3 2024 is de omgevingsvergunning om te starten met de bouwwerkzaamheden afgegeven. Sinds november 2024 is er gestart met de bouw van de woningen. De eerste bewoners kunnen volgens verwachting eind Q3 2025 hun woning betrekken.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7. Inrichting van de stad
Portefeuille	Wonen

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	De voorbereiding van de bouw van ca. 80 flexwoningen op de locatie Ruimtebaan, waarbij duidelijk is onder welke voorwaarden de flexwoningen ingepast kunnen worden, wie deze ontwikkelt, bouwt, verhuurt en beheert en welke financiële consequenties dit voor de gemeente heeft.

Data

Startdatum	20 december 2021 (vaststelling projectopdracht door het college)
Einddatum	4de kwartaal 2025
Evaluatiemoment	2x per jaar in Rapportage Ruimtelijk Fysiek, eerstvolgende over het eerste halfjaar van 2025

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Besluitvorming over de haalbaarheidsfase heeft in oktober 2022 plaatsgevonden. Tevens wordt de raad twee maal per jaar geïnformeerd via de Rapportage Ruimtelijk Fysiek.

Woonoverlast

Naam Pilot

Naam pilot	Woonoverlast

Korte omschrijving

Woonoverlast als gevolg van het gedrag van omwonenden kan hardnekkige vormen aannemen. In de meest extreme gevallen kan de overlast jarenlang aanhouden. Woonoverlast kent verschillende gradaties: van geluidsoverlast tot en met ernstige overlast waar zelfs de veiligheid en leefbaarheid in het geding komen. Aanhoudende woonoverlast kan het woongenot en het veiligheidsgevoel van bewoners ernstig aantasten.
Om die reden is een speciale coördinator Woonoverlast aangesteld die de diverse gevallen van woonoverlast probeert op te lossen. Tevens is een apart meldpunt voor inwoners van de stad geopend. Via dit digitale meldpunt, ‘overlast van buren’ geheten, kunnen inwoners woonoverlast melden.

Het college heeft in november 2023 de beleidsregel Terugdringen woonoverlast 2023 Zoetermeer vastgesteld. De praktische uitwerking van deze beleidsregel wordt betrokken bij de algehele evaluatie.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Door integraal met ketenpartners samen te werken woonoverlast terugdringen of beëindigen, het woongenot van inwoners bevorderen én, indien nodig, hulp en/of zorg bieden aan veroorzakers van woonoverlast en/of overlastmelders.

Data

Startdatum	September 2020

Einddatum	December 2024
Evaluatiemoment	1ste helft 2025

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Dat wordt in de tweede helft van 2025 duidelijk.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Tweemaal per jaar overleg met de burgemeester.

Dealbreakers

Naam Pilot

Naam pilot	Dealbreakers

Korte omschrijving

Dealbreakers is een schoolgerichte pilot die tot doel heeft jonge aanwas in (drugs)criminaliteit te voorkomen. De aanpak is gestart in 2021 met (financiële) ondersteuning van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het RIEC. De subsidie is over de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2024 verlengd met een bijdrage van € 200.000, waarmee diverse innovatieve interventies (zoals positieve voorbeeldrollen, trainingen voor onderwijzers en een online veiligheidsscan) in het Zoetermeerse onderwijs zijn uitgezet. De rijkssubsidie is na 2024 niet verlengd. De aanpak wordt regionaal voorgezet met interventies die door het RIEC zijn ingekocht, onder leiding van de netwerkregisseur schoolveiligheid.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Met de pilot wordt beoogd om samen met de betrokken partners te komen tot een brede domeinoverstijgende preventieve aanpak om te voorkomen dat kwetsbare jeugdigen en jongvolwassenen in aanraking komen met criminaliteit of daarin verder doorgroeien.

Data

Startdatum	1 januari 2021
Einddatum	31 december 2024
Evaluatiemoment	Jaarlijks

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Vanuit project Dealbreakers is ingezet op het voorkomen van jonge aanwas in criminaliteit middels kansrijke schoolgerichte interventies. Zo is ingezet op ondersteuning van onderwijzend personeel ('Preventieve Leerkracht'), creëren van inzicht in veiligheid en burgerschap op scholen ('Indicator'), positieve voorbeeldrollen ('Serdar Gozubuyuk' en 'MC Chaos') en moedertraining ('moeder is de sleutel'). De introductie van deze vaak innovatieve interventies heeft er toe geleid dat een belangrijk deel hiervan in de reguliere aanpak van scholen is opgenomen. Daarnaast is samen met RIEC Den Haag gewerkt aan het opbouwen van een doorgaande leerlijn binnen diverse Zoetermeerse scholen. De inzet van 'Escaperoom', welke gezamenlijk is ingekocht met de gemeente Leiden, is hiervan een voorbeeld.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Met ingang van 2025 wordt Dealbreakers voorgezet met interventies die door het RIEC zijn ingekocht. De gemeente Zoetermeer, Veiligheid en Onderwijs, zal een verbindende rol (blijven) spelen tussen Dealbreakers en het lokale onderwijs.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	De inzet voor Dealbreakers wordt vanaf 2025 vanuit de reguliere capaciteit (netwerkregisseur schoolveiligheid) bekostigd.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De burgemeester en wethouder onderwijs zijn regelmatig tijdens het wethoudersoverleg over Dealbreakers geïnformeerd.

IPTA

Naam Pilot

Naam pilot	IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid)

Korte omschrijving

De gemeente Zoetermeer neemt sinds 2018 deel aan de landelijke pilot Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA) van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het betreft een coachingsmethodiek gericht op jongeren die dreigen af te glijden in criminaliteit. Binnen dit project is vanaf de start gekozen voor een domeinoverstijgende aanpak. Hierbij is expertise op het gebied van coaching gevonden binnen het Sociaal domein en De Binnenbaan. Aansturing van het project en afstemming met het ministerie zijn belegd bij Veiligheid. De aanpak zorgt indirect voor een veiligere samenleving, maar er worden ook veel kosten bespaard. De maatschappelijke baten zitten niet alleen in het voorkomen van criminaliteit, maar ook in het voorkomen van kosten die voortkomen uit vroegtijdig schoolverlaten, schuldenproblematiek en slachtofferschap. De methodiek dient als voorbeeld van een interventie waarin daadwerkelijk integraal wordt samengewerkt door professionals uit sociaal- en veiligheidsdomein.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Middels intensieve coaching voorkomen dat jongeren (verder) afglijden in criminaliteit. Hiermee maatschappelijke kosten voorkomen die voortkomen uit bijvoorbeeld schooluitval, schulden en daderschap.

Data

Startdatum	2018
Einddatum	onbekend
Evaluatiemoment	jaarlijks

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Ja, jaarlijks worden de levens van tientallen risicojongeren gestabiliseerd waarmee (verder) afglijden in criminaliteit wordt voorkomen en wordt bespaard op maatschappelijke kosten. De pilot wordt intensief gemonitord en geëvalueerd door het ministerie van Justitie en Veiligheid, die eigenaar is van de pilot.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nee. Wel zal vanaf 2027 moeten worden bekeken op welke manier (en omvang) de pilot in de gemeente kan worden geborgd, aangezien de aanpak grotendeels met incidentele Rijksmiddelen wordt betaald.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De burgemeester wordt regelmatig geïnformeerd over IPTA als onderdeel van de jeugdaanpak.

Vindplaats verborgen schulden

Naam Pilot

Naam pilot	Vindplaats verborgen schulden

Korte omschrijving

In het project staat de rol van werkgevers als vindplaats van financiële problemen en schulden bij werknemers centraal. Doel is het verkrijgen van inzicht in de kennis- en informatiebehoefte van werkgevers en werknemers over financiële ondersteuning op de werkvloer. Dit doen we door voorlichting te geven aan werknemers en leidinggevenden om bewustwording over geldzorgen te creëren en informatie te delen over ondersteuningsmogelijkheden, waaronder het gemeentelijke aanbod. Werknemers die via werkgevers in beeld komen willen we snel schuldrust bieden door het opkopen van (kleine) schulden. Dit draagt

bij aan het versterken van bestaanszekerheid.
Het project is onderdeel van het Programma Sociale innovatie.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Portefeuille	Armoedebeleid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Vroegsignalering van geldzorgen via werkgevers. Inzicht krijgen in de kennis- en informatiebehoefte bij 10 werkgevers over het gemeentelijke aanbod van schuldhulpverlening en armoedebestrijding (inkomensvoorzieningen), in het bijzonder de groep 'werkende armen'. Op een laagdrempelige wijze verzorgen van geldclinics/voorlichting (op maat en gedifferentieerd naar leidinggevenden, HR-professionals en werknemers) en communicatie over het gemeentelijke aanbod.

Data

Startdatum	Maart 2023
Einddatum	Q3 2025
Evaluatiemoment	Als afronding van dit gedeelte van de pilot is een evaluatie opgesteld en zijn de opbrengsten en lessen met de interne stakeholders besproken.

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	• De uitvoeringsfase is succesvol afgerond. Er zijn voorlichtingssessies bij negen werkgevers gehouden en informatie verstrekt over het signaleren en aangaan van een gesprek over geldzorgen en het doorverwijzen naar (gemeentelijke) hulp. Drie werknemers zijn doorgeleid naar hulp.

	• Over de opbrengsten en lessen zijn presentaties verzorgd bij een SEBO-bijeenkomst met ruim 30 werkgevers en een G40 ambtelijk overleg.
	
	Stand van zaken
	Scopeverbreding
	
	• 10-15 extra werkgevers voor een groter bereik aan werkgevers en samenstelling werknemers (rekening houdend met het type sector/branche).
	• Definitie van de juiste doelgroep werknemers voor de werkgeversaanpak.
	• Een dienstverleningsaanbod voor werkgevers dat tegemoet aan de vraag van werkgevers.
	• Een aanpak die voor de gemeente kosteffectief is.
	• Inzicht in effecten ten behoeve van verantwoording en doorontwikkeling van een aanpak.
	  ○ Op welke manier wordt de netto-effectiviteit* in kaart gebracht die optreedt als gevolg van een interventie vanuit het project?
	  ○ Welke schulden/problemen zijn met deze interventie verholpen of eventueel voorkomen (bijv. aanmaningen, loonbeslag, bronheffing CAK, ontslag, uitkeringen).
	  ○ Welke problematische schulden kosten de gemeente het meeste geld? Is er een classificatie mogelijk te maken van de doelgroep?
	
	*Om het netto-effect te bepalen moeten we weten wat er met een werknemer zou zijn gebeurd als deze niet aan via het project was bereikt. Dit nemen we per definitie niet waar. De centrale vraag is dan hoe we een overtuigende schatting hiervan kunnen maken.

Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	• Uit de evaluatie komt de wens naar voren de pilot nog op grotere schaal uit te testen en een beter inzicht te verkrijgen over de (financiële) baten van het project. Ook vanuit werkgevers is er vraag naar nieuwe leersessies met managers over moeilijke thema’s rondom geld. • Bij een positief besluit vanuit de betrokken wethouders volgt een plan voor het op grotere schaal uitvoeren van de pilot. Stand van zaken • De betrokken wethouders hebben besloten om het project in 2025 op grotere schaal toe te passen. • De projectaanpak voor het vervolg in 2025 is opgesteld en met betrokken wethouders vastgesteld.

Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	In het eerste deel van de pilot is een beperkt deel van het beschikbare budget gebruikt. Hierover wordt in de P&C-cyclus gerapporteerd. Voor de uitvoering van het vervolg is voldoende budget beschikbaar. *Stand van zaken* Van de kostenraming is nog € 339.225 niet besteed. Voor het vervolg is een bedrag van € 160.000 geraamd.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Via Voortgangsrapportage aan de raad, via de projectrapportage Sociaal domein en de P&C-cyclus.

RIO (re-integratie officier)

Naam Pilot

Naam pilot	RIO (re-integratie officier)

Korte omschrijving

De gemeente Zoetermeer neemt sinds september 2022 deel aan de landelijke pilot RIO (re-integratie officier) van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De pilot is gericht op ex-detentie jongeren die een high impact crime (HIC) hebben begaan. Met middelen van het ministerie is een re-integratie officier aangesteld die extra op deze doelgroep inzet. Het project wordt daarnaast gebruikt om het nazorgproces, van binnen (Penitentiaire Inrichting) naar buiten (gemeente) te verbeteren.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Het project heeft de volgende doelen: 1) verlagen kans op strafrechtelijke recidive. 2) resocialisatie van ex-detentie jongeren. 3) doorontwikkelen van de gemeentelijke aanpak nazorg ex-gedetineerden

Data

Startdatum	1 september 2022
Einddatum	Onbekend.
Evaluatiemoment	jaarlijks

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De eerste ervaringen zijn positief. In 2024 zijn ongeveer 14 (ex-) detentiejongeren begeleid. De resultaten zijn voor het Ministerie aanleiding geweest om een extra uitkering toe te kennen voor een tweede RIO in Zoetermeer. Daarnaast is de burgemeester gevraagd om als landelijk boegbeeld voor de aanpak op te treden. De pilot RIO wordt intensief gemonitord en geëvalueerd door het ministerie van J&V, die eigenaar is van de pilot.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Omdat de aanpak grotendeels met incidentele Rijksmiddelen wordt betaald moet op langere termijn worden bekeken of de pilot in de reguliere aanpak kan worden geborgd. Hiervoor wordt een plan van aanpak “Bureau Nazorg Zoetermeer” voorbereid.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De burgemeester wordt regelmatig geinformeerd over RIO als onderdeel van de jeugdaanpak.

Expertisepool

Naam Pilot

Naam pilot	Pilot Expertisepool en Onderwijs-behandelgroep

Korte omschrijving

Kinderen die aangewezen zijn op ambulante jeugdhulpbegeleiding of behandeling om (weer) deel te kunnen nemen aan de lessen op school, krijgen soms korte of langere periode geen onderwijs. Dit is niet wenselijk. Een goede aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp is belangrijk om het leer- en ontwikkelproces van jonge kinderen zo min mogelijk te onderbreken. Daarom wordt een pilot gestart waarbij twee onderwijs-jeugdhulpvoorzieningen worden ingericht voor het primair onderwijs in Zoetermeer: een Expertisepool en een Onderwijs-behandelgroep. Een Expertisepool betreft een multidisciplinair team van jeugdhulpprofessionals en onderwijsdeskundigen, verbonden aan het speciaal basisonderwijs (SBO) en het speciaal onderwijs (SO). De Expertisepool wordt ook gekoppeld aan ZOJA (Zoetermeerse Onderwijs-Jeugdhulparrangementen), de observatiegroep/Time-out bedoeld voor leerlingen die dreigen uit te vallen uit het onderwijs.
De onderwijsbehandelgroep bestaat uit een behandelgroep en onderwijsklas voor leerlingen tussen de 4-7 jaar, waarin in gezamenlijkheid wordt gewerkt aan terugkeer naar het onderwijs.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeuille	Jeugd en onderwijs

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	De onderwijsbehandelgroep is in Q4 2023 gestart. Het bleek voor dit project niet haalbaar om deze groep vanuit collectieve middelen te financieren. De onderwijsbehandelgroep wordt om deze reden vanuit de ZIN (individuele jeugdhulp) gelden bekostigd. De onderwijsbehandelgroep, de Schatkist genaamd, is geen pilot, maar een vast aanbod binnen Zoetermeer. Expertisepool - Instroom verlaging van leerlingen naar geïndiceerde individuele jeugdhulp - Minder thuiszitters - De tijd die zit tussen het besluit dat er (kortdurende) hulp nodig is en de daadwerkelijke start is maximaal 3 weken

	- Duur van de begeleiding wordt verkort van gemiddeld 24 naar 16 weken. - Samenwerking tussen school, ouder(s)/verzorger(s) en hulpverlening verbetert - De pedagogische vaardigheden van de leerkrachten en ondersteuners is vergroot

Data

Startdatum	Project expertisepool is gefaseerd gestart: Cluster 4 onderwijs – Musketier gestart in Q1 2023 (en sinds begin 2024 bekostigd vanuit de expertisepool) Cluster 3 onderwijs – Keerkring gestart in Q3 2024 SBO onderwijs – Q1 van 2025
Einddatum	Eind 2025
Evaluatiemoment	Q2 2025

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Een lange adem is nodig om de zichtbare resultaten te zien. Samenwerking van jeugdhulp op het onderwijs kost tijd, vooral op data niveau om instroom verlaging terug te zien van geïndiceerde individuele jeugdhulp. Op basis van de evaluaties wordt inhoudelijk positieve ontwikkelingen ervaren. Zorg kan snel gestart worden en het werkt kwalitatief goed om jeugdhulp expertise dichtbij het schoolklimaat te hebben. Hiermee wordt aangegeven dat er minder wordt aangemeld bij geïndiceerde jeugdhulp dan voor de komst van de expertisepool. De schoolkwaliteit wordt verhoogd, onderwijs kan weer onderwijs geven, vanwege de komst van de jeugdhulpprofessional verbonden aan de school/klas. Komende periode zal er wel dieper ingezoomd worden met de scholen en de betrokken jeugdhulpprofessionals met daarbij de focus op de gestelde resultaten om het aanbod nog passender vorm te geven.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Bestaand beleid hoeft niet aangepast te worden. De ontwikkelingen, passende binnen het jeugdhulp beleid, met een aantal regio gemeenten sluiten naadloos aan bij de ontwikkelingen van de expertisepool. Om jeugdhulp collectief in de school te kunnen gaan bekostigen i.p.v. individueel buiten de school.

Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	N.v.t.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De pilot expertisepool wordt meegenomen in de perspectiefnota en de jaarrekening.

Tuinrangers

Naam Pilot

Naam pilot	Tuinrangers

Korte omschrijving

Het project Tuinrangers is gestart om het vergroenen van tuinen te bevorderen en zo een bijdrage te leveren aan de leefomgeving en de natuur. Tuinrangers zijn vrijwilligers uit Zoetermeer, die worden opgeleid om inwoners gratis met praktische adviezen te helpen om hun tuin te vergroenen. In dit initiatief werkt Zoetermeer samen met Stichting Steenbreek en IVN. Zie het raadsmemo pilotproject Tuinrangers.
Update februari 2025
Eind januari waren er 44 geïnteresseerden op de informatieavond. Half februari is de opleiding gestart voor 10 geselecteerde kandidaat-tuinrangers en deze duurt tot eind mei. De verdere planning is als volgt: vanaf begin juni gaan de tuinrangers advies geven in de tuinen van Zoetermeerders die een advies hebben aangevraagd. Advies aanvragen kan vanaf voorjaar 2025 en hiervoor wordt een communicatiecampagne opgezet.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
Portefeuille	Natuur en milieu

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Doel van dit drie jaar durende pilotproject is om het ontstenen en vergroenen van particuliere tuinen door inwoners te vergemakkelijken en te stimuleren. Hierbij wordt uitgegaan van in totaal rond de 600 te geven tuinadviezen in Zoetermeer.

Data

Startdatum	27-08-2024
Einddatum	31-12-2027
Evaluatiemoment	Aan het eind van het project, najaar 2027

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	N.v.t.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	N.v.t.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	N.v.t.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	N.v.t.

Buurtvervoer

Naam Pilot

Naam pilot	Buurtvervoer/Maatwerkvervoer

Korte omschrijving

Door de verschraling van het openbaar vervoer zijn niet alle locaties binnen Zoetermeer voor iedere groep lopend bereikbaar. Voor mensen die minder goed ter been zijn maar niet binnen de Wmo-regeling vallen, betekent dit dat zij geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer (OV) in de wijken als de halte iets verder weg ligt of naar winkelcentra, ziekenhuis of gewoon naar familie binnen Zoetermeer. Voor reizigers die gezond van lijf en lede zijn is dit wel mogelijk. Ondanks dat het wenselijk is op sommige locaties zoals Rokkeveen een robuuster netwerk van OV-haltes te hebben. Om vervoersarmoede/vereenzaming tegen te gaan, is het voorstel om als antwoord op het verschralende OV in de wijken via Buurtvervoer Zoetermeerders gelegenheid te bieden om gebruik te maken van het OV en bezoeken binnen de gemeentegrenzen. Buurtvervoer om op een laagdrempelige manier deze groep op gepaste wijze te vervoeren binnen Zoetermeer.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7 Inrichting van de stad
Portefeuille	Verkeer en mobiliteit

Doel/Beoogd resultaat

Realiseren pilot maatwerkvervoer en het daarmee opdoen van ervaring met het bieden van effectief, innovatief en betaalbaar maatwerkvervoer en tevens invulling geven aan afspraken in het coalitieakkoord.

Data

Startdatum	15 april 2024

Einddatum	Nader te bepalen. Einddatum is afhankelijk van nog te maken keuzes over de vorm van een aanbesteding en een daadwerkelijke aanbesteding.
Evaluatiemoment	Nader te bepalen. Evaluatiedatum is afhankelijk van moment van daadwerkelijke realisatie van de pilot.

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De pilot is nog niet in de realisatie fase. Op dit moment is dus nog niet te beoordelen of de beoogde doelen worden gehaald.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Gelet op de huidige status van het project kan hier nog geen antwoord op worden gegeven.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Gelet op de huidige status van het project kan hier nog geen antwoord op worden gegeven.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	In de huidige voorbereidingsfase van het project is tot op heden nog niet bestuurlijk gerapporteerd.

Social hub

Naam Pilot

Naam pilot	Social hub

Korte omschrijving

Het college heeft op 23 april 2024 het besluit genomen om de haalbaarheidsfase van het project Social Hub in Meerzicht te starten en ingestemd met het participatievoorstel om de jongeren uit de wijk te betrekken. Vanuit het rijk bestaat er het programma ‘Preventie met gezag’ dat voortkomt uit de brede preventieaanpak (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Uit dit programma heeft de gemeente Zoetermeer subsidie toegewezen gekregen voor een pilot van 2 jaar (2024 -2025) om een Social Hub op te richten. De reeds toegewezen subsidie staat los van de recente uitnodiging voor een andere subsidieaanvraag van het Ministerie van Justitie en Veiligheid vanuit het landelijke programma ‘Preventie met gezag’. Tijdens dit project richten we in de wijk Meerzicht een locatie in waar jongeren uit de wijk hun vrije tijd kunnen doorbrengen en op een laagdrempelige manier zelf, of met lokale partners, activiteiten kunnen ondernemen. Wanneer nodig kunnen jongeren aansluiten bij bestaande initiatieven binnen de gemeente. Zo draagt de Social Hub bij aan de bestaande activiteiten in de wijk in plaats van elkaar te beconcurreren. In de Social Hub vinden jongeren een gemeenschap en een derde thuis, naast hun eerste thuis (familie) en tweede thuis (vrienden). Dit versterkt de veerkracht en weerbaarheid van jongeren. Het project Social Hub start met het onderzoeken van de haalbaarheid voor een plek voor en door jongeren.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeuille	Programma Meerzicht

Doel/Beoogd resultaat

Een actieve Social Hub op een fysieke locatie in de wijk Meerzicht waar jongeren een thuisbasis en gemeenschap vinden. In de Social Hub ondernemen jongeren en lokale partners activiteiten die een positief perspectief bieden voor, door en met kwetsbare en risicovolle jongeren.

Data

Startdatum	1 jan 2024
Einddatum	31 dec 2025
Evaluatiemoment	Derde kwartaal 2025

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog niet bekend
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet bekend
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Nog niet bekend

Van groot naar beter

Naam Pilot

Naam pilot	Van groot naar beter

Korte omschrijving

De aanleiding van deze pilot is motie 2406-25 Voorjaarsdebat 2024, waarbij gevraagd is om:

- Een pilot te starten met het inzetten van verhuispremies. Ook verhuiskostenvergoeding onderzoeken (en pilot starten) bij doorstroming van ouderen is niet ongebruikelijk in gemeenteland. We onderzoeken of een pilot mogelijk is.
- In samenwerking met de corporaties een pilot te starten met woonlastengewenning. In samenwerking met de woningcorporaties kunnen we een woonlastengewenningspilot onderzoeken. Voor de minder draagkrachtigen kan dat helpen, vooral bij verhuizen van huur naar huur. Bij koop kan er uit de overwaarde van de te achterlaten koopwoning een deel ook zelf betaald worden.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7 Inrichting van de stad
Portefeuille	Wonen

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Meer doorstroming van senioren uit grote eengezinswoningen naar een geschikt zorgtoegankelijk seniorenwoning of appartement, zodat gezinnen (met kinderen) weer meer mogelijkheden krijgen om een eengezinswoning te betrekken.

Data

Startdatum	Vierde kwartaal 2024: start onderzoek
Einddatum	31-12-2025
Evaluatiemoment	Eind 2025

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog niet bekend.

Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet bekend.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Nog niet bekend.